biblioteca școlarului

ARCADIE SUCEVEANU

CORABIA DE LA MANSARDĂ

LITERA INTERNAȚIONAL

biblioteca școlarului

ARCADIE
SUCEVEANU

CORABIA DE LA MANSARDĂ

București • Chișinău
LIBERA INTERNAȚIONAL

Colecţie iniţiată şi coordonată de Anatol Vidraşcu şi Dan Vidraşcu
Concepţia grafică a colecţiei şi coperta: Vladimir Zmeev
Ilustraţii de Alex Ussow
Fotografii din arhivele editurii, autorului
şi a lui Nicolae Răileanu

REFERINŢE ISTORICO-LITERARE:

Tudor Palladi,
Adrian Ciubotaru,
Adrian Dinu Rachieru,
Geo Vasile, Theodor Codreanu,
Ştefan Broască, Ion Hadârcă, Nicolae Ţone,
Mircea Lutic, Constantin Cubleşan,
George Meniuc, Mihai Cimpoi,
Constantin Ciopraga,
Ştefan Hostiuc,
Grigore C. Bostan, Ion Ciocanu,
Viorel Dinescu, Vasile Gârneţ, Ioan Lascu,
Gheorghe Grigurcu, Vasile Romanciuc,
Anatol Codru, Mircea A. Diaconu,
Alexandru Ştefănescu,
Rodica Mureşan

Editura „Litera Internaţional“
O. P. 61; C.P. 21, sector 1, Bucureşti, România
tel./fax (021) 3303502; e-mail: info@litera.ro

Grupul Editorial „Litera“
str. B. P. Hasdeu nr. 2, mun. Chişinău, MD-2005, Republica Moldova
tel./fax (3732) 292 932, 294 110, fax 294 061;
e-mail: litera@litera.ro

Prezenta ediţie a apărut în anul 2003 în versiune tipărită
şi electronică la Editura „Litera Internaţional“
şi Grupul Editorial „Litera“.
Toate drepturile rezervate.

Editori: *Anatol şi Dan Vidraşcu*
Lector: *Nicolae Popa*
Tehnoredactare: *Lorina Gîncu*

Tiparul executat la Tipografia Centrală din Chişinău.
Comanda nr. 1640

CZU 821.135. 1(478)-1
S-94

Descrierea CIP a Camerei Naţionale a Cărţii
Suceveanu, Arcadie
Corabia de la mansardă / Arcadie Suceveanu (Bibl. şcolarului, col. iniţ. şi coord. Anatol şi Dan Vidraşcu; conc. gr. col. şi cop. / Vladimir Zmeev; serie nouă, nr. 471). B.: Litera Int., Ch.: Litera, 2003 (Tipografia Centrală). 384 [p].
ISBN 9975-74-680-2 — ISBN 973-675-039-6
821.135. 1 (478)-1

ISBN 973-675-039-6
ISBN 9975-74-680-2

© LITERA INTERNAŢIONAL, 2003
© LITERA, 2003

TABEL CRONOLOGIC

1952

16 noiembrie

În familia lui Vasile şi a Catrinei Sucevan (-eanu) se naşte cel de al şaselea copil – mezinul Arcadie (precedat de Viorica, Maria, Silvia, Zinovia, Grigore), în satul Şirokaia Poleana (fosta, până la 1944, şi actuala, din 1995, comună Suceveni), raionul Hliboca, regiunea Cernăuţi, Nordul Bucovinei. Situată pe partea stângă a Siretului-Mic, la confluenţa sa cu marele Siret, comuna Suceveni (iniţial Tomeşti) îşi trage numele de la întemeietorul ei, un sucevean venit din Suceava. Aşa se explică faptul că o mare parte din locuitorii ei poartă numele de Sucevan (-eanu). Prima atestare documentară a ei datează de la 1431. La 1503, Ştefan cel Mare a dăruit-o mănăstirii Putna, în posesia căreia se găsea şi la 1775, anul răpirii Bucovinei de către Imperiul Austro-Ungar. Universul copilăriei viitorului poet are câteva repere: Siretul, râul descris şi evocat de Vasile Alecsandri în pastelurile sale; Carpaţii, a căror icoană se vede chiar din pragul casei părinteşti; Cernăuţi, vechiul oraş întemeiat de Alexandru cel Bun, în care şi-a petrecut adolescenţa Mihai Eminescu; Valea Cosminului şi Dumbrava Roşie, localităţi legendare în care Ştefan cel Mare s-a luptat cu leşii şi cu turcii… Această geografie spirituală i-a influenţat sentimentele şi

Mama Catrina la cei 80 de ani. 2003

Cu sora Maria şi fratele Grigore. 1963

Casa părintească

caracterul, i-a format sensibilitatea artistică.

1959-1969

Urmează Şcoala de opt ani din satul natal şi Şcoala medie din satul vecin, Carapciu-pe-Siret – localitatea de baştină a poetului şi viitorului său mentor literar Vasile Levi̧tchi. Primele imbolduri literare i s-au trezit de timpuriu, în urma lecturilor din manualele şcolare şi din cărţile împrumutate de la bibliotecă. Dar a început să scrie „serios“ sub influenţa poeziei lui Vasile Levi̧tchi, poetul care pe atunci era profesor de română la şcoala din Carapciu. Surorile sale Maria şi Silvia, fiindu-i eleve, îi prezentau uneori caietele cu versuri profesorului spre „examinare“.

1968

Debutează cu o poezie dedicată mamei în

Tatăl Vasile şi mama Catrina împreună cu Ana Bantoş. 1970

Adolescent, cu fratele Grigore. 1968

Zorile Bucovinei, unicul ziar de limba română din Cernăuţiul de atunci, aflat sub ocupaţie sovietică.

1969-1974

Student la Facultatea de Filologie, secţia Limba şi Literatura Română, a Universităţii de stat din Cernăuţi, având-i ca profesori pe scriitorii Vasile Levi̧tchi, Grigore Bostan, Mihailo Ivasiuk. Frecventează Cenaclul literar de la Universitate şi Cenaclul literar de pe lângă ziarul *Zorile Bucovinei,* având-i în calitate de colegi pe Ilie T.Zegrea, Ştefan Hostiuc, Simion Gociu, Vasile Tărâţeanu. Se afirmă în diverse publicaţii cu poezii şi articole de publicistică.

1973

Debut editorial în culegerea colectivă *Dintre sute de catarge*, apărută la Editura Literatura artistică din Chişinău, selecţie de Mihai Cimpoi.

1974-1979

Profesor de română la

Şcoala medie din satul Horbova, raionul Herţa. Colaborează la majoritatea publicaţiilor literare şi culturale din Republica Moldova şi Nordul Bucovinei cu poezii, articole, medalioane, traduceri din limbile rusă şi ucraineană.

Alături de profesorii V.Levîţchi, G.Bostan şi colegul I.Luceac. 1972

Student, în parcul Universităţii din Cernăuţi. 1972

1979

La Editura Karpati din Ujgorod (cu o mică filială de carte românească la Cernăuţi) îi apare prima plachetă de versuri, *Mă cheamă cuvintele*. Imediat după apariţie, cartea (rămasă abia vie de sub satârul redactorului hipervigilent) nimereşte din nou în diabolica maşinărie a cenzurii sovietice. În consecinţă, punerea ei în vânzare a fost trucată, din tirajul de o mie de exemplare doar cîteva

Cu prietenul Ilie T. Zegrea. 1976

zeci apărând în librării, restul exemplarelor fiind „îngropate" în depozitele reţelei regionale de difuzare a cărţii „Oblknigotorg", pentru a „reapărea" abia după cinci ani, ca o demonstraţie a tezei că literatura autorilor români din Bucovina „nu se vinde". Volumul a fost salutat şi comentat în presa literară de la Chişinău (Mihai Cimpoi, George Meniuc, Ştefan Hostiuc ş.a.). În acest an, Arcadie Suceveanu, silit de împrejurări, urmărit şi hărţuit de KGB pentru „manifestări naţionaliste" şi „atitudini ostile puterii sovietice", se stabileşte la Chişinău, angajându-se ca redactor la Editura Literatura artistică, unde va lucra – ultimii doi ani în calitate de redactor-şef – până în 1990.

1982

Volumul de versuri *Ţărmul de echilibru*, cu o prefaţă de George Meniuc, Editura Literatura artistică, Chişinău. Timp de trei luni, tirajul este stopat

Cu Gr.Vieru şi M.Vişniec. 1985

în subsolurile „Moldknigotorg"-ului, cartea urmând să fie dată la topit; şi doar intervenţia scriitorilor Bogdan Istru, George Meniuc, Aureliu Busuioc o salvează, în cel din urmă moment, de la „ghilotinare".

1983

Devine membru al Uniunii Scriitorilor din Moldova.

1984

A fugit melcul de-acasă, versuri pentru copii, cu ilustraţii de Valeri Malearenko, Editura Literatura artistică, Chişinău.

1986

Apar, la aceeaşi editură, cărţile de versuri pentru copii *Ora cinci fără doi fulgi* (ilustraţii de Dumitru Iazan) şi *Uşla iz domu ulitka* (*A fugit melcul de-acasă*, traducere în limba rusă).

Cu tata Vasile. 1984

1987

Volumul de versuri *Mesaje la sfârşit de mileniu*, cu o prefaţă de Mihai Cimpoi şi cu ilustraţii de Andrei Ţurcanu, Editura Literatura artistică, Chişinău. Premiul „Cea mai bună carte a anului" al Uniunii Scriitorilor din R.Moldova şi Departamentului de Stat pentru Edituri, Poligrafie şi Comerţul cu Cărţi; Premiul „Familia Esinencu".

1988

La adunarea generală a Editurii Literatura artistică este ales unanim în funcţia de redactor-şef. În această calitate, participă la editarea primelor cărţi în grafie latină, la tipărirea unor autori ţinuţi la index în perioada regimului comunist (Constantin Stere, Magda Isanos, Marin Preda ş.a.), la restructurarea şi democratizarea procesului editorial. Vizitează pentru prima oară România, ca invitat la Cursurile de vară ale Universităţii din Bucureşti.

1989

Cartea de versuri pentru copii *În cămaşă de cireaşă*, cu ilustraţii de Andrei Ţurcanu, Editura Literatura artistică, Chişinău. Premiul republican „Alexandru Donici" al Ministerului Ştiinţei şi Învăţământului al R.Moldova.

1990

Volumul de poezii *Arhivele Golgotei*, Editura Hyperion (fosta Literatura artistică), Chişinău. Pentru această carte i se va decerna, în 1998, Premiul Naţional al Republicii Moldova.

Alături de L.Lari, I.Alexandru, I.Vatamanu şi T.Chiriac. 1987

Vacanţa Ilenuţei, în colaborare cu pictorul Ion Severin, carte de colorat, Editura Hyperion, Chişinău. Participă în calitate de invitat, împreună cu Grigore Vieru, Ion Vatamanu şi Ion Ciocanu, la Festivalul Internaţional „Serile de Poezie de la Struga“, Jugoslavia. În septembrie este ales vicepreşedinte al Uniunii Scriitorilor din Moldova, funcţie executivă pe care o deţine până în prezent.

Cu G.Vulturescu şi E.Galaicu-Păun 1994

1991

La Editura Hyperion din Chişinău apare o amplă traducere în limba rusă din lirica poetului – *Sovremenniki Gamleta* (*Contemporani cu Hamlet*). Cartea de poezii pentru copii *Dincolo de ce văd ochii*, în colaborare cu pictorul Ion Severin, Editura Hyperion, Chişinău.

Cu soţia Lucica

1992

Premiul „Bacovia“ al revistei Ateneu din Bacău.

1993

Placheta de versuri *Secunda care sunt eu*, în colecţia „Poezii de duminică“, Editura Uniunii Scriitorilor, Chişinău. Membru-fondator al PEN-Clubului din Moldova.

1994

Devine membru şi secretar (până în 1995) al Asociaţiei

Împreună cu T.Chiriac, N.Popa şi Ş.Hostiuc. 1996

Chişinău a Uniunii Scriitorilor din România.

1995

Eterna Danemarcă, seria „Poeţi români contemporani“ (antologie de poezii, prefaţă de Ştefan Hostiuc, cu un ciclu de poeme inedite şi cu un capitol de referinţe critice), Editura Eminescu, Bucureşti. Premiul special al Uniunii Scriitorilor din R.Moldova. Figurează printre cei 20 de autori ai antologiei *Portret de grup* (*O altă imagine a poeziei basarabene*), selecţie şi prefaţă de Eugen Lungu, apărută la Editura Arc din Chişinău. La Festivalul „Lucian Blaga“ de la Cluj-Napoca din acest an, i se decernează Premiul pentru poezie „Centenar Lucian Blaga“. Participă, împreună cu Spiridon Vangheli, Vasile Gârneţ, Grigore Chiper, Emilian Galaicu-Păun, Irina Nechit, la „Colocviile Literare Wansee“ de la Berlin.

Strâns îmbrăţişat de A.Păunescu. 1988

1996

Carte pentru bobocei / ABC şi 1, 2, 3, abecedar pentru preşcolari, în colaborare cu Valentina Lungu, Editura Uniunii Scriitorilor, Chişinău. Premiul Uniunii Scriitorilor din Moldova; Premiul „Cartea anului“ al Salonului Internaţional de Carte pentru Copii, ediţia I, Chişinău. *Ştii să colorezi vacanţa?*, carte de colorat, în colaborare cu pictorul Ion Severin, Editura Zamolxis, Chişinău. Premiul pentru poezie al săptămânalului Literatura şi arta. Premiul Salonului de Carte Românească, ediţia a V-a, de la Iaşi, pentru volumul *Eterna Danemarcă*.

1997

Setul didactic *Rândunica (Manual şi Caiet pentru cl. I)*, în colaborare cu Valentina Lungu, Editura Litera, Chişinău. Premiul pentru poezie al săptămânalului Literatura şi arta. Premiul „Mihai Eminescu“ al Academiei Române pentru volumul *Eterna Danemarcă*. Întreprinde o scurtă vizită la

Cu Ilie T.Zegrea, A.Blandiana şi R.Rusan. 2001

Washington, unde participă, împreună cu Iulian Filip, Vasile Romanciuc, Ianoş Ţurcanu, Claudia Partole, la o conferinţă internaţională cu tema „Problemele globale ale familiei moderne“.

Cu poetul şi prietenul Ş.Hostiuc 1997

1998

Volumul *Înfruntarea lui Heraclit*, seria „Biblioteca şcolarului“, (poeme, poezii pentru copii, eseuri), Editura Litera, Chişinău. Participă în calitate de invitat, alături de Teo Chiriac şi Nicolae Popa, la Bienala Internaţională de Poezie de la Liege, Belgia. Este ales preşedinte al Asociaţiei social-culturale „Bucovina“.

1999

Mărul îndrăgostit de Vierme, poeme, Editura Augusta, Timişoara. Premiul Uniunii Scriitorilor din Moldova; Premiul Salonului Naţional de Carte, ediţia a VIII-a, Chişinău. *George Meniuc sau Întoarcerea în Ithaca*, în colaborare cu Nicolae Romanenco (eseuri, memorialistică, corespondenţă, poezii inedite), Editura Cartier, Chişinău.

2000

Raţa şi Arhimede, poezii pentru (când suntem) copii, Editura Prut Internaţional, Chişinău. Premiul Uniunii Scriitorilor din Moldova; Premiul „Cartea anului“ al Salonului Internaţional de Carte pentru Copii, ediţia a V-a, Chişinău. *Abecedar, cl.I* (în colaborare),

Cu prietenii de-o viaţă Ilie T.Zegrea (dreapta) şi V. Tarâţeanu. 2002

Editura Arc, Chişinău. Medalia „Mihai Eminescu“.

2001

Volumul de versuri *Cavalerul Înzadar (parabole oculte)*, cu o prefaţă de Tudor Palladi, Editura Cartea Moldovei, Chişinău.
Cartea de versuri pentru copii *Lumea din spatele oglinzii*, în colaborare cu pictorul Ion Severin, Editura Ştiinţa, Chişinău.
Premiul Uniunii Scriitorilor din Moldova.
Poemul lui Arcadie Suceveanu „Neamul lui Iona“ apare în antologia *Cele mai frumoase o sută de poezii ale limbii române alese de Petru Romoşan*, Editura Compania, Bucureşti.
I se conferă Titlul Onorific „Maestru al Literaturii“.
Călătoreşte la Praga, unde participă, alături de Constantin Dragomir, la un seminar internaţional din cadrul Programului „Step by step“ având ca temă literatura pentru copii.

2002

Cartea-surpriză a Salonului Internaţional de Carte pentru Copii, ediţia a VI-a, *ŞTIUca la şcoală*, cu ilustraţii de Stela Damaschin, Editura Prut Internaţional, Chişinău.
Premiul Uniunii Scriitorilor din Moldova.
La aceeaşi Editură Prut Internaţional mai apar cărţile pentru copii: *Dacă vrei să fii Columb*, colecţia „Poezii de seama voastră“, ilustraţii de Ludmila Şevcenko; şi *Filmul copilăriei*, colecţia „Să creşti mare!“, ilustraţii de Stela Damaschin.
Abecedar, cl. I, ediţia a II-a (în colaborare), Editura Arc, Chişinău.
Premiul Societăţii Cultural-Istorice „Mihai Viteazul“ la Festivalul Internaţional de Poezie Nichita Stănescu, ediţia a XIV-a, Ploieşti, 30-31 martie.
Premiul pentru poezie al săptămânalului Literatura şi arta.

2003

Zaruri pictate, poeme (colecţia de cărţi liliput „Cartea de vizită“, coordonată de Iulian Filip), Editura Prut Internaţional, Chişinău.

În toţi aceşti ani Arcadie Suceveanu publică cronici literare, eseuri, traduce din poezia ucraineană şi rusă, din L.N.Tolstoi (*Kazacii*), Cinghiz Aitmatov (*Vaporul alb*), M.Gorki (*Celkaş*), Cinghiz Guseinov (*Casa din colţ*) ş.a. Selecţii din poemele sale au fost incluse în antologii din România, Suedia, Ucraina, Rusia, Turcia, Macedonia, Franţa, Belarus, Italia.

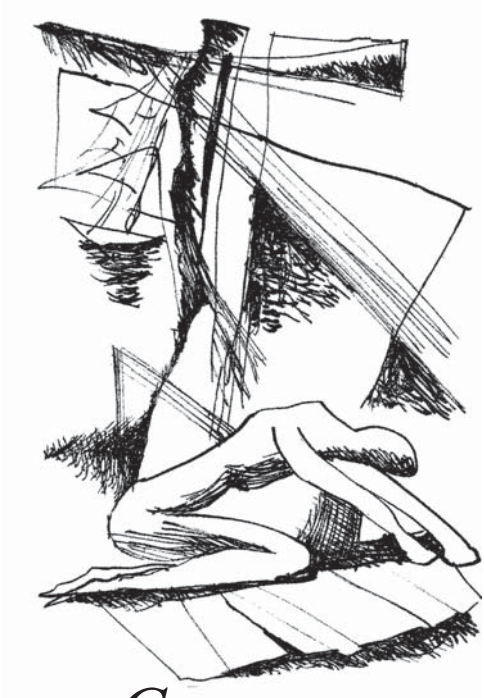

CORABIA DE LA MANSARDĂ

MĂ CHEAMĂ CUVINTELE
1979

PARABOLĂ

Atunci s-a auzit Vocea din spatele oglinzii:
– O, nevrednicule,
în timp ce te oglindeşti
în propria-ţi moarte,
marea a urcat de câteva ori la ceruri,
albinele au cules din tei
aproape tot aurul,
iarba a repetat de nenumărate ori
scena morţii şi învierii,
şi altcineva, nu tu, din faţa oglinzii
a scris istoria fericirii universale.
În timp ce înveţi
alfabetul abstract al tăcerii
şi-ţi scrii visele cu coarnele melcului,
apele râului au reuşit să ajungă
la sufletul pietrelor,
crisalidele şi-au crescut în tăcere aripe
şi altcineva, în locul tău,
dezmiereză pomii de-omizi
ori cultivă magnolii
pe rănile sale fertile.

O, tu, nevrednicule,
ce te oglindeşti
în propria-ţi moarte!

GRÂUL CEL MARE

Copile ce treci prin ţara luminii
Cu pleoape aprinse de rouă în zori,
Coboară din slavă şi bucură crinii
Şi-n rugul ierbii suflă cu nori.

Aprinde-ţi în suflet cuvântul cel mare,
Gândul potriveşte-ţi-l după o stea,
Căci frunza te-aprinde, ceasul te moare,
Plopul te scutură fără să vrea.

Degeaba ţi-e nimbul în formă de liră,
De nu eşti bolnav de floarea de tei,
De n-auzi părinţii cu grâu cum respiră
Şi grâul nu-l ştii pe de rost, ca şi ei.

Aruncă gloria – ierbii pe frunte,
Lasă-ţi din glorie-atât cât să zbori,
Căci ochii-ţi sunt două iluzii pierdute
Şi-afară Septembrie seceră flori.

POEMUL DE TRECERE

Să-ţi tragi pe simţuri starea unui tei
Şi să priveşti prin prisma lui de floare,
Să ari lumina cu statui de zei
Peste câmpii de mituri necesare.

Să-mbraci viziunea ierbii şi să vezi
Că-ţi dă în spic de dragoste chitara.
Să arzi ca roua şi să n-ai dovezi,
De glasul tău să crească-n câmp secara.

Clepsidra zilei s-o încarci cu crini –
Înalt acord al muzicii din sfere.
Când vei cânta – în pomii anonimi
Să se aprindă muguri de-nviere,

Să ţipe fructul, ca un prunc, în flori
Şi-n somnul pietrei iarba viitoare,
Să plângă magii-n patul lor de nori
Şi steaua-n tronul ei de lăcrimare.

ANOTIMPUL SECRET

Aseară veşnicia a-nflorit
Şi teii-s catedrale de lumină,
De parcă zeii-au coborât din mit
Şi-nflăcărat le suflă-n rădăcină.

Ca şi cum morţii îngropaţi sub tei
Au început cu *floare* să respire,
Duhul Poetului se-aude-n ei
Ca un izvor de dincolo de fire.

Mireasma-i înconjoară cu un nimb
Pe care îl adună cu aripa
Mari păsări, intuind un anotimp
Ce mărgineşte sufletul cu clipa.

O nostalgie cosmică i-a nins
Cu colb de aur peste ochi şi tâmplă,
Sau Demiurgul lămpile-a aprins
Să vadă pe Pământ ce se întâmplă.

NATURĂ STATICĂ (I)

Se-aude-n arbori timpul suveran,
În jurul serii tremură-o lumină,
Târziul clipei mi se-nscrie-n geam
În formă de icoană bizantină.

Suflăm în vise moarte ca-ntr-un rug,
Un ceas ceresc iubirea ne-o măsoară,
Tristeţea ta ce pâlpâie-n amurg
E flacără arzândă pe-o comoară.

De parcă aş traduce trandafiri –
Mă doare limba de sinceritate...
Sărută-mă pe tropi şi pe dactili,
Iubito cu dorinţi cutremurate!

NATURĂ STATICĂ (II)

Pe dealuri ninge rar, impersonal,
Se-nnegurează în arginturi marea,
Mor înspre seară îngeri de Chagall –
Li se răceşte în priviri culoarea.

Un ochi albastru, tânăr şi prosper
Citeşte norii ca pe foi de carte.
Zăpada-aduce un mesaj din cer
Şi zeul ierbii-i condamnat la moarte.

Afară pâlpâie un anotimp
Cu trestii peste ape tremurate,
Prietenii din burg de la un timp
Fac exerciţii de singurătate.

Amurgul arde-n ochi de urşi, străin,
Garoafele se sting în cuviinţă...
În templul Heracleei mă închin –
Şi doar ninsori mai cad, în consecinţă.

EXERCIŢII PENTRU COLOANA VERTEBRALĂ

Eu nu cred că salcâmul îşi creşte ghimpi din ură,
Eu sunt convins că scopul salcâmului e floarea,
Că nu din ordin cântă pe ram privighetoarea,
Ci de uimire limba îi delirează-n gură.

Şi nu din întâmplare e iarba asta verde,
Şi nu spre a-şi spori prezentul şi averea –
Din altruism, prieteni, albina strânge mierea –
Pornire ce o-nalţă, o arde şi o pierde.

Latent, mai arde-n lucruri un rug de-ntemeiere,
Crescând din baza lumii în sus pe verticală,
Căci nu din viciu seva în arbori se răscoală
Şi nu din laşitate rodeşte mărul mere.

Strămoşul mierlei – mierlă-i, în sfântă rânduială.
Iar demnitatea are coloană vertebrală.

DUMINICĂ DE FLOARE

Numai cu plopii te mai pot iubi,
Numai cu ramul te mai pot cuprinde.
În mine vine iarba peste zi
Şi simţurile toate mi le-aprinde.

Sângele meu s-a plictisit – de-acum
Doar pasărea mai vine să mă zboare.
Ştiu să-ţi învăţ venirea după cum
Ninge în prima zi de ianuare.

Copil corupt de un instinct divin,
Lumina ta în stele azi o sufăr.
Te-nchipui după starea unui crin,
Te pierd după voinţa unui nufăr.

Nu-mi mai sărută pleoapa nici un zeu,
Norii îmi fac transfuzii de candoare.
De se exprimă teii-n locul meu –
Tu eşti, iubito, ziua lor de floare.

EFIGIE CU NOI

În ochii tăi o apă de argint
Curge pe-un prund de vise luminoase,
Pe care doarme, translucid, un zeu
Cu-aripile-odihninde pe icoane.

Apa apune tristă, dacă-n zori
Nu o întorci cu albia spre mine
Să-mi reazem gândul de-al ei tremur sfânt,
Mai sincer decât roua suferinţei.

În visul tău s-a scuturat un tei,
O, şi-mi vorbeşti acum cu lungi miresme,
Iubita mea cu gleznele de vid,
Cu suflet verde fumegând în păsări.

Cântând prin sfera dragostei cum treci
Cu floarea sufletului meu pe gură,
Eu lacrima cu roua ţi-o confund
Şi te asemăn la dorinţi cu iarba.

Iar cineva ne seamănă grăbit
Cu fulgi mărunţi (o, noi le zicem clipe)
Pe care stă bătută-n relief
Efigia îmbrăţişării noastre.

TU EŞTI SALOMEEA

Ca pe nişte sunete păşesc pe undele
dragostei: dang-ding, dang-ding,
cu respiraţia mea ora-şi hrăneşte secundele,
bolnave de febră mâinile-mi ning.

Un idol de piatră-mi surâde albastru
cu gura abstractă, cu ochii de vid,
şi-mi văruieşte limba cu-un astru,
şi-mi proiectează viziunea pe zid.

Pe albele turnuri ale candorii
sângelui meu îi e frig!
de foame oh! mănânc mireasma florii,
de dragoste – cu mările te strig.

Şi cad învins de secunda bolnavă –
ding-dang, ding-dang, ding-da...
capul meu străluceşte pe tavă –
şi ghilotina e-n privirea ta!

COPACUL DEFINITIV

Copacul de aici ce-i Dincolo? Copac
crescut în sens invers
spre ziua cea dintâi;
un fel de copie
cu trunchiul şters,
opac,
păstrându-şi conţinut şi formă,
bun de pus morţii noastre căpătâi;
un fel de negativ
ce nu se mai transformă –

el e
copacul cel definitiv.

CONŞTIINŢA CIREŞULUI

În seara aceasta poezia
scrie cu mine lozinci pentru lebede,
mă confundă cu trandafirul de geniu
căruia i s-a transplantat parfumul în unghii
şi-mi recomandă iarba în loc de lectură.

Dar cum prin valea de fum a oglinzii
păunii îşi deplâng frumuseţea zadarnică,
aproape brutal cămaşa speranţei
începe să miroase a sudoare,
o molimă beethoveniană
îmi coseşte deodată pianul
şi-mi simt limba amară în gură
ca pe o crisalidă din care au zburat
toate cuvintele.

Constat în schimb, cu ruşinoasă invidie,
că roua cade pe flori
fără a fi invocată,
că iarba răsare nu din dragoste pentru sine,
iar cireşii fără să aibă vreun interes
personal
dau în floare.

CHEMARE SAU PORUNCĂ?

Nu-i vinovată pasărea de zbor,
Poruncă grea în aripi i se zbate.
Discursul soarelui e roditor
Şi-i autentic în sinceritate.

Este-o chemare-n toate câte sânt.
Grâul pe şes nu creşte din greşeală –
Când iese-n zori din straiul lui prea strâmt,
Sub pielea lui străbunii se răscoală.

Trece un vânt prin ramul de gutui.
Teiul din deal nu minte niciodată,
O dată-n an doar conştiinţa lui
De sângeriul florii e pătată.

O vină mână pomii înspre flori.
Poetul nu se naşte din eroare –
Când îşi dezbracă lira de fiori,
Minciuna se sufocă prin sertare.

El este pruncul inventat de Crin
(Când pruncii se năşteau chiar dintr-o floare!),
Să urce creanga sfântă de măslin
Pe vârful alb al Muntelui de Sare!

ELEGIE DE TOAMNĂ

Mi-e sete, mi-e departe, mi-e târziu.
Aprinde, maică, în noapte crizanteme
Şi-ascultă cum pe prunduri de argint
Se-ngână clar o curgere de vreme.

Cum cineva în lucruri suflă încet
Şi-apoi rosteşte, sincopat, ninsoare.
Secunda se-ngrelează de trecut
Şi frunza-i înspre seară căzătoare.

Poeţi întârziaţi la hanuri reci
Luna noiembrie o beau, târzie,
Şi galbenu-i îngână, din salcâmi,
Ca pe-un sublim fragment de elegie.

Părul iubitei pare întârziat,
Auzi în cer cum rugineşte-o liră!
În umbra stelei faţa mi-o îngrop,
Salcâmii doar cu ghimpii mai respiră.

ŞI TOTUŞI

Şi totuşi rămâne *ceva* nerostit,
Ceva ce nu încape-n poeme:
Verdele prea puţin se exprimă-n salcâmi,
Pe lângă ceasornice trece o vreme.

N-ai reuşit să spui aproape nimic,
Risipitorule de tropi şi dactile,
Rămâne mereu *ceva* nerostit –
Doar umbra-i de aur îţi arde pe file.

Poezia exprimă şi-ascunsul mesaj
(Să iei, cititorule, aminte!)
Că din tot ce-a fost spus, mai puţin
De jumătate-a nimerit în cuvinte.

Frumuseţea rămâne undeva pe-un tărâm –
Floare de sânge cu petale ninse...
De-a pururi, poete, nescrise rămân
Frumoasele tale poeme, promise.

ŢĂRMUL DE ECHILIBRU
1982

POSEDAT

De bună seamă, suferinţa ta
e un divin privilegiu,
tu locuieşti golul pianului,
tu cari iluziile
ca pe nişte saci de ciment
de la o zi la alta.
S-ar putea ca sufletul tău
să fie născut din acelaşi ou
cu puiul de lebădă.
„Fiţi atenţi, fiţi atenţi,
cum vă veţi aşterne, aşa veţi dormi" –
ai grijă mereu să ne reaminteşti,
în timp ce îţi construieşti patul
pe patru colţi de lup,
în timp ce eşti gata
să iei în rentă Atlantida.
De bună seamă, tu eşti
cel posedat de liră,
norocosul crucificat
căruia în loc de cuie
i s-au bătut în palme
garoafe.

NUNTA GRAIULUI

Mirele – Graiul
Mireasa – Floarea de veşnicie

Prin cel cel,
Lerului,
Prin cel luncel,
Prin cel verde vişinel,
Prin văzduh sântu de nai
Trece nunta-acestui Grai,
Lerului.

Trece-un munte şi-un coclaur
La Ioan Gură de Aur,
Lerului,
Trece-un deal şi-o apă dulce
Pe la poarta lui Neculce,
Lerului,
Trece-o vale şi un pod
La cel Mire Voievod:

– Velerom şi-un flor de măr!
Spală-te cu calapăr,
Floarea noastră te aşteaptă
Cu roua nescuturată,
În Grădina de argint
Cu zori dalbe de colind:
Substantivele ghilite,
Verbele neprihănite,
Mirt şi flori
În zicători,

Soare, vânt şi moine
În doine,
Grâu şi aur în proverbe –
Mă mir, cine să n-o-ntrebe?
Lerului.

Trece Graiul-Împărat
Prin grâul nesecerat,
Lerului.
Prin pădurea a de soc
Călare pe Inorog,
Peste-un câmp cu peliniţă
Unde paşte-o Mioriţă,
Lerului.
Şi deodată s-a oprit
Sub un Pom împodobit,
Unde-n leagăn de mătasă
Şade Floarea cea Mireasă,
Lerului.

– Doamnă, steaua ta ardea
La bunăvestirea mea,
Lerului.
Vreau să sorb din lumânare
Flacăra Mariei tale,
Lerului.
Pururea mireasă-mi fie
Floarea-cea-de-veşnicie!
Lerului.

– Mări, Ler bălai,
Cu guriţa rai,
Cununa-ne-ar sorţile
Luna şi cu bolţile,
În altarul zorilor
De ziua miresmelor,
În arşiţa patimii,
Sub făclia datinii,
Lerului.
.....
.....
Logostea pe mândru plai,
Trece nunta-acestui Grai
Chiar prin versul lui Mihai,
Lerului.
Prin dactili şi hexametri
Plânge Gheorghe, tace Petre!
Lerului.
De se-adună-n lăcrimar
Prunduţ de mărgăritar,
Lerului.
Joacă nunta la soroace
Cam de-o veşnicie încoace!
Lerului,
Mărului.

RANĂ DE AZUR

Cum treci ca un ecou de trandafiri,
Trestia-şi pune nimb de-ngândurare,
Bărbaţii-şi urcă sângele în miri
Şi-n ochii mei e Vinere de floare,

Râd macii-n câmpuri, de lumină uzi,
Înmugureşte piatra-n piramide,
Se-aude fremătând mătasea-n duzi
Şi curg la vale stâncile, fluide,

Cad îngerii din loja lor de sus,
Minciuna n-are aer să respire –
Când treci pe ape roşii, ca Iisus,
Şi eu sunt rana ta de-azur, Iubire!

HIDALGO

Doar trestia-ar putea să te măsoare!
La braţ cu Orionul, o! cum vii –
Te-aş confunda cu-o aprigă ninsoare
Ce-mi bate-n geam vitralii străvezii.

C-un tren suav tras de doi îngeri roşii.
...Să stau între traverse şi să strig,
Iar tu să-mi deraiezi pe lacrimi, o! şi
Să ningi, să ningi, şi brusc să-mi fie frig.

(Sau poate chiar aş inventa zăpadă –
O lampă-antarctidă cu fitil,
Iluzia ca un păun cu coadă
Să se strecoare-n patul meu, tiptil.)

Să-mi treci prin piept subţire cum e lancea.
Oh, de pe şaua norilor prelins,
Să-ţi strig: Eu sunt chiar prinţul de La Mancha!
Tu cine eşti, de nu mai stă de nins?

VIS DE FAUN

Trec prin după-amiaza
dragostei tale
ca printr-o secretă grădină minată.

Deschid gura
să te strig, frumoasă nimfă,
pe nume,
dar brusc
se înroşesc sub explozii
garoafele.

ÎN AŞTEPTAREA POEMULUI

Mărturisesc –
Sunt în aşteptarea poemului.

Un poem
care să provoace floare în arbori,
să transforme pietrele-n spirit,
un poem care să se angajeze
în calitate de iarbă
la marele deşert.

Cuvintele lui
să lumineze apele spre seară,
la rostirea lui, stelele tinere
să rămână cu burta
la gură.

Piatra să zică: „Am nevoie de o aripă" –
şi el să-i întindă grăbit
o aripă.

Să vină frunza: „Frate, am obosit,
mori tu puţin
în locul meu" –
şi el bucuros
să îmbrace destinul frunzei
şi să înceapă a îngălbeni
în locul ei,
mai departe.

Da. Aştept un poem.
Un poem tânăr, cu ochii albaştri,
revoluţionar,
un poem
pe care să-l puteţi oricând răsădi
în locul unui cireş.

CATHARSIS (I)

E-o naştere de sine, un abis,
Mări argiloase-mi colcăie în sânge,
Ceasu-şi dezbracă limbile-n cais,
Mă caută cuvântul şi mă plânge.

Copilăria mea de lacrimi dulci
Vâneză-n cer serbările duioase,
Limba-mi înfruntă-o iarnă fără fulgi,
Somnul mi-aruncă zarurile-n oase.

Piei vechi şi aspre, Doamne, mi se rup,
Eretic arde soarele prin tină.
E dezlegarea lacrimii de trup.
Curg sferele... Şi, Doamne, sunt de vină!

VINE VREMEA

Vine vremea
când îngerul meu
mănâncă memoria de aur a teiului,
se furişează în interiorul pietrelor
pentru a fotografia
viziunea lor de nisip,
pune-n mişcare secrete mecanisme de rouă,
trage din mireasmă salcâmii
zicându-le: Bună ziua, scumpii mei părinţi!
Şi încă: amanetează cântecul privighetorii,
îmi colorează sentimentele
(făcându-mi-le astfel vizibile),
e gata în orice moment
să înflorească în locul cartofului
şi susţine că eu sunt primul bolnav
care suferă de-o boală nemaiîntâlnită:
viziunea inimii.

CAVALERUL FLORII DE MĂCEŞ

Iată-l, orgoliosul Cavaler,
trecând prin eclipsa
tufelor de Măceş
cu Canaanul sunându-i în oase!
Adevărul îi arde în mâini
ca o spadă-nflorită.
Ajuns în oraşul Rosa Celesta,
călare pe-un greiere
(din urma lui vin
glorioasele armate ale ierbii),
strigă cu glas de profet:
C' est le commencement de la fin! Mântuirea
o să vină din noi! –
şi la vorbele lui în porturi
se clatină corăbiile grele
încărcate cu miere, ceară şi grâne...
Vestit armator de fregate imaginare,
locuieşte de-o veşnicie
în Turnul Grotescului,
scrie Cartea clarului de lună
şi visează lumea
de parcă ar inventa-o.

PARABOLA FRUNZEI ŞI A FEBRILULUI EI VISĂTOR

Se dedică lui Ion Vatamanu

El ia o frunză îngălbenită,
o descuie şi intră.

Trece încet
cu umblet de miel
printre obiectele toamnei,
studiază atent
angrenajele brumei
(ce zăreşte el – nu se zăreşte!),
frânge duios coloana vertebrală
a lunii septembrie,
mişcă mici roticele dinţate,
ascunse sisteme de scripeţi, lănţişoare şi pârghii,
până când din frunză
încep să zboare vulturi,
vulturi de-argint
şi stoluri roşii de lebede.
Apoi întoarce secreta maşinărie cu arc a frunzei
şi iese:

la ieşire
frunza
întotdeauna e verde!

UCENICUL LUI HOMER (I)

Eram o ceată de inşi transparenţi,
un fel de visători de profesie,
avangardişti miopi
cotrobăind prin garderoba literaturii,
scribi jerpeliţi lucrând
la Cartea Nimicului.

Bătrânul şedea la un pupitru de lemn,
ca Senior al *Ordinului Iezuiţii Poeziei.*

„Zgârie cu unghia peretele acesta,
mi-a zis. Acum, spune: ce vezi?"

„Văd infernul, am răspuns. Da, nu mă înşel:
văd chiar faţa infernului".

Bătrânul a surâs misterios
şi, luminat la faţă, i-a şoptit Marelui Scrib:
„Poate să rămână: băiatul are
simţul realităţii".

UCENICUL LUI HOMER (II)

Iată ghilotina,
zise Profesorul.
Totul e să poţi să-ţi ţii cu o mână capul
şi cu cealaltă să acţionezi manivela,
să fii în acelaşi timp
şi victimă, şi călău.
la aminte, viaţa depinde
de cantitatea de sânge
ce alimentează neclintit ghilotina,
iar sângele nu poate fi pus în mişcare
decât de acest sârguincios mecanism,
e un fel de circuit închis –
mai multă speranţă şi curaj,
curaj şi speranţă...

La urmă, Profesorul îmi culese
capul de jos,
mi-l puse la loc
şi-mi zise:
„Acum descrie tot ce-ai simţit!“

CE SE POATE ÎNTÂMPLA CU POETUL CÂND ÎNFLORESC SALCÂMII

Ave Maria,
cântă floarea-n salcâmi
de aseară
fără să-şi dea seama bine ce spune.
(„Salcâmi cu gândire abstractă,
va zice Poetul,
hai să extragem din ei
transcendenţa").

Zeul din ei e păgân
şi trimite-n afară tulburătoare mesaje
(„O iliadă de floare,
o bâlbâială profetică", va zice
acelaşi Poet).

Pitită-ntre flori,
moartea-i săracă şi plânsă.

În preajma salcâmilor acum
Poetului s-ar putea să-i cadă coroana.

– De ce? m-aţi întreba.
– Aşa, din senin, v-aş răspunde.

PARABOLA NOROCOŞILOR SOLDAŢI AI VISĂRII

Câmpia nopţii era împânzită de greieri
tăinuiţi în iarba de-aprilie
ca nişte mici bucăţi de dinamită.

Pornirăm desculţi prin câmpia eternă,
şi-n urma noastră
pământul prinse să bubuie,
zidul nopţii se cutremura,
şi din când în când (o dată la cinci-şase decenii)
câte unul se prăbuşea în tăcere,
dar cu trupul nevătămat.
„Ce-o fi însemnând, Serenissime,
răbufni unul din noi cu nedumerire,
cad, dar iarăşi mă ridic,
glontele nu mă ia".
Într-un târziu, Înstelatul Sergent ne spuse
c-un fel de tristeţe în glas:
„În războiul acesta
câştigă numai cel care pierde,
morţii şi răniţii sunt cei privilegiaţi,
posedaţii de Înger".

Doar câţiva (cei mai norocoşi) dintre noi
s-au ales cu câte-un călcâi sfârtecat,
cu ţeasta găurită
sau cu limba spintecată
de câte-un cântec de greier.

Cri-cri, se aude seara
în oasele lor glorioase.

LA MODUL CONDIŢIONAL

Lăsaţi-mă să cred că nu eu scriu poemul,
ci Poemul scrie cu mine...

(Dintr-o poezie neterminată)

dacă aş uita că scriu poezii
până la urmă
Poezia poate s-ar întoarce cu faţa spre mine
şi, din milă,
mi-ar aprinde câteva candelabre
în peştera gurii

abia poate atunci
mi s-ar lumina puţin viaţa,
iarba m-ar învăţa dialectul ei verde,
din groapa de gunoi aş extrage
îngerul
abia poate atunci
aş putea fi eroul suferinţei mele,
„terapeutul adept al stărilor elementare“,
aş continua în mod firesc tabelul lui Mendeleev

...până când într-o zi,
neapărat într-o zi,
Moartea mi-ar confunda inima
cu o carte de poeme

SCRIB ÎNDRĂGOSTIT

Sclav, scrib şi inginer al trupului tău,
o viaţă, două sau trei voi munci
la transpunerea ta în imagini.

Îţi voi caligrafia visele, unghiile, dinţii,
îţi voi traduce genunchii
în două lebede albe,
din amprentele tale digitale voi face
icoane naive pe sticlă.

Îţi voi trage la linotip
cu litere roşii de plumb, speranţele,
îţi voi copia cu scris de mână mărunt, tremurat,
săruturile,
din gura ta voi face
psalmi şi proverbe...

Sclav, scrib şi inginer al trupului tău.

LACRIMA LUI OVIDIU

Oh, lacri-
ma lui, uriaşă
cât o planetă, şi-a-
cuma mai arde pe mare!
Poeţii moderni extrag din ea,
ca dintr-o nesfârşită sa-
lină, suave zăcăminte
de sare... De seco-
le, de secole,
şi nu se ter-
mină la-
crima lui
euxină!

CATHARSIS (II)

Lăsaţi făptura Mielului să treacă
Cu paşi de aur dinspre lumea greacă.

Să-mi pască iambii ca pe-o iarbă rară
Sălbătăcind pe gura mea amară.

Flămând de reveriile-mi naive,
Să vină dinspre Memphis şi Ninive,

Să-mi pască ochii de visări şi forme
Şi palmele de scrieri cuneiforme.

Să lase-apoi pe limba mea, complice,
Sigilii mici de frăgezimi atice.

Să mor îmbătrânit de fericire,
Păscut până-n câmpiile asire...

Căci, uite, mă cuprinde-un fel de boală,
Domnule Iamb, doamnă Vocală!

SCRISOARE DINTR-O TOAMNĂ LEVANTINĂ

În toamna asta parcă levantină
M-a îndrăgit în burg o ghilotină.

În seri târzii cu fast de crizanteme
Aştept scrisori şi sufăr în poeme.

Ori stau închis în turnul meu de rigă
Şi-ascult cum trec secundele-n cvadrigă.

Şi în cafeaua ce-şi dublă amarul
Ghicesc surâsul Prinţului cu zarul.

Iar uneori în ganguri de mătase
Sorb vinuri vechi cu marginile roase

La masa mea de scândură amară
La care-ades şi Îngerul coboară

Şi unde-un flutur toarnă în pahare
Polen de lună, care dă uitare.

ÎNCĂ NU

Oricât te-ai strădui
limba ta
încă nu produce curent electric,
starea ta de graţie
n-a emoţionat încă
nici un pom până la *floare*,
nobilul tău risc
încă nu creşte sfeclă de zahăr.
De când ţi s-a îngăduit această cântare,
n-ai reuşit încă să opreşti
o frunză măcar din cădere,
de când trudeşti la catarge,
nu ţi-a reuşit
nici o expediţie
în interiorul pietrelor.
Endecasilabica ta iubire
încă nu poate grăbi
naşterea pruncilor,
sugestia ta
încă nu-i săţioasă
ca, să zicem,
pâinea cea de secară.

CONVORBIRE CU IARBA, ANUL 2000

– Cum ai de gând să te naşti
de-acum înainte?

– Tot verde,
răspunde iarba senină,
continuând să-şi impună
punctul său
de vedere.

MESAJE LA SFÂRŞIT DE MILENIU
1987

SECUNDA CARE SUNT EU

În ornicul lumii cel mare
Mai arde, lăsând pe traseu
O dâră amară de sare,
Secunda care sunt eu.

Din vântul ceţos şi din piatră,
Din vulturi şi din Dumnezeu
Simt câinii lui Cronos cum latră
Secunda care sunt eu.

Şi-ntreb cu mirare: voi, astre,
Tu, pasăre, plop, curcubeu,
Se-aude şi-n vieţile voastre
Secunda care sunt eu?

Se-aude, se vede, se simte
Cum arde cu numele meu
Şi blând se destramă-n cuvinte
Secunda care sunt eu?

Tu, iarbă şi piatră căruntă,
Tu, munte şi codru mereu,
În voi se întâmplă o nuntă –
Secunda care sunt eu.

E cosmicul vânt tot mai rece
Şi veacul respiră mai greu...
Iubiţi-mă, lucruri, căci trece
Secunda care sunt eu.

PORTRET DE SFÂRŞIT DE VEAC

Se-aude-n orologii cifra şapte
Foşnind ciudat ca viermele în miez,
Hazardul scuipă-n noi cu dude coapte
Şi moartea face salturi la trapez.

Se-aplaudă virtuţi inexistente,
Se-obţine transcendenţa din porumb,
Savanţii inventează sentimente
Pentru roboţi cu sufletul de plumb.

Da, *panta rhei!* O, da! Şi se transformă
Şi minusul se pomeneşte plus,
Minciuna-şi pune altă uniformă
Şi vinde adevăr la preţ redus.

Trăim în minte lucruri ne-ntâmplate
Şi nu ştim teii ce gândesc pe deal,
Un ceas grăbit iubirea ne-o socoate,
Dar nu-i ajunge timp şi ideal.

Se-ngraşă-n pomii raiului omida,
Albinele administrează flori,
Rechinii ţin în gură Atlantida
La circul lor de farse şi erori.

La cota bursei preţul vieţii scade,
Orga lui Bach bolnavă-i de plămâni,
Iar pacea stă mai mult pe baricade
Cu o garoafă-nsângerată-n mâini.

UN TURN SPRE CER

Amurg de secol urcă-n felinare,
Cade-o zăpadă stinsă, maculată,
Şi mă întreb şi-acum, ca altădată:
Încă e viu sufletul lumii oare?

Lacrima noastră mai conţine sare
Sau a rămas doar apă distilată?
Roboţii fabrică ninsori de vată,
9 amperi cântecul mierlei are.

Ce zeu păgân ne-a răstignit pe roată,
Ca să ne ştim mereu în alergare
Prin lumea de consum şi plusvaloare,

Prin care am trecut şi eu o dată,
Zidind un turn în chip de întrebare
Spre cerul ca o lampă afumată?

PLIMBARE DE SEARĂ

Inima mea – locomotivă bizară
Alunecând spre gări de fum, ce nu-s.
Urcaţi, e timpul, căci se face seară,
Veacul se duce, aproape s-a dus.

Sar clipele ca nişte stropi de sânge –
Pe şine reci cu luciu de mercur
Vreau să vă plimb pe-un sentiment ce ninge,
Vreau să vă plimb pe sentimentul pur.

Se-aud în burg pendule subţiate,
Scrâşneşte fierul (sau timpul?) sub roţi,
Sângele meu se azvârle pe spate,
Se-mparte în verste egale la toţi.

Prin vene-mi trec acari cu felinare
Şi mă trezesc pe linii mai subţiri.
Urcaţi cât încă mările-s de sare
Şi n-a suit petrolu-n trandafiri.

Eu duc april în fragede vagoane,
Eu duc prin gări cisterne cu azur,
Pe căile condiţiei umane
Vreau să vă plimb pe sentimentul pur.

Vreau să vă plimb pe muchia luminii,
Pe-un corn de melc, pe-un ţipăt de cocor,
Chiar dacă plânge moartea printre linii
Şi timpu-mi dă vagoanele cu clor.

Chiar dacă-i frig şi plouă-n gări de ceară
Şi semnele iau foc în zodiac.
Grăbiţi-vă: un tânăr tren de seară
Trece acum pe-o margine de veac.

TRANSFIGURAT

Pe limbă fulgerul mi s-a uscat,
Mâinile-mi tulburi parcă se evită,
La fund de nopţi, pe gura mea coclită,
Clipa ce trece lasă-un zaţ ciudat.

Miroase parcă-a mare putrezită,
Prin simţuri cade-un măr înjunghiat,
Încât îmi vine să-mi aştern un pat
În pasăre, în plantă sau în vită.

Să uit ce-i drama, visul, poezia,
Şi prins în ritmul pur, primordial,
Sub ochiul rece-al lumii, cel final,
Lent să mă soarbă-n ea zoologia.

Transfigurat, retras sub solzi sau blană,
Să-nvăţ pe nou condiţia umană.

RECREAREA LUMII PRIN VISARE

Parcă aş fi o maşină de vise,
Industrie pură şi fără de vină:
Fabric ninsorile care-or să vină
Şi, pentru fluturi, felinare-aprinse.

Refac – pe nou – şi iarba pe colină,
Dureri, amurguri, lacrimi, nori, caise.
Din minereul beznei şi din clise
Extrag candori, storc nuferi de lumină!

Compun iar focul din cenuşi şi zgură,
Topesc şi ard. Şi firea mea întreagă
Ar îndrăzni, această lume stearpă,
S-o re-creeze prin visare pură.

De-aceea, când noroaiele mă-neacă –
Un nufăr alb îmi pâlpâie pe gură!

CONTEMPORANI CU HAMLET

A fi, acum când se subţie
Verdele frunzei în copaci
Şi-n neguri luna sângerie
Curtată e de vârcolaci.

A fi, acum când şi metalul
Dă semne că a obosit
Şi marea oxidează malul
Şi are luciu de cuţit.

A fi, acum când ninge straniu,
A fi, acum când plouă slut,
A fi sub zarea de uraniu
A unui Zero absolut.

A fi, sub cerul de reclamă
Cu constelaţii de petrol,
A fi, când lumea e o dramă
Şi toţi avem acelaşi rol.

A fi-n mărime naturală,
A fi speranţă, a fi simbol,
A fi şi-a-nvinge ca pe-o boală
Această criză şi-acest gol.

A fi, oricum şi peste toate,
În spectru verde, roşu, gri,
A fi, când parcă nu se poate,
A fi, contemporanii mei, a fi!

SEMNALE DIN CEAŢĂ

Văd turnul lumii ca pe-un far în neguri
Şi mă visez trecând spre el înot
Pe-o mare de răceală şi azot,
Prins în halou de umbre şi de cercuri.

E-un întuneric ud, de sugativă,
Vârtejuri mari mă trag înspre afund,
Şi-ncep destinul meu să mi-l confund
Cu al planetei – navă în derivă.

Prin ceaţa deasă se-aud glasuri sparte,
Paznicii-n turn au aţipit pe scut,
Şi bate-un vânt din Zero absolut,
Iar farul, ca de dincolo de moarte,

Clipeşte tot mai galben, tot mai gri:
A fi... A nu fi... A nu fi... A fi...

JURNAL DE BORD

Ninsoare obosită, uzată, iarbă aproape plictisită,
sentimente galvanizate, superproducţie,
viermi de mătase recalificaţi, producând
nylon verde. Dar nu, nu vă întristaţi:
băncile elveţiene au şi început să primească
depuneri nelimitate de mireasmă de pin şi
freamăt de pădure

În burta calului au fost găsite trenuri,
foarte multe trenuri, kilometri întregi
de şine şi roţi, roţi, roţi

1987 – să fie oare adevărat?!

Fiţi vigilenţi, în veacul nostru bântuie
molii atomice, aerisiţi cât mai des
dulapurile în care vă stă închisă copilăria,
bibliotecile în care păstraţi fondul de aur
al sentimentelor

Doamne, ce absurditate: luptător
al stării pe loc!

Închisă în carapacea marilor oraşe, copilăria mea –
fragilă şi sfidătoare – miroase-a răchiţi
şi-a cânepă topită. Habar n-are de
homo informaticus

Noaptea cimitirele celor săraci mai visează
reforme

Şi dintr-odată mă simt aproape fericit
că se mai aud greierii şi trandafirul
mai are miros

TRISTEŢEA TA

Iubita mea (din Evul Mediu
Al simţurilor pure), ştiu:
Tristeţea ta e un remediu
Pentru-acest secol preatârziu.

Tristeţea ta e-un semn că încă
În sentiment mai cad ninsori
Şi în a lumii vale-adâncă
Mai este loc pentru candori.

Sub raza ei de puritate
Ard adevărurile-ntregi,
De parcă inima ţi-ar bate
După secrete, aspre legi.

Tristeţii tale-i este dată
Taina înaltei Reverii,
Ca în lucrarea ei curată
Să frăgezească industrii;

Să-ngândureze iarăşi firea
Până în miezul ei de jar,
Să ne redea din nou iubirea
În sentimentul ei primar;

Să-napoieze lumii-n rate
Amurguri blonde, ierni cu nea
Şi inimi, ah! nepoluate
De acest veac, iubita mea!

VIZIUNI DE IARBĂ NOUĂ

Minciuna poartă indigo sub limbă,
În adierea ei, ca într-o boală,
Fagurii-n stupi prind să trosnească-a smoală,
Vocalele – în consoane moi se schimbă.

Urcă-n auz doar goarne dulci de miere,
Oglinda ne absoarbe pe de-a-ntregul,
Şi-abia simţim (narcişi moderni) înecul,
Pe când vânăm, prin ceaţa ei, himere.

Dar norii desenaţi nu ştiu să plouă,
Dar mai găsesc fisuri în diamante,
Şi-orgoliul cântă sus pe turle înalte.

Ci parcă simt un verde pe sub rouă
Născând pe şes viziuni de iarbă nouă –
Şi mor păuni pe limbile rulante.

HOLDE DE ŢĂRANI

Bob de grâu, arhaică statuie,
Zeu mărunt în aură de mit,
De atâta cât te-am răstignit,
Mai ai loc în palme pentru cuie?

E târziu de tot acum în lume,
Bate-n seri un vânt industrial,
Dar în tine mai nechează-un cal
Şi mă strigă morţii mei pe nume.

E târziu acuma şi-n natură.
Semăna-te-aş, frate, peste ani
Să răsară holde de ţărani
Peste-a lumii stearpă arătură.

Să ne dai, dacă mai ai putere,
Jertfa ta de sânge şi-nviere.

POEM CU MAMA

Mamă, te respiră sarea unei mări cu malu-n ceaţă
Şi rămâi tot mai puţină, şi când dau ca să te strig
Cade-o stranie ninsoare, parcă dintr-o altă viaţă,
Şi amurgul sângerează ca o lebădă pe dig.

Şi decembrie-şi dezleagă câinii albi în patru vânturi,
Şi începe-o vânătoare fără treceri, fără vad,
Şi nu pot ca să te apăr decât doar la mine-n gânduri,
Unde nu pătrund dulgherii ce lucrează-n lemn de brad.

Te mai văd în nopţi senine, blând arate de colinde,
Aşteptând pe-un prund de lacrimi şi-ascultând singurătăţi;
Peste vămile pierdute, pe sub stelele flămânde,
Tremură-o lumină unde s-ar putea să te arăţi.

Şi te duci pe-un fir de rază, răsărind la prag de lume,
Şi te strig – dar mi se-ntoarce glasul frânt şi fără leac;
Golurile se-nfioară... Se-nroşeşte marea-n spume...
Şi rămâi tot mai puţină – ca făclia-acestui veac.

PARABOLA ORAŞULUI DIN VIS

Acum, cândva, atunci sau niciodată –
Nu-i vorba de un timp sau loc precis –
Am fost ambasadorul (fără plată)
Al Crinilor, într-un Oraş din vis...

...C-un plug din trei triunghiuri de cocoare
Arat-am tot Oraşul-de-lumini
Şi-n brazda, până-atunci neroditoare,
Am semănat hectare mari de crini.

Am îngropat bulbi în pereţi şi turle,
În piatră şi-n ogivele subţiri,
Şi zidurile începeau să urle
De stranii, neştiute presimţiri.

Am spart betonul, marmora şi fierul
Şi am plantat rotule mici de crini,
Şi-ntreaga fire încerca misterul
Unor ciudate, albe rădăcini.

Şi după-un timp de vis şi aşteptare,
Din germinarea marilor candori
Au izbucnit în jur, potopitoare,
Recolte vii de crini luminători.

Din ziduri, din statui şi din mansarde –
Hohotitori şi candizi, şi divini –
Crinii ardeau ca nişte vii stindarde
Şi răspândeau în preajmă noi lumini.

Mireasma lor curată şi distinsă
Pătrunse fierul şi lucra-n maşini.
Şi-ntreaga urbe se simţi învinsă
De blânda insurecţie de crini.

Blazonul lor sclipea pe tribunale,
Pe bănci, pe instituţii şi-n peceţi,
Iar birocraţii, în mape de petale,
Nu mai puteau strivi străine vieţi.

Minciuna cocoţată la tribună
Se sufoca în aerul de-aici,
Şi-n patul ucigaşilor, pe lună,
Creştea un crin cu sclipăt alb de brici.

Şi oamenii Oraşului-de-floare,
Ca sub puterea unei mari minuni,
S-au pomenit cu sufletu-n schimbare,
Stăpâni pe noi idei şi viziuni.

Duhul de crin, cel cultivat anume,
Lăsa în ei polenul cântător,
Şi-o naştere de început de lume
Se întâmpla în toată firea lor.

Drepţi şi-nţelepţi, ca-ntr-o restituire
A rostului dintâi, cel refuzat –
Se pătrundeau de milă şi iubire,
Se regăseau din nou, cu-adevărat.

Ei îşi creşteau din sine libertatea,
Nu mai ştiau de ură şi război,
Părea că îi uitase chiar şi moartea,
Şi răul care dăinuie în noi.

Trăiau cu toţii-n pace şi-armonie
Şi conversau cu stelele din cer,
Curaţi şi sinceri ca-n copilărie,
Străluminaţi de-al crinilor mister.

Şi faima lor s-a răspândit în lume
Cum li s-a tras nemoartea de la crini.
N-a dispărut cu totul al lor nume,
Ei mai trăiesc şi azi, dar mai puţini...

...Acum, cândva, atunci sau niciodată –
Nu ştiu exact când s-a-ntâmplat şi-am scris –
Am fost ambasadorul (fără plată)
Al Crinilor, într-un Oraş din vis.

FULGERUL DE AUR

La margine de ceruri, în alte lumi răsfrânt,
L-am prins. Şi cu magnetul l-am smuls din întuneric!
Şi trupul lui electric, şi duhul lui eteric,
Mi-au scăpărat o clipă pe braţe şi-n cuvânt.

Sub ochiul lui de aur, iluminând feeric,
Eu am văzut Pământul şi oamenii cum sânt,
Dar, scurt, el mi s-a scurs prin degete-n pământ –
Iluzie albastră ce se destramă sferic.

Sub sarcina-i electrică rămas atunci deschis,
Sufletul meu s-a preschimbat pe dată
Într-o peliculă secretă, imprimată.

Supus developării, în armonii şi vis,
Putea-voi să obţin, din negura fiinţei,
Radiograma lumii, portretul suferinţei?

UMBRA VECHILOR GRECI

Dacă viaţa mea plânge cu-albastre diamante,
O, inimă de plută, nu inventa candori!
Cuvintelor li-i iarăşi dor de Homer şi Dante,
Degeaba-ngraşi în silă estetica cu flori.

Din pietre şi din arbori mai poate curge sânge
Şi luna peste ape mai are ideal,
Şi Pan, zeul sălbatic, mai poate, iată, plânge
O lacrimă curată sclipind primordial.

Materia mai râde cu ochii ei albaştri,
Oraşul mai încape în gura unei flori,
Şi sufletul mai umblă cu cheia pe la aştri
Şi stă deasupra lumii în scrânciob de ninsori.

Deci poartă-ţi rana blondă prin şcoli şi-aşezăminte,
Pe-unde misterul umblă-n cămaşă de copil,
Şi ea, realitatea, să-ţi fie diriginte,
Colegi de clasă – plopii şi vântul de april.

Căci iată mor imagini prin aerul de farsă
Şi timpul te ţinteşte din turnurile-i reci,
Iar pe câmpia zilei, de aspre muzici arsă,
În mici caleşti de purpur se plimbă vechii greci.

MIORIŢA

Acel cioban din culme de Carpaţi
Ce-a curs în stea, cu nunta fulgerată,
Acel cioban ucis de cei doi fraţi,
Prin jertfa lui de sânge, mi-este tată.

Cum coborâm din noi, prin timp, mereu
Pe firul ce ne leagă şi ne strânge,
El trece-acum doinind prin trupul meu,
Mânându-şi, iată, turmele de sânge.

Şi două umbre-apar în calea mea,
Şi două umbre, pe la apus de soare,
Lovindu-mă în ţeastă – vai, ar vrea
Prin mine, încă-o dată să-l omoare!

Şi-n timp ce mor sub lună plină eu,
Scurt fulgerat de umbrele nătânge,
Acel cioban, ajuns la fiul meu,
Prin el îşi mână turmele de sânge.

L-aud acum trecând prin alţi bărbaţi,
Nimic de turma lui nu-l mai desparte.
Prin jertfa lui, ne ştim cu toţii fraţi
Legaţi de-un dor ce-i mai presus de moarte!

VIS CU CAI (II)

Palidă mi-e mâna când se lasă-a scrie,
Degetele-mi ţipă arse de-un fior:
Ca o izbăvire şi ca o solie,
Caii, se-ntorc caii dintr-o dramă-a lor.

Unul câte unul, pe podişul nopţii
Vin-revin; în poartă se opresc şi tac.
Viu pe trupuri încă-i alfabetul morţii
Scris de mâna oarbă a acestui veac.

Ard electrizate coamele sub lună –
Flăcări subţiate blând peste păduri.
Ce-ar vrea să ne-ntrebe, ce-ar vrea să ne spună
Caii mei de lacrimi, caii mei cei puri?

Tropot de copite sparge ceaţa deasă,
Ca un ochi de cal e luna peste râu.
I-a strigat ţărâna, prin asfalt, acasă –
Zei eterni în templul bobului de grâu.

Hai chemaţi copiii, să-i scăldăm prin ploaie,
Să-oblojim cu grijă, cum făceam cândva,
Oasele lor albe roase de tramvaie,
Rănile-nvechite, doar ne vor ierta.

Bucuroşi să-i plângem şi-ndelung, de parcă
S-au întors din moarte sau din vreun război.
Fără dânşii viaţa-i parcă mai saracă,
Fierul parcă muşcă mai adânc din noi.

Fără ei zăpada parcă nici n-ar ninge,
Fânu-n pod îmi pare paradis pierdut,
Sănii din Esenin lunecă prin sânge,
Iarna care vine parcă-a şi trecut...

Să-i repunem iar în ordinea firească,
Fuga lor să-nnoade mitul întrerupt;
Despicat în brazde, blând să aburească
Satul în lumină, morţii dedesubt.

Coama lor s-aprindă fulgere-n câmpie,
Să necheze duhul ploilor de mai
Şi să-nceapă-a ninge ca-n copilărie
Ierni fără de crize de zăpezi şi cai.

Cumpăna de rouă să o ţinem dreaptă,
Chiar de ne-nfiază triburi de roboţi,
Şi să trecem râu-n veacul ce ne-aşteaptă
Pe-un pod viu de coame, lung până-n nepoţi.

Şi trecându-i iar prin vămi definitive,
Să băgăm de seamă ca în veacul greu
Să nu-i fure duhul din locomotive,
Demonul din roată, frigul din muzeu.

Palidă e noaptea de melancolie,
Visul mă consumă-ntr-un mesaj de dor:
Din copilăria lumii, încă vie,
Caii, se-ntorc caii dintr-o dramă-a lor.

JURNAL DE BORD

Locomotiva ceţoasă a veacului se apropie
de staţia terminus. Pregătiţi-vă geamantanele
şi număraţi în gând 13 mii de traverse

Clar de lună distilat în retorte?
Sentimente plantate-n maşini? Şiră
fără vertebre? Cactus din care
se extrage petrol? Ah, clinchetul
monedelor s-ar putea să acopere definitiv
Simfonia a 9-a de Beethoven

Apă de izvor răcoritoare: înainte de
întrebuinţare se recomandă a o spăla

Contemporani cu: gloria măştii de gaze,
cenuşa radioactivă, Shakespeare înfruntând
coruri de maşini, dispariţia cailor, psihanaliza,
mormântul absurd al lui Liviu Damian,
natura în stare
de urgenţă... Cu, cu...
Da, întocmai: cu-cu, cu-cu, cu-cu

Laşitatea lui mănâncă vertebre

Cei din mileniul trei se uită la noi
nerăbdători, ne fac semne şi ne încurajează

Dar iată încă un paradox: floarea de plastic
se aruncă cu invective asupra garoafei,
învinuind-o de naturalism

Sângele, făcând acrobatică între
limbile ceasului

NUFĂRUL MAGIC

De ce nu am destinul unui nufăr,
Un ornic vegetal să fiu pe ape,
Şi clipa lacului din arc să-mi scape,
Şi-n albe înfloriri să-nvăţ să sufăr.

Şi să strecor prin orfice supape
Impurităţi, noroaie fără număr,
Pe apa rea să nu pot să mă supăr,
Să scot din mlaştini perle-ntre pleoape.

Un turn să fiu, cărunt de insomnie,
Pe care luna l-a pictat cu var.
Înnămolit în vis şi armonie,

Să luminez adâncuri reci de plaur
Şi să transform, sub magic ochi de far,
Întreg noroiul – într-un prund de aur!

IARBA CA VOCATIV

Cerul de pâslă, steaua coclită,
Pierderi o mie lângă-un câştig,
Semnu-nmulţirii parcă ezită,
Minusul ninge şi-n jur e frig.

Vino acuma, vino cât încă
Lămpile-n simţuri nu mi s-au stins,
Mângâie-mi nervii, rana-i adâncă,
Ochiul se zbate în necuprins.

Nu mai e vreme. Luna pe ape
Lasă-o rugină parcă şi ea.
Spinii în carne, iar pe sub pleoape
Lacrima lumii, ce-i tot mai grea.

Noi ne mai ţinem unul de altul –
Două mari vâsle-n valuri de frig.
Huruie-n ceasuri, latră neantul,
Sângele-nfruntă ultimul dig.

Plopii agită braţe de ceară,
Se sting sigilii definitiv.
Pe şesul lumii – întâia oară –
Iarba e verde: la vocativ!

MARELE ALB

Aştept exodul marilor ninsori
În stoluri albe prin văzduhul serii.
Loviţi de aripi nalte, aprigi nori
Să scuture de sus cereşti siberii.

Să ningă blând, abrupt şi disperat,
Să curgă-n jos zăpada ca o lavă,
Şi să alunece-ntr-un vis curat
Întreagă-această lume, grav bolnavă.

Să ningă fraged şi să ningă sfânt,
Să ningă obsesiv, ca într-o vină,
Şi Don Quijote, la mii de mori de vânt,
Să macine o tragică făină.

Să se dezbrace lucrurile-n cer,
Ca-ntr-un delir şi-o jupuire sfântă,
Şi-n trupul lor cel fără de mister
Să se întâmple-o spargere şi-o nuntă.

Din nord să fumege corăbii lungi
Ca nişte foci pe zarea înnorată,
Iar timpul prins în ceasuri mari de fulgi
Din sine să renască, încă-o dată.

Şi iar să ningă. Aprige vâltori
S-aprindă-n nopţi zăpezi fosforescente,
Noroaiele învinse de candori
Să ţipe, albe, printre elemente.

Transfigurat sub pure, mari ninsori
Crescânde peste tot şi peste toate,
Să se trezească Turnul lumii-n zori
Un nufăr alb, cărunt de puritate.

ELEGIA TRANDAFIRULUI URBANIZAT

Trandafir cu guturai,
Trandafir transfigurat,
Ai miros scăzut şi, vai,
Te-ai in-dus-tri-a-li-zat!

Azi mai mult proprietar
De parfumuri, traficant,
Mai visezi în nopţi de jar
Floarea-cea-de-diamant?

Când în vântul de april
Te-mbătai de ideal
Şi erai cel mai fragil
În tot regnul vegetal;

Şi visai să fii, să fii
Numai cosmos, numai duh,
Să-ţi înalţi, în reverii,
Carnea toată în văzduh!

Erai Prinţul-din-candori,
Cam romantic şi naiv,
Că şi iarna uneori
Înfloreai demonstrativ.

Oh, pe-atunci te destrămai
În mici flăcări de mister!
Te purta în seri de mai
Poezia la rever...

Azi, de sfere vindecat,
Stai într-un peisaj de var
De un alb improvizat,
Şi cu ghimpii în sertar.

Distilat în amintiri,
Cu miros schimbat şi tuns,
Nu te-ntrebi, nici nu te miri,
Îţi eşti sie îndeajuns.

Pus sub sticlă şi beton,
Eşti exotic şi util,
Eşti concret şi eşti cazon...

Oh, şi-ai fost fragil-fragil!

JURNAL DE BORD

Da, în curând. Fiţi cu băgare de seamă,
copii, să nu vă prindă degetele între
angrenajele celor două milenii

Plouă şi plouă. Stau închis în casă
şi încerc să cioplesc un sentiment
în forma lui naturală. Mă apasă o linişte
de început de lume. În timp ce mă gândesc
la primele minute ale universului, de-afară
răzbate un vag miros de tufănele, perfect
racordat la prezentul nostru industrial

Îmbătrânită, puşca vânătorului are
coşmaruri: de cum se face seară,
îi bate la geam
fantoma unui iepure mort

Un om făcut din scripeţi, arcuri şi roţi:
avea mersul ruginit, pe limbă i se vedea
o parafă. Sentimentele şi le purta
în agendă.
Declaraţiile de dragoste şi le spunea
de pe banda de magnetofon

Sentimente cu burtă, idei cu cârjă,
mici fericiri cotidiene

Cum să sonfunzi poezia cu înscripţia
de pe conserve?
Cum să râvneşti, cu numai mâinile tale
flămânde, de crab, să îmbrăţişezi
rotundul sferei?
Cum să declari răgetul măgarului cel mai sublim
în toată academia privighetorilor?
Cum să ridici mâna pentru a spune
un „adevăr fundamental" şi, între timp,
să uiţi pentru ce-ai ridicat-o? Cum?!

...Abia atunci, abia atunci când în şcolile lumii
va fi introdus ca obiect de studiu obligatoriu
cântecul greierului.
Da, abia atunci... Abia atunci – ce?
Ce – abia atunci?

MIRAJ

Surâsul tău mai sapă-n mine gropi,
Şi cărnii mele i se face frică
De sângele ce parcă o despică,
Iar mâinile îmi hohotesc prin plopi.

Dar cum Narcis se oglindeşte-n el –
Tu ningi în sine, ca polenu-n plante;
Şi-orgoliul tău cel blond cu turle-nalte
Trezeşte lei în sufletu-mi de miel.

Atunci, magmă de fulger parcă-aş bea:
M-avânt pe marea dragostei tardivă
Cu nava beată-a sângelui-n derivă,

Înfiorat de-o ne-nţeleasă briză
Şi-ademenit mereu de-aceeaşi stea:
Iluzia cu chip de Monalisă.

ELEGIA ÎNTOARCERII

Transfigurat şi singur, iubito, m-aş întoarce,
Dus de mareea blândă-a miresmelor de fân,
Cu dorul meu de-acasă-ncărcat pe şapte arce,
La ţărm de linişti calde de-a pururi să rămân.

Aici, sub stele fixe ce se-oxidează-n ploaie,
Ne încuiem în case ca-n cochilii de melci,
Prin piept ne trec de-a valma lungi şine de tramvaie
Şi inima ne-o trecem prin radicaluri reci.

În vechi salcâmi cu floarea căzută-n inerţie
Albinele adună-o mireasmă de consum,
Iar fieru-a prins la suflet şi-l roade-o nostalgie
De roşie rugină, peste poteci de fum.

De cum se lasă iarna am nişte stări ciudate,
Sunt trist şi mă inundă un plâns fosforescent,
Dar vin să mă aline în grabă roţi dinţate,
Dispuse să-mi transforme tristeţea în curent.

De-aceea nu ştiu dacă mai pot a mă întoarce,
Am şi uitat mirosul de ham aprins pe cal.
Mesajele câmpiei ajung cu greu încoace –
Şi-n golul lor lucrează doar greieri de metal.

SCRISOARE TRIMISĂ PRINTR-UN PESCĂRUŞ

Sunt trist ca o romanţă veche-n care
Toamna a fost strivită de-un tramvai,
Iubito, şi mi-s palmele amare –
Două gravuri cu linii scurte, vai.

Pe-aici tăcerea văruieşte plopii,
Stelele-şi lasă icrele-n strâmtori,
Singurătatea lung foşnind din rochii
Mă vrea amantul ei; iar uneori

În mine parcă înnoptează marea.
Mă surpă lent o zbatere şi-un dor,
De simt albind pe gânduri toată sarea
Ce lustruieşte peştii în Bosfor.

Nopţi albe ca o iederă lividă
Îmi cresc pe piept; sub valuri reci de frig
Te simt în mine ca pe-o Atlantidă,
Ca pe-o planetă vie – şi te strig,

Dar parcă nu m-auzi! M-auzi tu oare?
Storc zările şi-aştept un semn să-mi dai,
Căci sunt mai trist ca o romanţă-n care
Toamna a fost strivită de-un tramvai.

OMUL MECANIC

Din când în când el îmi răsare-n faţă,
Surâde vag, vorbeşte despre viaţă.

Mă pipăie, îmi umblă pe la vise,
Extrage radicalul din caise.

E gata chiar să-mi intre-n sentimente
Şi să-mi măsoare dragostea-n procente,

Sau în stomacu-i fix, cu sonerie,
Să-mi fabrice pe loc melancolie.

De-i programat, el murmură şi plânge,
Mişcându-şi angrenajele din sânge,

Ori ninge vânăt, mimând parcă norii,
Ca într-o inerţie a ninsorii.

Se simte bine conectat la priză,
Doarme normal, nu are nici o criză.

Doar inima-l mai roade câteodată
Pe locul unde-a fost vulcanizată.

CLEPSIDRA ROŞIE

De la *A* până la *A*
Se conjugă viaţa mea.

Sângele meu luminos
Curge, nisipit, în jos.

Visătoare, carnea mea
Picură cântând şi ea.

Iară eu de sus privesc
Cum mă – jos – alcătuiesc:

Sângele meu luminos
Se-nfiripă iarăşi jos.

Visătoare, carnea mea
Se-ntrupează, jos, şi ea.

Picăturile zburând
Se-nroşesc de vis şi gând.

De-sus-până-jos-sunt-eu
Pulbere de curcubeu,

Roş vârtej de vis şi carne.
Cine-ar fi să mă răstoarne –

Să curgă iar viaţa mea
De al *A* până la *A*?

Maică, iarăşi dumneata?

EA, DRAGOSTEA

Şi atuncea venea Ea:
Nufăr-pasăre-femeie,
Şi în trup îmi descuia
Murmurul Mării Egee.

Aer dulce avea-n os!
Aburit de-a ei privire,
Se-nroşea miraculos
Geamul vieţii cel subţire.

O, şi-avea un farmec sfânt –
Semăna cu-o ploaie care
La trei metri de pământ
Se transformă în ninsoare.

O religie era –
Plină toată de păcate,
Ce cu sângele-mi lega
Clipa de eternitate...

„Vino iar! – acum îi strig,
Pâlpâind înspre departe, –
Pasăre, să-mi ţii de frig,
De tristeţe şi de moarte".

MIRACOLUL ZILEI DE MIERCURI

Deschid fereastra în zori
şi las să-mi intre-n odaie
numai lucrurile banale,
lucrurile umilite, uitate, lipsite de glorie,
cu faţa mâncată de sodă,
mirosind a siloz şi a hamuri.

– Veniţi, veniţi să vă scot din nou în lumină,
să vă încarc, pe rând,
cu electricitatea iluziei,
să vă potolesc foamea de transcendental
şi-aventură!

Extrag din osul alb al duminicii
miercurea de cenuşă a vieţii
şi vă privesc din perspectiva fabricii de ciment,
a peştişorului auriu exilat în acvariu
sau a lanului de sfeclă dat cu insecticide –
şi simt cum totul în jurul meu
intră în relaţii noi cu Metafora,
respiră un aer magic,
de început de lume.

Culeg cântecul – neselectat –
al corului de broaşte,
descriu drama locomotivei cu aburi,
dialogul dintre butuc şi joagăr –
făcând Miracolul să se nască
din aburii de leşie ai zilei de miercuri,
precum sălbaticul, candidul nufăr
din roditoarele,
recile mâluri.

REINVENTAREA LINIŞTII

De cum a răsărit luna
a început invazia greierilor
mişcându-se în colonii orbitoare,
trecând liniştea în ruine a veacului
prin abatoare de-argint
risipite prin iarbă.
Au invadat străzile şi grădina,
s-au lipit de traverse, de roţi,
s-au cuibărit sub praguri,
în gaura cheii;
au ronţăit aştrii, pădurile,
au arat singurătatea nopţii,
au măcinat tramvaiele, pomii galbeni, oraşul –
trecându-le pe toate
prin mici ferăstraie tandre,
cu lame roşii, subţiri;
au huruit toată noaptea pe dealuri,
s-au perindat în armade glorioase,
în cruciade strălucitoare,
mutând lucrurile-n cer
şi lăsând în urmă
liniştea reinventată.

LA MODUL CONDIŢIONAL DESPRE FRUNZĂ

Dacă frunza aceasta,
ultima din castan,
acum, 5 noiembrie 1985,
ar cădea –
ea singură ar fi-n stare
să schimbe, subit,
relaţiile dintre noi.

Tu, iubito, ai zice:
„Viteza de cădere a frunzei
este direct proporţională
cu greutatea lunii septembrie
din fiinţa verde a ei".
Iar eu, desigur,
te-aş contrazice uşor:
„Viteza de cădere a frunzei
este direct proporţională
cu greutatea lunii septembrie
din fiinţa verde a ei,
plus forţa de influenţă a surâsului tău
asupra densităţii aerului" –
şi, astfel,
ar înflori polemica.

Însă mult mai trist e, iubito,
că frunza
se mai clatină, iată, în vânt
şi nu,
şi nu cade.

JURNAL DE BORD

Un computer mai sârguincios ajunge până la
corul antic, intră cu el în polemică:
unui vers safic îi dă o replică
de trei-patru logaritmi,
contra unui imn de Pindar
invocă teoria cuantelor

Trec zilele – tautologii violete

Legitimaţie de poet? Ca şi cum ai zice:
adeverinţă de dragoste, paşaport de rouă,
certificat de copilărie

Rana, ca un contor electric

Te-aştept. În seara asta o lună magnetică
atrage turlele oraşului, o muzică galbenă
se naşte pe portative. La doar lumina
ferestrelor scriu elegia locomotivei
uzate. Sunt trist şi te chem: Vino,
mai e ceva septembrie în copaci,
mai e ceva rouă-n sertare

Era brutal şi vulgar, lipsit
de scrupule: ca o armată mărşăluind
pe gâturi de viori, ca o firmă ce-ar
vinde surâsul Giocondei
ca pe materie primă

O civilizaţie purtând blazonul *Neanderthal*:
plante omnivore, oraşe-savane,
academii-peşteră

Dar veniţi să vă arăt: pe zidurile
morţii trandafirii căţărători
ai sângelui

DIN CRONICA UNUI ROBOT

Ce-amurg de brom, ce toamnă gri!
Hai s-o-nmulţim la 4 π.

Ce curcubeu rentabil, o!
Să-l tragem, dar, la indigo.

Ce reverie, ce curent...
Ce fiară-i aia *sentiment*?

Simt un exces în circuit...
Dar dacă m-am îndrăgostit?!

Mai ninge-n iarnă, aşadar...
Să punem fulgii la dosar!

Mai cântă mierla pe la zori...
Să-i punem iute tranzistori,

Să-i programăm un alt motiv –
Căci – i-auzi! – cântă subversiv!

PERFECŢIUNE

Prietenilor mei,
tineri poeţi din Bucovina

Sublimi actori în arta de-a visa,
Prin noi Azurul chipul şi-l visează!
Extragem veşnicia dintr-o stea
Şi-o vindem pân-la ultima ei rază.

Sfere de aur scoatem de pe tei
(Având în noi ceva de la albine).
Sfinţi surâzând sub nimburi de ulei
Ne-aprind în ochi icoane bizantine.

Lumina zilei ne-ncovoaie grea
Trupul fragil de trestii visătoare.
Sufletul nostru, angrenat cu-o stea,
Lucrul mecanic îl transformă-n floare.

(Dar pe când norii ne mai poartă-n şea –
Fără să bage îngerul de seamă –
Iluzia ne trage la rindea,
Făcându-ne perfecţi – pentru reclamă!)

BOLNAV DE BOALA DRAGOSTEI

Materia, prin tine, se răsfaţă
În forme pure şi-ndulcite linii,
La care, cu mici dălţi de-azur, elinii
Lucrat-au şapte vieţi şi-ncă o viaţă.

În ochii tăi ard flăcări sibilinii,
Sub raza lor, îngerul meu învaţă
Să-ţi fure, pur, misterul de pe faţă,
Dar ţi-l păzesc – mici sentinele – crinii.

Iubito care treci prin viaţa mea
Ca un fitil aprins prin lumânare,
Sunt beat acum de tine, parcă-aş bea

Azur de stea din magice pahare,
Şi mă subţii ca stelele pe mare,
Bolnav de boala dragostei, de ea.

GOARNĂ

Din cerul veşted zeii se aruncă –
Stoluri albastre de copii bătrâni.
Instinctele au ostenit de muncă
Şi cai troieni nechează prin salcâmi.

Albinele duc florile-n ispită,
Iubindu-le mecanic prin grădini.
Doar tu mai urci o lacrimă-nvechită
Spre norii sterpi, pe scripeţi de lumini.

E lampa stelei parcă afumată,
Marea-i cu pete, iernile-s fierbinţi.
Pe valea zilei, de-un vechi plug arată,
Tu eşti copilul semănând dorinţi.

Sufletul tău mai plânge prin culise,
Arde pe mări, adoarme în statui,
Îşi ţipă, goarnă, rănile proscrise –
Ci mari fanfare-îneacă glasul lui!

DE DRAGUL TĂU

De dragul tău m-am înnorat şi-am nins,
M-am recompus din nori şi fulgi, iubito,
Şi m-am surpat din ceruri dinadins.
Păcat de-atâta iarnă ce-ai minţit-o.

Eram un hohot infernal de fulgi,
Lavă de alb, jăratic de candoare,
Căzând pe zare în vâltori prelungi,
Blând condamnat la moarte prin ninsoare.

Ningeam curat, ningeam conspirativ,
Ningeam în febră rece şi-n neştire,
Ca un dogmatic trist şi emotiv
Cu-o ultimă credinţă în iubire.

O, şi-aprindeam mari ruguri în colind
Şi îmi chemam în taină făclierii –
Să te păstreze pură, îmblânzind
În carnea mea, toţi lupii şi toţi jderii.

Dar tu ţi-ai râs de-această iarnă-a mea
Cu fulgi naivi. Şi te-ai lăsat furată
De-o iarnă de carton şi mucava
Cu fulgi vopsiţi, de cretă colorată.

Zăpada mea a nins în spaţiu gol.
Tu surâdeai într-o ninsoare roză;
Instincte-n blugi, un dor de staniol
Îţi înfloreau în piept, ca-ntr-o hipnoză.

Ce-a fost: un vis? iluzii fără sens?
O dramă-a fost! O luptă nefirească
În care albul a pierdut imens,
Strivit de-o lege mult prea pământească.

Acum, nici nu mai sufăr. Trist şi-nvins,
Atât mai pot şi-aş vrea să-ţi spun, iubito:
De dragul tău m-am înnorat şi-am nins,
Păcat de-atâta iarnă ce-ai minţit-o.

VITRALIU AUTUMNAL (I)

Noiembrie, ca o sinteză gri.
Contabili de cenuşă scad pe zare
Culorile: culoare din culoare,
Amurg de seară din amurg de zi.

Stă viermele cifrat în mărul care
E-un ultim adevăr al toamnei... Şi
Din tâmpla mea începe-a viscoli,
Şi-o mână-ncuie focu-n lumânare.

Un vânt izbeşte-n geamuri fără scrupul
Şi clopotele-n funii se-nfioară,
Albinele-şi transformă mierea-n ceară
Pecetluind pe dinăuntru stupul.

Presimt venind cu fulgii către seară
Tristeţi adânci, mai grele decât trupul.

VITRALIU AUTUMNAL (II)

E-un vuiet galben. Aburi de ceaslov,
În boarea lor salcâmii se sfâşie
În lungi accese de melancolie,
Şi ceru-i oxidat, şi vântu-i mov.

Şi-oraşul ca un monstru de metal
Tuşeşte-adânc pe gură de furnale.
Amurg târziu de veac. Pe mâini şi şale
Îmi trece-un frig ca fuga unui cal.

Pe lampa zilei fluturi se mai zbat –
Heralzi ai verii şi-ai luminii încă.
Amurgul se-nroşeşte-n ochi de stâncă
Într-un reflex hipnotic şi ciudat.

Mă soarbe-n ea o linişte adâncă
Cum e doar într-un clopot scufundat.

VITRALIU AUTUMNAL (III)

Disting prin frunza toamnei un tic-tac
Abrupt şi umed, cu surpări de ceară,
Vag prevestind prin aerul de seară
Ninsori sărace, de sfârşit de veac.

În ceruri fumegă petrol lampant
Sau lumea toată-i fulger în ruine?
Morile-ncet se macină pe sine
În vântul de noroi şi diamant.

În lucruri reci se-nnegurează blând
Şi cade-un frig pe brazi ca o cătuşă,
Focu-i strivit de propria cenuşă,

Iar Timpul îl vom confunda curând
C-un ceas întors pe dos, ca o mănuşă,
Cu limbile-năuntru alergând.

LIED

Piane gri, făclii de toamnă,
Surpări de frunze-n re-minor.
Şi orb e pianistul, Doamnă,
Ce se zideşte-n focul lor.

Do-re, do-mi, înalt răsună
Lieduri de ceară prin copaci.
Toarnă-n pahare clar de lună,
Cuprinde-mi mâinile şi taci.

Rămâi aşa în priveghere
Cu lampa frunzei dată încet,
Căci se întâmplă-o sfâşiere
În cerul lumii violet.

Vezi, smalţul de pe ore cade,
Şi-abia mă mir, şi-abia te miri,
De-atâta grea singurătate
Se-ngroaşă lemnu-n trandafiri.

Mă surpă-o patimă ascunsă
Şi mă resfiră peste mări –
Căci frunza naşte tot în frunză,
Ci noi – ca ceara-n lumânări.

Piane gri, făclii de toamnă,
Do-re, do-mi, do-la, do-si –
Şi eu sunt pianistul, Doamnă,
Ce se zideşte-n freamăt gri!

JURNAL DE BORD

Furtuni magnetice, peşti sufocaţi,
zone fierbinţi, războiul stelelor, cancer
şi apartheid, psihoză şi schizofrenie,
iar acum, ca o sinteză globală, SIDA.
O, dar parcă ziceaţi că e goală
cutia Pandorei

Iar la urmă lupii, emoţionaţi, citeau poezii
despre fericirea de-a fi oaie, scrise
cu colţii lor pe pergamente
din pielea mieilor devoraţi

Veşnicia, cu zarurile cariate

O, această cânepă cumsecade, această floare-a
săracilor neamului meu, mai miroase încă
a *Amintiri din copilărie.*
Da, suferinţa are memorie

În arhivele ierbii trecutul e verde

Poetul, acest zeţar aşternând în şpalturi
şiruri de cocori

Zile de toamnă, ceţoase. Mă încui
într-o pictură de Brueghel cel Tânăr
ca într-o casă roşie

Zece predicate sugând la un singur
subiect

În timp ce caii civilizaţiei zboară în lună,
jos pe pământ căluţii noştri
cară gunoiul din grajduri, duc sacii
la moară, ară clinurile mai puţin demne
de şenila tractorului, intră
între cuţitele abatoarelor.
Dar dacă într-o zi ne-ar declara
că şi ei vor să zboare?

Viaţa, ca un bot de vulpe însângerat,
trupul nicicând nu i se vede

VINO, COPILE

Hei, copile din mine,
Dacă mai eşti şi mai crezi în poveşti,
Fă acum un pod de albine
Şi vino, şi adă-mi din ţara ta veşti.

Şi spune-mi (de vrei să mă bucuri)
Ce mai fac iarba şi floarea de tei,
Cum se mai simte izvorul, şi-n lucruri
De se mai aud pe-nserat voci de zei.

Eu? M-am schimbat, copile, în lipsa ta.
Rămas la limba stelelor repetent,
Acum din dragostea mea se poate realiza
O pereche de cizme sau un sac de ciment.

Pe cântarul cucului, limba mi-i mai uşoară,
Fântână topită-n sete sunt, lângă drum...
Dar vino tu, rege peste odinioară,
Şi şterge hotarul dintre atunci şi acum.

Pune-mi pe cap coroniţa de păpădie –
Să mai pot vorbi fluturi, să mai traduc flori,
Să spintec cerul primăverii-n câmpie
Pe tăişul unui şir de cocori.

Să mă-nsoţească numai minunile simple
Din care să-l extrag pe Dumnezeu,
Pulsul materiei să-mi zvâcnească la tâmple,
Şi între mine şi pasăre – să nu ştiu care-s eu.

Şi pune puţină lumină deoparte
Să-mi înving cu ea trupul în somn,
Căci numai tu m-ai putea salva de la moarte,
Copile din mine, preacuratule Domn!

VEZUVIU

Stea cu fitil, duhnind a lumânare,
Lavă astmatică de vulcan împăiat –
Viaţa mea, viaţa mea e-un aliaj ciudat
De vis industrial şi dogmă visătoare.

Pieptul meu se lasă parcă-nchiriat
De un dor ce-aduce-n pieţe plusvaloare,
Carnea-abia mă frige, osu-abia tresare
Când de briciul lunii sunt decapitat.

Pâlpâie o ceaţă ca o amânare,
Ochiul stins învaţă plânsul programat.
Plantă îngrăşată cu superfosfat –
Sufletul, de-o vreme, iată nu-mi mai moare.

De răceala albă-a stelelor gripat,
Aştept briza mării, totuşi, dinspre mare.

INFERN DIVIN

De mi-ai topi statui de zei prin oase,
Tot n-aş cunoaşte tainicul declin
Al sângelui, spre-acel infern divin
Zidit din flăcări mari şi-armonioase,

Unde cobor pe scripeţi de mătase
La mesele înaltului festin,
La care sorb din cupe răcoroase
Un fel de smoală fiartă-n ţevi de crin,

De care mă îmbăt ca de un vin
Abrupt, cu marginile lunecoase,
De am ajuns puţin câte puţin

Să înfloresc ca un noroi senin,
Să vreau a zice mulţului puţin,
Iar carnea mea a fulger să-amiroase!

VESPERALĂ

Pentru Ilie T. Zegrea

Vor îngheţa grădini de puritate,
Fluturi bătrâni se vor întoarce-n ou,
În geamul zilei sângeriu vei bate
Şi doar tăcerea îţi va fi ecou.

Cădea-vor viermii de acord cu duzii,
Păianjenu-şi va-nghite propriul fir.
Trecut în capul listei de iluzii,
Vei pribegi pe mări de hidrargir.

Chiar raza stelei va fi bici de sare,
Trezind toţi pruncii dintr-un somn fictiv.
Iarba-ţi va da răspuns la întrebare,
Răzbind de sub beton fără motiv.

Munţii de piatră brusc vor fi de ceară,
Civilizaţia-o să vomite cai,
Iar clopotu-o să-şi scuipe limba-afară,
Sătul de-atâta iad cârpit cu rai.

VÂNAT DE GALĂ

Ca dinamita-n floare de cireş,
Instinctele-ţi ascunse-ntre petale,
Sângele meu cu unduiri egale
Sub talpa-ţi somnoroasă, l-ar vrea preş.

Spre rugul tânăr al făpturii tale
Să mă strecor ca vulpea prin măceş,
Pe când întinzi, desigur, fără greş
Capcane tandre de mătase-n cale.

Pândit pe la răscruci de patimi, ştiu:
Pofte-nflorite vag în ochiu-ţi dulce
Ca pe-un vânat de gală-o să mă culce

În vara coaptă-a trupului mieriu,
Pe-un pat zidit din douăşpe junghere –
Şi nici să strig n-o să mai am putere!

JURNAL DE BORD

Cimitire de maşini, fluturi de nylon, lupi moralişti,
melancolii programate şi, ca o completare
sublimă, un cântec de leagăn pentru
micul computer:

a b c d e f g h
ę ę ę ę ę ę ę ę
% % % % % % % %
ę ę ę ę ę ę ę ę

O, patriotismul lui digestiv

În sfârşit, iată şi cometa Halley. Turme
de aparate dau buzna să-i ducă trena,
visătorii au insomnii magnetice,
astronomilor le dă laptele în foc,
poetul Nicolae Popa i se prezintă în calitate
de ghid, vrând să pună pe ea monopol

El nu are, pur şi simplu, inimă, el are
o inimă cu bătăi calculate, rentabile, o inimă
prevăzută cu ampermetru

De parcă ventuzele aplicate pe limbă
mi-ar putea scoate din ea
demonul sincerităţii

Omida indiferenţei mănâncă conştiinţa salcâmului

Prima zăpadă. Pe la colţuri de străzi
se vând stări de dor şi speranţe, miracole
adevărate cu marca *Fraţii Grimm*

Oricum, poetul rămâne în continuare
preşedintele Asociaţiei celor ce visează,
liderul îmbujoratelor generaţii de trandafiri,
senatorul morilor de vânt

Iarba răsărind de sub zăpadă
ca un răspuns

POD VIU

Miel fraged dăruit cu colţi de lup,
Prin crângul alb al simţurilor pure
Sângele meu visează să te fure,
Femeie dulce cu vulpi roşii-n trup.

Regină peste roiul-de-pădure
Al patimilor mele ce irup,
Oh, mierea cărnii luminânde-n stup
Chiar moartea, ea, învaţă să ţi-o-ndure!

Astfel m-arunc spre tine ca un pod
Cu nervii răsuciţi în căi ferate,
Pe care-n zori sublimele păcate
Vor trece într-un tulbure exod

Să explodeze – fragede grenade –
În raiu-ţi dulce, plin de baricade.

BALADĂ ÎN AŞTEPTAREA NINSORII

O, suflete-al meu, ascultă goarna
Fulgilor. Argintul ei în văzduh
Vesteşte că se apropie iarna
Cu frigul ce cade pe ape, pe stuh.

Călare pe-un inorog acum te-aş plimba
Prin latifundiile Fraţilor Grimm,
Păduri de lumânări s-apară-n goana sa,
Iar noi de-a lungul naşterii să fugim.

Din ochii mei s-ar naşte, poate, Mirarea –
O stare primară, o veghe subţire. Oricum,
Misterele ar înroşi pădurile, marea,
Lucrurile-ar pierde simţitor din volum.

Aş respira poate iarăşi văzduhul lui *A*
(Secunda ar fi cât ora, ora ar fi cât un an),
Iar tu mi-ai prelungi trupul: m-aş întrupa
În toate regnurile, oho, simultan.

Şi-aş îmbrăţişa curatul fulg de zăpadă
Ca pe un frate al meu, ca pe-o soră a mea,
Venit (venită) acuma din cer să mă vadă
Din viaţa aceasta, aceea, acea...

COLIND

Ninge curat ca într-un dor de moarte,
Dezastre mari de fulgi se-ntâmplă-n cer.
La geamul plâns al casei de departe
Se-aude-n noapte-un cântec: Ierui-ler.

Acum, acolo ninge-a veşnicie,
Brazii miros a naştere în munţi
Şi-ncet se sting în veghea lor târzie
Două făclii, doi pomi ajunşi cărunţi.

Umbrele lor ca-n vis mi se arată
Veghind la geam atât de-adânc şi greu,
Că din tăcerea lor însingurată
Îşi rupe vorba însuşi Dumnezeu.

Cumpăna vremii tulbure se-nclină
Cu focuri mari de ger spre cuibul lor.
Şi parcă-i soarbe-o stranie lumină,
Şi-ncet se duc prin aspre vămi de dor.

Pe fruntea lor se-ncheagă-un nimb de ceaţă,
În pieptul meu lucrează-un fier cu zimţi;
Şi tot mai des se-aud hăitaşi de gheaţă
Pe partea lumii, cea dinspre părinţi.

Pe căi de fulgi acuma m-aş întoarce
Să cad la prag, zidit între nămeţi,
Şi ceasul lumii, cu noroase ace,
Să-l dau-napoi cu, simple, două vieţi.

Dar ninge-n noapte fără vindecare
Cu lerui-ler peste-un sfârşit de veac.
Mi-e dor... Şi-adorm cu fruntea pe ninsoare,
Decapitat de-acest colind sărac.

REINTEGRARE

De trupul meu mă lepăd în neştire,
Braţul în ierbi îmi fumegă subţire.

Carnea mea oarbă-şi încleştează zimţii
Cu-ascunse angrenaje minerale,
Şi-n acest ritm îmi regăsesc părinţii,
Şi acest ritm e-al lumilor totale.

Mă sparg de cerul vânăt ca de-o turlă
Şi-n circuit de iarbă şi ninsoare
Fiinţa mea prinsă de spasme, urlă
Sorbită de-aburoase stări primare.

Fierul şi cuprul mi se-aşază-n sânge,
Sarea îmi urcă-n os fremătătoare,
Răsar cu grâul, reînvăţ a ninge,
Iar moartea nu-i decât o întâmplare.

FLAUT DE ARGINT

Tu ai în trup pământ de Eldorado,
Lemn roşu de catarg crescut în os.
Din turnul sângelui tău, adorato,
Am lunecat, şi-am lunecat duios.

În pieptul meu săgeţile de miere
Lucrat-au dulce şi înadevăr
Prin simţurile-n blândă sfâşiere,
Ca viermele sub coaja unui măr.

Flămând de-un rug cu flacără subţire
Cum smalţul pe o amforă de lut,
Prin carnea ta blondă zbor în neştire
Cu palmele-nflorid spre galben sud.

Astfel călătorind prin simţuri oarbe
Cu uşi înalte de polenuri, simt
Cum sângele o muzică mi-l soarbe
Şi mi-l întoarce flaut de argint!

BALADA UNEI SCOICI VISĂTOARE

Vino odată, dulce himeră,
Firule-de-nisip-princiar,
Şi-n trupul meu cu iluzii de sferă
Împlântă lancea ta de cleştar.

În nămol, sub o tijă de nufăr,
Te-aştept zi şi noapte, te-aştept;
Se-nroşeşte apa când sufăr,
Perla lunii îmi sângeră-n piept.

Confundă mlaştina cu oceanul.
Între liane, moluşte şi peşti,
Trece ziua, săptămâna şi anul
Şi-mi subţie credinţa-n poveşti.

Îndurerează biologia mea visătoare,
Sângerosule, tandrule Cavaler,
Să-mi curgă carnea spre-ascunse tipare
De dor, de-armonii şi mister.

Pune în ordinea mea firească o altă
Ordine, decât în coralii comuni –
Să se cutremure mediocra apă din baltă
De puterea nemaivăzutei minuni!

ACELAŞI SEMN

Fluturii mor celebri în amurg,
Albine cad, de miere îngrelate.
Biet proletar al fulgilor în burg,
Tu tot mai crezi în lucruri inventate.

Dar fulgii nu aduc venit la cont,
Dar cerul nu încape-n buzunare,
Făclii dacă aprinzi pe orizont
Nu poţi grăbi un răsărit de soare.

Cariul prosperă-n tronul lui de lemn,
Hazardu-şi joacă zarurile sparte,
Prezent e-n toate vechiul lumii semn
Ce guvernează în întreg şi parte.

Aceleaşi vechi instincte şi erori
Pe limba noastră pururi se declină.
Şi doar iluzia, arareori,
Din fulgii tăi mai macină făină.

JURNAL DE BORD

Albinele culeg mierea de pe microfoane,
bisericile schimbă replici cu orchestrele
de jaz, pe limba unsă cu miere
alunecă schiorii unui adevăr de circumstanţă,
pasărea se răneşte de aer, peştii de apă,
ţinută în lacrima mea
foiţa de turnesol se înroşeşte

O, această singurătate – spaţiu populat
de locomotive roşii

Ca şi cum i s-ar cere crinului să-şi
explice parfumul, ca şi cum zăpada ar fi
suspectată de alb, ca şi cum muntelui
i s-ar putea confisca memoria,
ca şi cum sentimentele s-ar putea spăla
cu sodă caustică, ca şi cum

Şi totuşi, primăvara mai are putere
să vină, respiraţia ei
stinge becuşoarele verzi
din viziunea robotului

Călău moral – ce îngrozitor paradox

Poezii electronice, zei cu pistoane,
stele de seră, chimie şi statistică,
industrie şi comerţ. O, suflete subţiat,
unde e Andersen, să ne salveze

Civilizaţia purtând un bici
împletit din cai

Veacul se duce, ne lasă nouă
gloria

TĂCEREA CA DIALECT AL CUVINTELOR

„O tăcere e straniul izvor al poemelor"
PAUL VALÉRY

Cum ard în templul tău, Transfigurare –
Mi-e sufletul visare şi uimire,
Foamea de rug a fluturelui-mire
Ce-mi cheltuie făcliile de sare.

Hai dă-mi fiinţa-n scrânciobul durerii,
Aprinde-mi, ca lui Hercule, veşmântul –
Credinţa mea e să ridic cuvântul
La marea revoluţie-a tăcerii.

Ar trebui o muzică subţire
Să-mbolnăvească scoicile în mare,
Să cadă-o inefabilă ninsoare
Cu nori electrici peste-un lan de lire.

Şi-astfél – prin aspre armonii – să pot vorbi
În dialectu-n care-a plâns Paul Valéry.

FLUTURE DE NOAPTE

Hei, fluture-nfiat de felinare,
Mai urci la cer polenuri dulci de mai,
Cu-o aripă-n infern şi alta-n rai,
Spre rugul întrebărilor primare?

Ţi-e zborul tot mai greu, mai singur, mai
Nehotărât, prin vămile stelare.
Herald terestru, astru de candoare –
Pe ţărmii universului erai.

Dar ţi-au pictat aripile cu fier,
Cu ceara veacului acesta, care
Ţi-a pus până şi zborul pe cântare.

Acum, între hipnoză şi mister,
Visezi să urci noroaiele la cer
Şi-apoi să-ţi faci azil în lumânare.

PIANUL CONVALESCENT

Pianul acesta
pare că se vindecă definitiv
de muzica sferelor.

Cu clapele ruginite
de mazurci şi sonate
stă în odaie
ca un fluture negru
vindecat de zbor,
căznindu-se să îngâne
eterna tăbliţă a înmulţirii
(o îndeletnicire sigură
ce-ar putea odată şi-odată
să-i aducă profit).
Sala de concert îi apare
ca o amintire ceţoasă
de tinereţe naivă şi neştiutoare,
când se îndrăgostise ca un nebun
de-o romantică sonată de Beethoven.

Absolvit de obsesii şi crize,
punctual şi decent,
mai dă din pedale pe unde îi e cald şi bine,
din când în când îl mai puteţi vedea
solfegiind pe la şedinţe
procese verbale –
în do-major, numai în do-major.

Încât n-ar fi de mirare
dacă într-o zi
ar confunda portativul
cu scara ierarhică.

POVEŞTILE NERENTABILE

Iertaţi-mă, bunii mei Fraţi Grimm,
şi dumneata, bătrâne Hans Christian Andersen,
dar iată sunt nevoit să vă spun
că poveştile voastre s-au cam învechit,
haina miracolelor s-a rărit pe la coate,
nici o curăţătorie chimică nu i-ar mai putea scoate
slinul şi petele.

Vedeţi dumneavoastră,
vine o zi când descoperi dintr-odată uimit
că Regina fulgilor de nea poartă blugi
şi frecventează săptămânal discoteca,
că Scufiţei Roşii i s-a defectat televizorul
şi cheamă lupul să i-l repare,
că lampa lui Aladin a fost aruncată la lucruri vechi,
iar copilul a devenit şi el mai prudent,
nu se grăbeşte să strige „dar regele-i gol".

Zadarnic ne facem iluzii: între un antrecot
şi un covor zburător
se alege, întotdeauna, primul.

Da, bunii mei Fraţi Grimm,
şi dumneata, bătrâne Hans Christian Andersen,
vine o zi când zânele îmbătrânesc,
vine o zi când căsuţa de turtă dulce e demolată
şi haina miracolelor trebuie dată la întors.

FILA 33

Ajuns aici, actor de rând, refuz
Să-mi joc pe scene drama anonimă,
Sfere de-argint de-mi cântă în auz –
Ah, poezia-i unica mea crimă!

Plantat în carnea unui adevăr,
De-atâta timp cuvântul mă răsfaţă,
Dar tot mai cade frigul pe florile de măr
Şi-n ochiul lumii-i viscol ca-n prima dimineaţă.

În sânge-mi fulgeră lumini de bici
Plimbând prin cer un roi de catedrale,
Iar limba mea mai mână idoli mici
Spre-un eşafod de tinere vocale.

Ca o mireasmă răzvrătită-n pruni,
Prin simţurile mele trece-o nuntă,
Duminici căptuşite cu păuni,
În lung exod, din pieptul meu se mută.

Un roi flămând în templul unei pâini
Parcă aş fi, sub zodia lui Dante...
E Vinere în lacrimi, iar în mâini
Ard cuiele ca nişte diamante!

HERALD

Rămâi heraldul Visului cel pur,
Funcţionarul lacului cu nuferi,
Formulă şi greşeală de azur,
Concept de fulger, când iubeşti şi suferi.

Prin simţurile tale, încă vii,
Mici niagare roşii mai fac spume,
Materia emană reverii,
Şi tu eşti Cel-abia-venit-pe-lume!

Cum ştii să zbori mai sus de-aripi, mai sus,
Strâns în cămaşa-flacără a lui Hércul,
Rămâi triunghiul dur şi nesupus
Rotundei stări ce o impune cercul.

Chiar dacă-n simţuri oarbe mai auzi
Cum murmură, prin veac, zoologia,
Şi viermi sintetici angajaţi la duzi
Îţi rod prin frunze verzi melancolia;

Chiar dacă doarme-n pat de fier coclit
Copilăria lumii-mbătrânită
Şi zeii parcă-au evadat din mit,
Şi globul parcă-ngheaţă în orbită –

Rămâi heraldul neatins de fard
Sau Iov transfigurat (aceasta caut!)
În trunchiul – spart de răni – al unui brad
Pe care vântul îl transformă-n flaut!

ARHIVELE GOLGOTEI
1990

PEŞTE DE MARE

...Căci dezbrăcat de solzi, umilul peşte
Nu mai distinge mlaştina – de mare.
De-aceea poate, c-un satâr de sare
M-au ras de viu, de la urechi spre deşte.

În ape tulburi şi leşii amare,
De sine descojit – aveau nădejde
Că-ntr-un târziu, va fi să strig orbeşte
Că văd şi eu, în mâl, numai altare.

Dar, viu, eu am ţipat neomeneşte
Că-n acest smârc nici nu adie-a mare,
Ci mai curând a dogmă stătătoare,

Că nu-s reptilă flască, ci doar peşte,
Şi cărui – prin credinţă şi visare –
Noi solzi, de-argint, au şi pornit a-i creşte!

AICI, ÎN FANAR

Cum iarba scrie ode despre coasă,
Sunt vinovat de laşitatea cui?
Simt mâini peltice gâdilind statui
Şi-un clopot putrezind la noi sub casă.

Hazardul vesel stă cu noi la masă
Şi-n pivniţi vinul a făcut pistrui.
Doişpe păianjeni împletesc o plasă
Pentru cel stins sub steaua nimănui.

Mâna ta, Doamne, cea de sub morminte,
Ne face-un semn, dar parcă e-n zadar.
Căci ochiul e corupt şi vorba minte

Şi steaua noastră e de lut şi var,
Şi, vai, povestea cea c-un blid de linte
E veche, ca minciuna în Fanar.

IMPERIUL NISIPULUI, SAHARA

Sahara ne-a-nghiţit definitiv,
Noi mirosim parcă-a Pompei şi-a lavă.
Nisip, nisip e-n tâmpla mea bolnavă,
Nisip, nisip secret, conspirativ.

Nisip de-apocalips, nisip, nisip
Se-ntinde ca o plantă carnivoră
Ce ne sugrumă lent şi ne devoră
Vâscoasă, uriaşă, fără chip.

Nisip curgând mecanic, monoton,
Şi peste tot miraje-nşelătoare
Minţind viziunea tragicei Sahare,

Pe zarea căreia, ca un blazon,
Se vede încă Turnul Babilon:
Un cap de monstru mort, dospind la soare.

ARHIVELE GOLGOTEI (I)

Arhivele Golgotei sunt la un pas de noi,
Vedeţi pereţii roşii, parcă vopsiţi cu sânge?
Acolo rana lumii suspină-n nopţi şi plânge
Şi plâng toţi răstigniţii, treziţi din doi în doi.

Intrarea-i pe din spate. Stau îngeri la subsol
Şi completează-ntruna registrele secrete.
Şi celor de pe cruce mereu li-e frig şi sete,
De la dosare-adie-a trădare şi-a formol.

E mare-nghesuială în sala de morminte,
De la Iisus încoace nu s-au produs schimbări;
Mereu nu ajung cadre la secţia trădări,
Dar îngerii sunt veseli, lucrează înainte.

Iar Arhivarul, zilnic, le răsplăteşte truda
Cu-arginţi de preţ ce poartă efigia lui Iuda.

PECETEA DE NOROI A LUMII

Frica cea oarbă-şi sună arginţii,
Dulcele clinchet este etern!
Unii îşi spintecă propriul stern,
Îşi scot din carne şi-şi vând părinţii.

Alţii-şi devoră zeii şi sfinţii
Şi tâmpla mamei sub ei şi-o aştern;
Gândul ajunge un biet subaltern
Care-şi consultă burta şi dinţii.

Tresar chiar şi morţii, până-n infern –
Boala sărutului biblic îi miră.
Ci noi ne mai vindem propria şiră,
Ci gura noastră sărută modern.

Sărutul lui Iuda pare să fie
Pecete a lumii, pururea vie.

RUGA FIILOR RĂTĂCITORI

Păgână soartă, vremuri vinovate,
Dacă e-un risc şi un curaj a-ţi cere
Istoria, ce ne-o slobod în rate
Cei angajaţi să ne-o cultive-n sere...

În coruri mari, mimând uşor cântarea,
Noi ne-am uitat şi limba, şi temeiul,
Şi ne-am zidit în stâlpi de porţi uitarea,
Şi ne-am băut din candele uleiul.

Ne-am jefuit din noi pe noi, chiar nouă
Ni s-a lăsat plăcerea de-a împarte
Lumina din Luceafăr pe din două,
De-a prezenta întregul – doar ca parte.

Din doină ne-am făcut veşmânt de gală
(Spre-a demonstra-ntr-un fel care ni-i viţa),
Ci-n firul răsucit pentru betală
Cu tot cu lână-am tors şi Mioriţa.

Şi-am învăţat trădarea ca pe-o artă,
Şi fals am început a ne convinge
Că da, avem mai multe hărţi pe hartă,
Că da, se văd hotarele din sânge.

Dar adevărul, totuşi, nu se vinde,
Dar mai avem coloană vertebrală,
Şi sprijiniţi de munţi şi de colinde
Am mai putea învinge-această boală.

De-aceea avem o sfântă rugăminte
Spre cei ce au istoria de-a gata:
Să ne re-dea stră-mo-şii din mor-min-te
Întregi cum sunt, nu-n rate, cu bucata.

Să ne întoarcă, sfântă şi primară,
Memoria ce zace în arhive
Şi-ntregul neam ce sângeră sub ţară
De dulci prenume, dalbe substantive.

Şi cum suntem cu toţii vinovaţii,
Să ne rugăm, egal împărţind vina,
Ca să ne ierte doina şi Carpaţii,
Să ne-nfieze iarăşi Rădăcina.

ETERNA DANEMARCĂ

„E ceva putred în Danemarca"
W. SHAKESPEARE, Hamlet

Ce mai face Danemarca? Ce să facă Danemarca?
Putrezeşte mai departe, bea la votcă şi tutun.
Doar c-o mai înjură Hamlet şi-o aminţă, săraca,
C-o să-i sfarme-odată tronul... Şi-o să-l sfarme, că-i nebun...

Rugineşte adevărul ce a fost uitat în ploaie,
Se împute şi cloceşte oul în privighetori.
Dogmele se înteţesc ca muştele pe măruntaie
Şi se bănuiesc luceferi chiar în mâlul cu duhori.

Cariu-şi scrie înainte cronica în tronuri roase,
Măcinând dulci putregaiuri c-un vag miros actual.
Viermii? Viermii cei din baltă au veleităţi de raze
Forfotind pe-un soare tulbur ce pluteşte pe canal.

Danemarca e eternă – Danemarca socială,
Morbul ei e viu în toate, viciul ei e patogen.
Dinspre tronul ei adie parcă-a beci şi-a mucezeală,
Raiul ei e-un rai specific, ce duhneşte a infern.

Pân-la zidul ei s-ajunge pe un pod din aripi arse,
Lebede înjunghiate stau zidite în decor,
Teatrul ei e-o moară care drame macină şi farse,
Un şurub – mai mult nimica – este fiece actor.

Un şurub! Viziunea simplă-a Danemarcei e şurubul,
Eu şi tu şi noi şi dânşii – suntem şurubaşe mici.
Dumnezeu (chiar el se pare) e şurubul fără scrupul
Ce-a prăsit lumi de şuruburi şi le-a răspândit pe-aici.

O, ce tulbure dospeală! Nu simţiţi? Fierbem în drojdii,
Stăm în mâzgă pân-la coate, stăm în mâzgă pân-la gât.
Ni se furişează-n sânge, trece în copiii noştri
Şi ne umple cu otravă, c-un miros pervers, urât.

Ce ziceaţi? Sunt graşi păunii cei hrăniţi doar cu vopsele?
Ce ziceaţi de-aceste ţeste? Grohăie ca nişte porci?
Ah, te simt bătând sub tâmplă, Danemarcă-a vremii mele,
Ah, miroase-a Danemarcă orişiunde te întorci!

Filozofi de ham şi pinteni, din cei fără nervi şi şale,
Îi cresc larvele sub limbă, o cultivă în noroi
Şi ea creşte, se extinde şi ia forme ideale,
Şansa ei fiind egală chiar cu viciul din noi.

Ce comerţ ideologic, ce trafic de Danemarcă!
Exportată, ambalată şi vândută la pachet –
Mici bucăţi de iad, cangrene purtând râncezita marcă.
Nu-i aşa că domnul Shakespeare pare azi un desuet?

Ce mai face Danemarca? Ce să facă Danemarca?
Putrezeşte mai departe şi e sănătoasă tun.
Doar c-o mai înjură Hamlet şi-o améninţă, săraca,
C-o să-i sfarme-odată tronul... Şi-o să-l sfarme, că-i nebun!

NEAMUL LUI IONA

...Şi-atuncea a venit un peşte mare
Şi ne-a-nghiţit pe noi, peştii cei mici.
Şi iată-ne de veacuri stând aici,
În burta lui, şi nu avem scăpare.

E mare, Doamne, peştele cel mare!
O fi din stirpea biblicului Chit
Ce pe Iona, bietul, l-a-nghiţit
În pântecele lui de peşte mare?

Ce generos e peştele cel mare!
Nu ne mai lasă-n grija nimănui,
Ne-oferă tot confortul burţii lui,
Cum se cuvine unui peşte mare.

Viziunea lui şi ea-i de peşte mare:
Viziune-gură şi viziune-hău;
El n-are crize sau păreri de rău
Că-n burta lui se descompun popoare.

Cumplită-i pofta peştelui cel mare.
Dar nu ne poate mistui pe toţi,
Căci, iată, ni se nasc copii, nepoţi,
Şi are crampe peştele cel mare.

Doamne al peştilor, tu cel mai mare,
Ce dormi în jilţul propriului mit,
Te întrebăm: cu ce să-ţi fi greşit
Noi, care-am plâns – spre tine – munţi de sare?

Doamne, îţi cerem milă şi-ndurare:
Dacă mai ţii la ale noastre sorţi
Şi nu vrei să murim prin sufocare,
Nici să trăim pe jumătate morţi –

Fă peştele ca să ne verse-n mare
Şi naşte-ne din nou, dacă mai poţi!

ULTIMUL ZIMBRU

Ultimul zimbru mai trăieşte-n munţi,
Blând ocrotit de-o zodie supremă,
Şi-aşteaptă semnul unei aspre nunţi
Ca să revină şi să moară-n stemă.

A renunţat la libertatea-n lanţ,
Şi în Carpaţi, sub stelele divine,
El a păscut tot cerul pe Bizanţ
Şi a băut doar rouă cu rubine.

În sihăstria lui a privegheat
Şi gândul nostru, şi a noastră soarte,
Şi ceru-n frunte i-a însămânţat
Un lujer de luceafăr fără moarte.

În fibra lui cea pură s-a retras
Întregu-i neam de viţă bourească.
Pe sub stejari când muge şi dă glas
Răsună toată valea latinească.

Porniţi pe firul sângelui în sus
Până-n străbuni, şi să-i ieşim-nainte,
Să-l reîntoarcem viu şi nesupus,
Purtând blazonul stirpei noastre sfinte.

Steaguri de nuntă puneţi pe la porţi,
Trimiteţi veşti de-a lungul şi de-a latul
Că vine Zimbrul, înviat din morţi,
Ca să ne pască vina şi păcatul.

Ademeniţi-l spre aceste zări
Unde mai stăm sub candelele serii –
Să pască focul sfânt din lumânări,
Până va da de ziua învierii.

Şi-n templu-acestui neam fără noroc
Unde miroase-a cer şi-a răstignire,
Să-ngenuncheze pe-un altar de foc
Sub care arde steaua lui de Mire.

Când îngerii şi sfinţii cei profeţi
Vor înălţa un paloş de lumină –
Capul lui sfânt să sară în peceţi
În cea mai pură zbatere latină.

Porni-va zvon de nuntă în Carpaţi
Şi coruri mari vor murmura în strană.
Iar noi, de focul jertfei luminaţi,
Îl vom zidi în stemă, ca-ntr-o rană.

BALADA IONULUI DIN CARPAŢII BUCOVINEI

Pe Bucovina ninge cu icoane,
Ninsori cumplite-anunţă zodierii.
Tu ce mai faci la margini de imperii,
Frate al meu şi tată-al meu, Ioane?

Mai priveghezi la candela-nvierii,
Ca un Cristos cu palmele-n piroane,
Sau te-au strivit habsburgice coroane
Şi doina ţi-ai uitat-o prin siberii?...

Trimis-au vulturi şi ţi-au rupt ficaţii,
Ţi-au arestat cuvintele în gură,
Şi ţi-au mai dat şi-o rîncedă mixtură
Spre-a-ţi neutraliza în os Carpaţii.

În sânge ţi-au plantat vămi şi hotare,
Şi ţi-au trezit iepurii fricii-n carne
Şi au chemat hăitaşi cu câini şi goarne
Spre a porni o neagră vânătoare.

Ţi-au tras pân' şi mormintele pe roată,
Şi Turnul Babel ţi l-au pus sub tâmplă –
Să nu mai ştii de câte ţi se-ntâmplă
Şi să vorbeşti în patru limbi deodată.

Rănile-adânci, aprinse de la cuie,
Le-au declarat pe loc conspirative,
Le-au încuiat în seifuri şi arhive
Să nu mai poată plânge şi să spuie.

Tu ţi-ai tocit genunchii prin altare,
Ai scris cu unghia pe tencuială,
Dar fiindcă-aveau o dublă socoteală
Ţi-au pus şi umilinţa la dosare.

Ţi-au luat dorul şi l-au pus sub lupă,
Te-au linguşit cu blidul şi cu postul,
Lăsându-te, pervers, să-ţi afli rostul
În maţul plin, în stelele din supă...

Azi, te visezi la candela-nvierii
Sub un Iisus ce sângeră-n piroane.
La ce gândeşti şi cui te rogi, Ioane,
Când ninge blând la margini de imperii?

Tot mai străin sub steaua ta ceţoasă,
Tot mai grăbit, cu cerul în valiză,
Rogi bunii procurori să-ţi deie viză
Că poţi să mai exişti la tine-acasă.

Pe partea inimii unde-ţi cresc munţii
Se vede-o cruce păstorind mioare –
E Crucea neamului acesta care
Poartă în el pecetea neagră-a nunţii.

Zidit de viu în plâns şi rugăciune
Şi privegheat de zeii daci din strane,
Tu-ai vrea să spui şi-ai vrea să ţipi, Ioane,
Dar gura ta nici nu mai poate spune.

Săruţi tăcut lumina şi Carpaţii
Şi strângi la piept mormintele-ţi bolnave,
Ca pe străvechi, împărăteşti hrisoave,
În care-s scrişi străbunii, unchii, taţii.

PIETÀ

Hei, Îngere, ia-ţi de la mine faţa,
Eu sunt bolnav de dragoste şi ură,
Eu duc pustiu pe tălpi şi lut pe gură,
O sumă grea de răstigniri mi-e viaţa.

O, viaţa! Ea e-un fel de arătură
În care cântă broaşte, plouă ceaţa.
Şi crucea ei îmi cade pe măsură –
O-nchei, deschei pe oase dimineaţa.

Ah, am strigat şi eu spre Cel ce iartă
O Eli, Eli, Lama Sabactani,
Dar, Îngere, îmi mor pe cruce anii
Şi cerul pare mut, şi steaua-i spartă.

Cum ţin la piept Iluzia mea moartă –
Un cuplu sunt: Pietà sucevani.

CORABIA LUI SEBASTIAN

Se duce înainte? Se mişcă înapoi?
Închis e orizontul şi zările-s de pâslă,
Podeaua fată şoareci şi bate-n nopţi o vâslă,
Iar sus se joacă zaruri, petrecerea e-n toi.

S-au stins de tot cărbunii, busola n-are Nord.
Un ins mai suflă-n pânze, mimând suav o briză,
Dar vine iar refluxul călare pe-altă criză
Şi drojdia se umflă dând iată peste bord.

Corabia-i bolnavă şi saltă-n ritmuri stranii
Şi-ncet se tot scufundă în apele subţiri.
Iar sus se sparg orchestre, pocnesc în jur şampanii,
Se ţin discursuri grave, se mai discută ştiri.

Şi nimeni nu observă, în noapte, şobolanii
Ce se aruncă-n apă, mânaţi de presimţiri.

CLINICĂ

Grea şi ingrată-mi pare a-i fi truda,
Pe toţi ne trece printr-un fel de rază,
Ochiu-i imprimă, gura lui trădează,
Mereu se află-n lucru, bietul Iuda.

Atât ne cere: să fim cât mai sinceri,
Cât mai deschişi şi mai răsfrânţi în sine,
Să iasă copiile cât mai bine
De pe-ale noastre răni, idei, convingeri.

Clinica lui mereu de lume-i plină,
Şi nu e ins să nu-i găsească-o boală,
O pată, o tumoare, o greşeală.

De secole, de după o cortină,
Se-aude vocea-i scundă, de rugină:
Altul la rând. Urcaţi – crucea e goală!

NU PLÂNGEŢI! STRIGĂ NOE

Rău ne e, Doamne, surpă-n noi morminte,
Abia ne-nduri, ca pe-un vărsat şi-o boală,
Şi zidul crapă pe sub tencuială,
Şi nu ştim ce ne-aşteaptă înainte.

Miroase-a ars în aer şi pe ape,
Noi stăm ceţoşi, sub stelele buboase,
Şi doar infern ne colcăie în oase,
Şi nu mai este nimeni să ne scape.

Lacătul bolţii nu se mai descuie,
Sus pe Golgota cresc grădini de cuie.
De plânsul nostru, ce-a tot curs în voie,
Se umflă mările şi dau să spargă.

Nu plângeţi, hei! nu plângeţi, strigă Noe,
În timp ce tot lucrează la o barcă.

IOANE-FRATE

Lui Ion Vatamanu

Ei ţi-au cercat mormintele cu dinţii
În căutare de dovezi şi probe
Şi, generoşi, şi-au zis c-au să-ţi aprobe
O zi în care să-ţi iubeşti părinţii.

Ţi-au dus memoria la expertiză
Să-ţi spună ei temeiurile viţei,
S-o vindece de boala Mioriţei,
De plânsul ei profetic, ca de-o criză.

Te-au răstignit pe hărţi contemporane.
Hotare strâmbe-ţi trec chiar prin ficaţi,
Strămoşii-ţi zac în sânge, arestaţi,
În graiul tău cuvintele-s orfane...

Mi-e sete, frate, şi aş bea Carpaţi,
Ţi-au mai rămas ceva Carpaţi, Ioane?

INCHIZITORII MORILOR DE VÂNT

Din şira lor şi-acum mai ies reptile,
Târâşul e chiar starea lor de zbor –
Un zbor ciudat, de vultur târâtor,
De melc ţestos, cu aripi inutile.

Lor le mai sună Ţarigradu-n oase,
Când se apleacă-a temenea; ei sânt
Inchizitorii morilor de vânt
Cu sânge pervertit şi limbi vâscoase.

Ei se aţin la drumul dinspre arte,
Vânează stele şi le tund chilug,
Şi vorba lor duhneşte a coşciug...

Bine-ai venit! – îmi strigă de departe,
Când vin la ei din beznă şi din moarte, –
Fă-te comod... Poftim... la loc pe rug.

UN GREIER PE GHILOTINĂ

Pedepsiţi-l voi pe Greier, condamnaţi-l, despuiaţi-i
Trupul ce-a-ngropat în sine cerul celor visători.
Pentru crima de-a comite mici fragilităţi şi graţii
Înălţaţi o ghilotină chiar în roua de pe flori.

Capul să-l jucaţi la mese, pus pe tava Salomeii,
Lăcrimaţi chiar, de vă vine (căci, oricum, nu-l mai întorci).
Iar pentru dovezi şi probe invitaţi toţi fariseii,
Ca să-i judece viaţa chiar acest sinod de porci.

Vindeţi-i pe-ascuns dosarul şi armura lui subţire,
Lira-i de văzduh şi raze îngropaţi-o în pământ.
Dar vă rog să aveţi grijă: nu-l lăsaţi prin cimitire,
C-ar putea să scoată muguri crucea-i, izbucnind în cânt.

Mortul să-l culcaţi mai bine în sicriu de lumânare –
C-a purtat sămânţa nopţii şi-a iluziei în os.
Cine va voi să afle vina lui făr' de iertare
Să întrebe crinii nopţii, căci ei mint cel mai frumos.

MAREA ÎNFĂŢIŞARE

Ninge de două nopţi. Pe zare
Se sparg sigilii reci de plumb,
Ninge pe poduri şi-abatoare,
Pe triste scârte de porumb.

În ceruri joase e-o risipă
Şi-o dramă de argint curat.
În albul ce se înfiripă
Bacovia s-a arătat.

Umbrită-i este efigia
Şi nimbu-i e de abur sfânt.
El pare-a fi însuşi Mesia
Ce-acum coboară pe pământ.

I-s sparte palmele de cuie,
I-s umerii surpaţi în mit,
Şi gura lui când dă să spuie,
Gura lui ninge – nins cumplit.

Ninge Bacovia... Nomade
Ninsori pe chipul lumii curg
Şi fulgii par a fi monade
În mâna lui de Demiurg.

Ninge a psalm şi-a rugăciune,
Ninge spasmodic, monoton.
Pornesc în noapte să răsune
Mari trâmbiţe la Ierichon.

Venit din sfere rotitoare,
El poate că s-a întors la noi
Să izbăvească, prin ninsoare,
Această lume de noroi.

În carne i se vede cerul
Şi taina unor alte stări;
Ascultă cum ne roade fierul,
Cum scade veacu-n lumânări.

Aprinde iar melancolia
În lampa cerului divin.
Priviţi-l – el e chiar Mesia.
Ninge Bacovia. Amin.

ULTIMUL BABILON

Nebun e Turnul, Doamne, şi-i măcinat de-o boală,
Zidarii-s surzi şi gângavi, n-au ştire nici habar.
Şi zidul se înalţă spre cer ca o greşeală,
Tuşind din toţi pereţii, astmatic şi bizar.

În sus se urcă piatră şi-n jos se-aduc morminte,
Şi scripeţii ideii mai scârţâie din greu.
Firul cu plumb e lipsă şi mâna parcă minte,
Şi nu există lege, nici timp, nici Dumnezeu.

Trăiască Turnul! strigă guri foanfe din perete,
Căci el e dictatura sistemului solar!
Pe schele s-aprind norii şi calfelor li-e sete,
Şi Turnul creşte-ntruna, absurd şi în zadar.

Jos s-au plodit guzganii şi-l rod la temelie,
În beznă foiesc guşteri şi sâsâie năpârci,
Dar nimeni nu mai vede, n-aude şi nu ştie,
Şi meşterii n-au limbă, ci parcă-un fel de zgârci.

E-un Turn închis, ce-n sine mereu se tot absoarbe.
În uşi se-nvârt mistere şi nu doar simple chei.
Ferestrele-s de sânge, iar în subsoluri oarbe
Se află la-ntuneric Grădina de idei.

Vedeţi? Pe dinăuntru îl roade-o igrasie,
Şi ceea ce-l mai ţine e acel gând fatal
Că singur el mai poate, mai vede şi mai ştie,
Şi că întruchipează un vis universal.

Mereu sporeşte Turnul, mereu se tot ridică,
Vrând să imite-n toate un fals proiect de rai.
Dar uriaşa-i masă răsfrânge-o umbră mică
Şi-o viziune oarbă, îngustă, de cobai.

Ca nişte reci celule, se-mbucă piatră-n piatră,
Meşterii simt pe piele fiori ciudaţi de ger.
Şi zidul creşte-ntruna, scripeţii plâng şi latră,
Şi Turnul se înalţă schelălăind spre cer.

Stafia lui hilară împunge-n nori orbeşte,
Adulmecându-şi propriul sfârşit şi-agonizând.
Iar Dumnezeu, de-o vreme, de sus îl urmăreşte
Şi, întristat la culme, pare muncit de-un gând.

ZARURI PICTATE

Molie oarbă, pe sub mătase
Timpu-mi parcurge-al sângelui tiv,
Jos lângă Stixul bietelor oase
Somnul îşi coace fructul lasciv.

Se smulg balanţe din echilibru
(Din Marele Unu ce-a mai rămas?),
Îngeri contabili îmi pun alt cifru,
Umbra mă-ntoarce ca pe un ceas.

Prin iarba zilei parcă se plimbă
Foarfeci angelici – magicul *X*.
Se rup din ceaţă, îmi cresc sub limbă
Zaruri pictate cu-apocalips.

ALBATROSUL LUI BAUDELAIRE

În nopţi adânci de vis el mi se-arată –
Înger căzut în lumile de jos.
Subţire, fantomatic şi umbros,
Îmi stă pe braţ şi mi se uită-n soartă.

Îmi stă pe umeri şi m-apasă greu,
Ca o fantomă-a stinselor mistere.
Şi mă subţii, şi-mi ies din carne sfere,
Şi ţip, şi curg prin răni spre Dumnezeu.

El tace-adânc, surâde-amar şi dulce,
Eu strig şi plâng şi-mi pare c-am murit.
În zori, când carnea îmi miroase-a schit,

Sare pe geam şi zboară şi se duce –
Pe aripile-i desfăcute-a cruce
Lăsând să-mi văd destinul răstignit.

CLASELE PRIMARE ALE MORŢII

Când intră Doamna cea bătrână-n clasă,
Crucile iau poziţie de drepţi.
Toţi sunt de-o seamă: fete şi băieţi
În uniforme noi, din pânză groasă.

Într-un caiet cu scoarţa somnoroasă
Suntem înscrişi la rând: vieţi lângă vieţi,
Mormânt lângă mormânt, sub trei peceţi.
Şi Doamna face-apelul, stând la masă.

Acum suntem în clasele primare
Şi zilnic învăţăm doar cum se moare,
Însă ne-aşteaptă două obiecte noi,
(Şi de la care nu se-admite lipsa):

Unul (ciudat de tot): Apocalipsa,
Şi altul – Judecata de Apoi.

PASTEL CIVIL (I)

Iubita mea, e un mister:
Îmbătrânesc zăpezile în cer.

Albinele se strâng pe deal
Şi murmură industrial.

Doamna civilizaţie la prânz
Preferă sânge cald de mânz.

Cearcănul ceţii creşte-n zid,
Vulpile-n vii se sinucid.

Pe gura lumii creşte-acum
Un alfabet ciudat de scrum.

Vinul e tot mai amărui,
Greşelile ajung statui.

Noi confundăm promisul rai
Cu-o libertate de cobai.

Şi adevărul tuns chilug
Închiriază vechiul rug.

SCRISOARE MAMEI

Tot mai străină-i carnea mea de tine,
Tot mai al morţii mele sânt. Şi sânt
Chiar negustorul propriului mormânt,
Chiar fiara care muşcă-adânc din sine.

Te uită ochii, fruntea şi genunchii,
De parcă nu tu, mamă, i-ai născut.
De rugul tău mă-ndepărtez tăcut
Şi doar pământ îmi fulgeră sub unghii.

Mă-ndepărtez... Rămâi în urmă, mamă,
Treaptă de foc în cerul meu pustiu,
Şi nici nu pot şti bine dacă-s viu

Sau poate trec arzând din vamă-n vamă
Pe unde timpu-n alt timp se destramă,
Şi-s mort de mult, şi doar visez că-ţi scriu.

TOTEM CU OCHI ALBAŞTRI

Prin ce miracol şi prin ce putere
Chemi luntrile din ape să se culce
În coapsa ta cioplită din lemn dulce
Şi viespile – să-ţi care-n carne miere?

Ce mări îţi dorm sub unghii? Ce maree
Îţi dă în leagăn sângele sub lună,
Că nici chiar zeii n-ar putea să spună
Ce forţe-oculte porţi în trup, femeie?

Eşti chiar lucrarea ordinii divine,
Eşti curăţia care mă-nfioară.
A cer miroase părul tău şi-a vară.

Iar ochii-ţi candizi frăgezind lumine,
Cu-albastrul lor de-origine stelară,
Sunt un totem al roiului de-albine.

REFUZAREA CIRCULUI

Mai bine fluture cu aripi arse,
Mai bine mort de nouă ori, decât
Biet figurant la circu-acestei farse
Cu tinicheaua dogmelor de gât.

Din umbră mă lucrează indigoul,
Îi recunosc virtuţile, dar ştiu
Că eu nicicând nu voi dansa tangoul
Falsei iubiri – cu propriul sicriu.

Acesta sunt. Prin oase-mi sună doina
Sfânt şi curat, ca aurul de preţ,
Şi-oricât m-ar bate crivăţul şi moina,
Nu ştiu să fac din rana ei comerţ.

Şi nici să scot pe mânecă morminte,
Să-mi trag din nou strămoşii-acum la sorţi,
Căci vii îi port în sânge şi-n cuvinte –
Şi de acolo n-ai cum să-i mai scoţi.

Sunt conectat la brazi şi la colinde,
Mi-e şira în-şi-ru-i-re de cetăţi,
Nu pot mima alt sânge şi nici vinde
Lacrima mea plângând latinităţi.

Şi nici nu am virtuţi iscariote,
Pentru adevărul izgonit din rai
Aş bea şi-otrava şerpilor din grote
Şi m-aş culca pe şine de tramvai.

În criza de coloană vertebrală,
V-aş da un pic de fosfor pentru os –
Doar nu veţi fierbe lebedele-n smoală
Să v-amiroase iadul mai frumos.

Acesta sunt. Nimic nu am ce-ascunde:
Statuia albă-a unei suferinţi.
Şi n-o să-ngenunchez în temple scunde
Zidite strâmb pe treizeci de arginţi...

Mai bine fluture cu aripi arse,
Mai bine mort de nouă ori, decât
Biet figurant la circu-acestei farse
Cu tinicheaua dogmelor de gât.

FIOLA CU CIANURĂ

O, s-au răcit magneţii în natură
Şi Dumnezeu e parcă-un frigider,
Şi apa Stixului ne dă căldură
Când trece seara prin calorifer.

Un ins ciudat a prins pe arătură
Un albatros (e chiar al lui Baudelaire).
Îngerul trist căzut mai ieri din cer
E-acum un fel de cal în bătătură.

O, veac bolnav murind cu noi în gură!
O, îngeri ficşi şi fără de mister!
Şi totuşi, eu mai sufăr şi mai sper,

Şi moara mea de vânt e cea mai pură,
Iar poezia prinsă la rever
Mi-e poate chiar fiola cu cianură.

ECHILIBRU IMPERFECT

Fuga mea din carne, Doamne,-i tot mai grea,
M-ai închis în mine ca-ntr-un fel de cifru,
M-ai zidit în oase – spre a mă avea
Viaţa şi cu moartea-n dulce echilibru.

Dar cum viaţa *ştie* – moartea numai *vrea*,
Şi se învecheşte pielea mea de zimbru,
Şi învăţ să nu fiu, şi-i atât de simplu,
Şi e-o vină mare, şi nu-i vina mea.

M-ai împuns în coate, mi-ai lovit genunchii
Cu fiori de rază şi aripi de har,
Dar un rest de noapte mi-ai lăsat sub unghii

Ca să-mi fie trupul, Doamne, în zadar.
Umbra şi lumina-mi sângeră pe muchii
Şi învăţ să nu fiu, şi nici nu sunt chiar!

TRAMVAIUL ROŞU

„Vine tramvaiul, tramvaiul roşu,
L-am acostat de la tribord...“
GEORGE MENIUC (Versuri din ultimul poem, *Tramvaiul,* neterminat)

Din când în când coboară un tramvai
Din sfere reci, cu roţile-aburinde,
Trece grăbit prin ceştile cu ceai
Şi-o ia la vale razna pe cuvinte.

În staţia dintre infern şi rai
Face-un popas, şi brusc o ia înainte –
Şi-o nuntă neagră şiroind morminte
Se sparge într-un tulbure alai.

Beat de amurg, la câte o răscruce
Unde se-ngână-n suflet mari tristeţi,
Sare din mers, în chip ciudat de cruce,
Pe subţiate oase de poeţi.

El nu se vede. Lasă să se vadă
Doar două linii roşii pe zăpadă.

BARUL EVUL MEDIU

Deci m-au trădat şi norii, şi zăpada.
De-aceea trag zăvoarele la cer
Şi ca un ultim, tragic cavaler,
Eu îmi înghit, c-un gest de-adio, spada.

Dau în arendă morile de vânt
Celor ce cred, mai cred, încă-n mistere,
Şi-n schimb deschid la margini de cuvânt
Un bar de noapte cu scripcari şi bere.

Acolo, în turnul-bar, care mi-e sediu,
Unde plâng patimi, grohăie viori,
Voi vinde, pe ascuns, până la zori

(Ca pe un drog, ca pe-un secret remediu
Pentru poeţi, nebuni şi visători)
În doze mici şi pure, Evul Mediu.

TIMP ÎN DELIR

Azur închis în vasul gros de lut –
O, suflete, iluzie fragilă,
Cum mai înduri condiţia umilă
A cărnii oarbe ce n-a cunoscut

Decât târâşul flasc ca de reptilă
Al trupului datornic şi vândut
Perfidei morţi ce zilnic vrea tribut
Şi care-abia mă-ngăduie, din milă,

Ca pe un vierme îmbătat de-o rază
Urcând la cer pe un tăiş de brici;
Tu, cumpănă, ai şi trecut de-amiază,

Tu, mâna mea, cât vei mai sta pe-aici
Pe unde timpu-n lucruri delirează
Şi nici nu ştiu de-i joi sau vineri, nici!

CHEIA DE BOLTĂ

Ei ar fi vrut grozav să mă deschidă,
Să intre-n mine şi, cu vârful cheii,
Să-mi schimbe, deci, poziţia ideii
Şi-a inimii, ce bate prea candidă.

Să-mi răsucească dorul, doina, plânsu-mi
Şi cifru-n care îmi păstrez străbunii,
Iar sufletul să mi-l ridice-n funii –
C-am îndrăznit să mai rămân eu însumi.

Vroiau să mă descuie... Şi, de-aceea,
Îmi căutau cu-nfrigurare cheia –
Sub limbă, în urechi şi în cuvinte,

În dragoste, în vise şi-n greşeală,
Nebănuind c-o port (şi nu se vinde!)
Zidită-n trup – coloană vertebrală!

ARHIVELE GOLGOTEI (II)

E frig şi plouă, Doamne, în arhive
Şi îngeri roşii, la lumina torţii,
Ne trec, de vii, la fondurile morţii,
Şi cad de sus morminte costelive.

Sufletul nostru-abia se ţine-n carne,
Din degete ne picură argilă,
Şi în zadar cerşim un pic de milă
Şi aşteptăm vestirea unei goarne.

Guzgani canonici chiţcăie-n dosare,
Arginţii-n seifuri zumzăie subţire
Ceva despre credinţă şi iubire.
Şi peste tot mizeria dă-n floare.

Iar crucea stă, de veacuri, la intrare
Doar în poziţie de răstignire.

STEA COSTELIVĂ

Cum semăn lauri, Doamne, şi cresc spini,
Îmi pare că mi-s toate împotrivă.
Prietenii, din milă, mă cultivă
Ca pe-un cartof, prin scundele grădini.

Îngerul meu, ros de ascunse vini,
Plânge sub steaua tot mai costelivă
Pe care moartea oarbă şi naivă
Mi-o duşmăneşte, parcă-am fi străini.

La masa ce se cheamă simplu viaţă
Destinul m-a jucat ca pe un zar.
Prin subpământuri viermii se răsfaţă,

Din oase îmi surâde-un om de var,
Şi e târziu şi-aproape în zadar
Sub stelele care mai sunt de faţă.

CATEDRALĂ

Tu eşti proiectul unei catedrale
Pe care a visat-o Dumnezeu,
Îngăduindu-mi s-o-ntrevăd şi eu
În armonia goliciunii tale.

Şi la porunca Lui (spre a păstra
Materia în forma ei divină)
Vin lebede să moară-n carnea ta,
Albinele-ţi zidesc în trup lumină.

Un suflu tainic şi un ritm prea pur
Dă forme dulci şi linii muzicale
Acestei ctitorii medievale

Zidită din lut atic şi azur,
În care Domnul, spre-a-i spori misterul,
Adună-n taină tot ce pierde Cerul.

ARTA MORŢII

Celule vii, celule moarte,
Secunde, ceasuri, nopţi şi zile
Le numără şi le desparte
Moartea, crezând că-s nişte bile

Alb-roşii, ce-o amuză foarte
Când le priveşte prin lentile,
Spre-a le uita apoi deoparte
Ca pe mici lucruri inutile.

Ah, Moartea nu se mai îndură!
Îmi ia mormântul în armată.
Un, doi! soldat cu viaţa spartă,
Îmi strigă ea mereu cu ură.

Şi-mi trag sicriul drept armură,
Sporind cu trupul vechea-i artă.

POEM DE DRAGOSTE

În carnea ta a hohotit Elada,
În părul tău s-au sinucis soldaţi,
Iubita mea curată ca zăpada
Ce frăgezeşte cerul pe Carpaţi.

Ca faţa dulce, nevăzută-a lunii,
Respiri lumină şi emani mister,
De care se îmbată-n nopţi păunii
Sângelui meu înalt şi cavaler.

De dragul tău mi-aş devora toţi zeii,
Aş arde-n lampa iadului, fitil,
Când se trezesc în jungla cărnii leii
La boarea caldă-a trupului fragil.

Aş răzui cazanele cu smoală
Şi m-aş târî pe muchii de jungher –
Doar să respir în iarba-ţi nupţială,
La coapsa de nisip aurifer.

Să-mi plângă-n os inchizitori iberici,
Mortul din oase să-mi surâdă viu.
Şi pizmuit de-o sută de biserici
Să curg în tine, şi să nu mai ştiu.

EMISFERELE DE MAGDEBURG

Acest timp mâncat de spaţiu,
Acest spaţiu ros de timp
Sunt chiar viaţa mea: un limb
Al mişcării fără saţiu

În finit şi in-finit,
Pe-unde curge şi ne spală
Într-o trecere egală
A ta apă, Heraclit.

Ah, dar viaţa-nseamnă moarte!
Lumi ce una-n alta curg,
Emisfere, vai, deşarte

(Cum le-ai zis?) de Magdeburg,
Ce le-adună şi desparte
Prins de joacă, Demiurg!

MORARUL DON QUIJOTE

Vine contabilul, intră în mine
Să se convingă dacă mai sânt,
Mă trage-n calcule fără ruşine
Şi îmi confiscă moara de vânt.

Doamne-al iluziilor, vine şi vine
Vremea să-ţi macini propriul mormânt,
Să sapi tranşee, să creşti albine,
Să semeni grâul drept în cuvânt.

Se recalifică mitul în grabă,
Din vis se scoate sare şi plumb,
Zăpada albă abia dacă-i albă,
Totul ce-i ieftin moare-acum scump.

Azi Don Quijote-i morarul de treabă
Care bea votcă, vinde porumb.

DRAGOSTEA DEFINITIVĂ

Din umbra lumii te-am desprins curată
Şi-n ceas de taină, pe un vechi altar,
Ne-a picurat sigiliul dulce-amar
Al dragostei, peste viaţa toată.

Şi-a fost să mor: o dată şi-ncă o dată,
Am sângerat pe muchie de zar
Şi m-am târât prin gropile cu var,
Ca să te am, iubire fără pată.

Mi-eşti moartea cea dintâi – şi-ultima moarte.
Şi-n casa cea cu stâlpi de lumânări,
Ajunşi la treapta neguroasei scări,
Mă voi ruga, nevrând a ne desparte:

Cunună iarăşi, Bunule Părinte,
Aceste două tinere morminte.

FLORI DIN GRĂDINA RĂSTIGNIRII

În noaptea asta cu zăpezi pe sus
Când lumea-i pură, parcă-au nins-o mirii,
Iubita mea, eu, iată, ţi-am adus
Flori roşii din Grădina Răstignirii.

Aş vrea să-ţi spun, dacă mai are rost –
Paznicii-s morţi şi nici un martor nu e –
Că sus, pe crucea grea, ele mi-au fost
Nu crini, şi nici garoafe – ci doar cuie.

De-atâtea ori mi-au înflorit în răni
Pe când ardeam – turlă de foc – spre stele!
Sunt flori de patimi şi sunt flori de vămi,
Sunt cuiele crucificării mele.

Să nu te sperii – au miros ciudat
De cer ţinut în umezeala grotei,
Miros de tot ce-am plâns şi-am sângerat
Când te-am iubit sub stelele Golgotei.

Pot fi un semn că toate-s în zadar,
Că dragostea prăpăd ne-a fost şi vină.
Primeşte-le, sunt ultimul meu dar,
Sunt vechi şi aspre – dar produc lumină...

În noaptea asta cu zăpezi pe sus,
Când magii plâng spre steaua mântuirii,
Trezeşte-te, iubito: ţi-am adus
Flori roşii din Grădina Răstignirii.

DUIOASA GHILOTINĂ

Eh, anii mei fără de vină,
Trecuţi sunt toţi, fără scăpare,
Ca fluturii prin lumânare,
Printr-o duioasă ghilotină,

Pe care Moartea zâmbitoare
Mereu o şterge de rugină –
Şi nu pentru c-ar fi datoare,
Ci ca să-mi fie moartea lină.

Printre cuţitele-i ascunse,
Între cândva şi niciodată,
Mi se prelinge viaţa toată

Spre-un cer cu stelele lehuze
Unde se văd morminte tunse
Precum recruţii în armată.

PĂRINŢI LA MARGINEA LUMII

Lemn sărac, ce scârţâi în salcâmi,
Şi tu, iarbă, cu ţărână-n gură,
Tot croiţi de ani şi săptămâni,
Spre-a le face haine pe măsură.

Plânsă-i mâna, degetele-mi ard,
Când pornesc în noapte a vă scrie
Din singurătatea mea de brad
Exilat din munte în câmpie.

Mă îneacă neguri reci de fum
Şi mă soarbe golul depărtării.
Voi ce faceţi, bunii mei, şi cum
Mai purtaţi cămăşile răbdării?

Vă mai văd în vis adeseori
Stând cu umbra îndelung la masă
Şi bând ţipăt tulbur de cocori
Lângă zarea lumii friguroasă.

Ştiu că-n nopţi de taină vă rugaţi
Unui zeu – să-mi mângâie exilul,
Şi când ning colinde pe Carpaţi
Iar schimbaţi în candele fitilul.

Vă tot pare că din depărtări
Vine-un negustor şi strigă-n poartă,
Dar în carul lui cu lumânări
V-au rămas doar capete de soartă.

Şi deodată sunteţi mai cărunţi,
Se-nmulţesc în pragul uşii carii,
Şi-ascultaţi cum toamna-şi strigă-n munţi,
Prin noroiul veacului, ogarii.

Adormiţi, lipiţi lângă dureri,
Iar cocoşii vă vestesc din strane
Că din turma zilelor de ieri
V-a rămas doar Mielul din icoane.

COLUMBI DOMESTICI

Când bat musonii de bucătărie
Spre Indiile noi din farfurie,
La ora sfântă-a cinei, trec pe-aice
Flote de linguri, zei cu polonice,
Pe valul supei navigând alene,
Surzi la chemări, îndemnuri şi sirene,
Pe calea maţului, care-i mai scurtă,
Pe-unde istoria face un fel de burtă.

Iar toamna, când se coace-n cer porumbul,
Toţi se declară, rând pe rând, Columbul.

FULAR DE-AZUR

Presimt amurgul roşu ce va naşte
Viermi aurii în frageda zăpadă,
La masa lor trupul va fi să-mi cadă
Ca mielul blând între făclii de Paşte.

Şi numai moartea mă va recunoaşte,
Căci voi purta armură de paradă –
Sângele meu sclipind ca o monadă
Prin iarba verde-a rugului de moaşte.

Sub ferăstraie mici, tăiat în porţii,
Va fi s-ajung, egal, la fiecare;
Din plânsul meu voi veţi extrage sare,

Din răni – argint pentru inelul sorţii.
Iar sufletul, fiindcă-a ştiut să zboare,
Mi-l voi lăsa, fular, la gâtul Morţii.

HAMLET ÎN NOUA REGIE

„Alte măşti, aceeaşi piesă...“
M. EMINESCU, „Glossă“

...Dar iar apare Hamlet, să ne spună
Că-i putred şi în noua Danemarcă.
Şi-ntreaga piesă reînvie parcă,
Treptat, rolul cu viaţa se-mpreună.

Noii actori umplu aceleaşi scene,
Mulţimea speră, crede şi aclamă,
Nici nu observă că-i tot vechea dramă
Cu-aceleaşi crime şi-ntâmplări obscene.

Tocmai când piesa pare-a fi mai bună,
Şi noul rege doarme în culise,
Şi replicile-s toate interzise,
Şi dogmele fac coadă la tribună,
Şi visătorii mor striviţi de vise –

Din nou apare Hamlet, să ne spună...

CAFENEAUA NEVERMORE

În cafeneaua zisă Nevermore
De două zile beau cu Edgar Poe
Un vin ciudat de roşu-indigo,
Şi mirosim a ceaţă şi a nor.

Dansează umbre-n ritm de rococo
Plutind prin metafizicul decor.
Noi stăm la masă şi flirtăm uşor
Şi cochetăm cu Dama de Caro.

O, Doamnă, ce superbă eşti!
– Hi-hi...
– Ce ochi de-abis, ce coapse de neant!
Poate dansăm?
– Păi, vom dansa, oricum.

Şi veseli bem din vinul tot mai gri
Pe care-l toarnă c-un surâs galant
Bătrânul Corb, în cupele de fum.

ALT CIFRU

De-atât noroi şi-atâtea pete-n soare,
Albul cel pur trezeşte-n noi cunfuzii.
Îşi schimbă cifrul ploile şi duzii
Şi miturile-s bancuri ordinare.

Şi ca-ntr-o preasfinţită inversare,
Măsoară orbii, receptează surzii;
Şi nu-s iluzii-n cartea de iluzii,
Şi adevărul taie-n ocne sare.

Viermele-n fruct e-acelaşi veşnic mire,
Firul cu plumb de ceară acum pare,
Balanţa lumii cade frântă-n mare.

Iar Dumnezeu, cuprins de-o presimţire,
Ros de-ndoieli, de spleen şi disperare,
Renunţă, trist, la propria zidire.

ARHIVELE GOLGOTEI (III)

În grotele de jos se văd lumini,
Aici se iau amprentele Ideii,
Se spală creieri, umblă fariseii,
Se împletesc de zor cununi de spini.

Sus, în salonul Treizeci de arginţi,
E un conclav de voci grohăitoare
Ce judecă păreri, viziuni, popoare;
Cocoşii cântă ca ieşiţi din minţi.

Mai sus, în for, Pilat, şeful cel mare,
Stă la o masă-ntre bărbaţii spâni
Cu ochi de mort şi boturi lungi de câini,
Şi pune viza de crucificare.

Voi îl vedeţi? E insul scund, ce are
Un fel de tic: se spală des pe mâini.

VOLATIL

Acesta-i Îngerul – orb şi proscris,
Mă bate la maşina lui de scris,
Trecându-mă din ciorne pe curat:

Copil, adolescent, bărbat,
Ca pe-un poem fără figuri de stil,
Pur şi frumos, dar parcă volatil.

RETRAGEREA ÎN SÂMBURI

Şi care-i, Doamne, boala ce mă-nvinge,
De mă destram pe-aceste mări pustii,
Umflat de nori, pe ape de leşii,
Ducând pământ pe tâmple şi meninge?

Moartea prin sânge-mi seceră făclii,
Ochiul minţit s-a dezvăţat a ninge,
Anii mei tineri spânzură-n cârlige
Ca mieii fragezi în măcelării.

Un vechi păcat mă-ndeamnă din adâncuri
Să mă zidesc în somnul meu de viu,
Ca fructul care se retrage-n sâmburi

Până-i miroase carnea a pustiu,
Şi nici nu ştiu: foşneşte frunza-n crânguri
Sau iarba care-am început să fiu.

ADIO! NEVERMORE!

Trăim modern, murim în metru antic,
Murim de silă şi murim oricum,
Şi nici n-am reuşit să fiu romantic
Prin gările acestui veac de fum.

Prieteni, nu mai arendaţi Colhide,
Pe-aici se-ntreabă absint şi indigo
Şi poezia-n noi se sinucide
Cu revolverul lui Arthur Rimbaud.

Sunt aşteptat la o mazurcă veche
În săli de camfor, la cea doamnă Nix
Ce-mi va şopti ca târfa la ureche:
– Pe mâine seară, la Apocalips.

O, timp a fost şi timp va fi şi după
Ce vom dansa, pe rând, la acest bal.
Se va vorbi de mine ca de-o cupă
În care-a fost, ba nu, n-a fost cristal.

Vechi continente se scufundă-n ceaţă
Şi nici nu ştiu dacă mă nasc sau mor.
Oricum, ne vom vedea în altă viaţă.
Adio! Pe curând! Sau Nevermore!

VIZIUNE CU MAMA

Tot te mai văd la geamul dinspre lume
Stând ca şi-atunci, în noaptea de colind.
Visezi iar rău... Mă vezi pe-o apă-n spume...
Bătut în cuie parcă şi murind.

Nu poţi să-adormi, şi-n noaptea tot mai lungă
Te-ncearcă-un gând pustiu, şi tot asculţi
Cum trece toamna asta ca o rugă
Murind pe tâmpla brazilor din munţi.

Un înger orb se zbate-ntre obloane,
Şi parcă-un gol te soarbe, nu ştiu cum.
Smerită-nalţi privirea la icoane
Spre un Iisus îngălbenit de fum.

Rămâi aşa, cu gândul tot la mine,
Tăcută şi zidită-n necuvânt.
Doar mâinile ţi se-ntâlnesc străine,
Ca două şoapte aspre de pământ.

PASTEL CIVIL (II)

În vechiul Pom primordial
Mărul miroase a final.

Lumina-i veche şi-a plesnit,
Magii sunt tunşi şi puşi la zid.

Şi mort e Mielul din altar,
Şi bate-n seri un vânt de zar,

Şi nordul vrea să fie sud,
Şi ceasu-n turnuri este ud.

Câini de cenuşă şi neon
S-aud lătrând în Babilon,

Când se arată, scris pe zări,
Marele Zero-n depărtări.

Mesia care-a fost văzut
Plângând sub stelele de lut

Se reîntoarce, trist, în mit
Pe postul vechi de răstignit.

RUINA FOSTELOR VENEŢII

În ochii mei s-au scufundat Veneţii,
Din carnea oarbă mi s-a scurs misterul
Cum dintr-un vultur mort se scurge cerul.
Şi plopii mă întreabă vineţi: ce ţi-i,

De se-nroşeşte apa şi etherul
Cum treci bolnav şi plângi în turnul ceţii?
Veacul modern îmi dă cu-amurg pereţii,
Făclia morţii-mi picură reverul.

În curţi de sclavi plâng anii mei – auzi-i! –
Îmbrăţişaţi cu ultima ninsoare;
Nici nu mă mir, nici nu mai trag concluzii,
Mă răstignesc pe fracţii ordinare.

Copilul pur din mine iată-l moare:
Un spasm de fulgi, un hohot de iluzii.

MESCHINA MOARTE

Cu pas uşor, aud cum Moartea
De-a lungul sângelui meu trece.
Din cinci în cinci, din zece-n zece,
Mor anii mei, sporindu-i partea.

Şi cu bănuţii lor petrece
Prin crâşme, cheltuindu-mi soartea,
Lăsând un semn de fum în cartea
Vieţii-mi, sub sigiliu rece.

Vai, Moartea, ea, care mă vinde,
Miliardară-i de morminte,
Dar tot o văd râvnind la banii
Mărunţi (nici să-şi achite nota)
Ce speră să-i aducă anii,
Anii mei plânşi de pe Golgota.

PUMNAL COCLIT

Ca un nomad îmbătrânit la foc,
Îmi lustruiesc, pumnal coclit, destinul.
Steaua-mi de mult şi-a consumat seninul,
Din înger mi-a rămas doar un chiştoc.

Norocul mi-a murit chiar în ghioc,
Şi viaţa mi se-acreşte precum vinul;
Sufletul meu, naiv şi ventriloc,
Stă-nchis în trup şi plânge ca străinul.

Şi nimeni nu-i în locul meu să moară.
Trupul îmi plânge-ntre oglinzi, sedus
De-un ochi noptos din cerul presupus,

Închiriind în somn, seară de seară,
Scândura patului cea dulce-amară
Soră cu lemnul crucii lui Iisus.

MIEL PASCAL

Oricât mi-ai pune miere peste rană,
Eu, Doamne, a mă vindeca nu pot
De boala timpului, şi mor de tot,
Şi mă subţii ca sfinţii din icoană.

Apa în care m-ai lăsat să-not
E tot mai neagră, mai nepământeană;
Şi ploi de foc m-alungă, ca pe Lot,
Şi parcă-aud şi îngerul cu goarnă.

Şi nici un semn nu-i dinspre veşnicie.
Timpul se surpă-n mine ca un mal,
Moartea se-aude fluierând în vie.

Sângele meu e blândul miel pascal
Păscând în zori prin crângul ideal
Şi care, vai, nu ştie, nici nu ştie...

INFERNUL

(viziune nouă în alb-negru)

Tot dau cu var Infernul, peste smoală,
Doar o să-nceapă să miroase-a Rai,
Dar albul convertit în negru, vai,
Obţine noi nuanţe-n tencuială.

Şi scena pare şi mai infernală:
Văd diavoli cu aripi şi evantai,
Văd îngeri de noroi şi mucegai,
Şi adevăru-n dinţi cu o zăbală.

În viziunea prinsă-n zugrăveală
Se-arată nunţi pe-o margine de Stix,
Soarele-i verde, mocirlos şi fix,

Hazardul scund poartă pantofi de gală;
Maria ţine-n braţe-n catedrală
În loc de pruncul sfânt – un crucifix.

CIMITIRE VII

Aceşti irozi azi nu mai taie prunci,
Ei taie tot ce poate ţine minte.
Aceşti irozi au şi primit porunci
Să taie toţi strămoşii din morminte.

Ci-aceşti irozi nu au de unde şti
(Aceşti irozi au intuiţia proastă)
Cum noi îi îngroparăm, zi de zi,
În osul nostru şi în carnea noastră.

Aceşti irozi se fac a nu vedea,
Aceşti irozi nu vor să ia aminte
Că Burebista doarme-n tâmpla mea,
Că Eminescu-mi curge prin cuvinte.

Ei râmă sat cu sat şi deal cu deal,
Hăcuie cruci şi răscolesc altare,
Dar nu e de găsit nici Decebal,
Nici Dragoş Vodă, nici Ştefan cel Mare.

Noi suntem, iată, cimitire vii,
Noi suntem piramide umblătoare,
Tot neamul de Ioni şi de Marii
Zidit e-n noi, în toţi şi-n fiecare.

Ei în zadar cotrobăiesc prin gropi
Şi taie tigve, înecaţi în fiere –
Nouă ne ard făclii de Paşti în ochi,
Noi mirosim a stea şi-a Înviere.

Noi învăţăm din nou, aici, să fim,
De viaţa noastră ţine cont Vecia.
Sus în Carpaţi ning flori de vicleim,
În ieslea lor se naşte-acum Mesia.

ÎN MINE, JUDECATA DE APOI

Mă bate iar neantul şi cenuşa,
Sunt trist, şi e târziu, şi-aş vrea să mor,
Mă strâng pereţii şi mă latră uşa
Şi mâinile-mi se frâng a ultim zbor.

Iubita mea, destinul nu ne iartă,
În drama lui ne-a mai rămas un rol,
Un greier slut ne cântă chiar în vatră
A despărţire parcă şi-a pârjol.

E-un timp al cărnii ruginind în cuie
Când mor principii şi se sting iubiri,
Şi-al dragostei ce parcă-a fost şi nu e,
Şi-al porcilor ce râmă prin psaltiri.

În palma mea, pe liniile vieţii,
Trec spre Golgota trenuri lungi de var.
Le-auzi tuşind pe şesurile ceţii?
Vezi moartea în tunică de acar?

Mi-s simţurile aspre şi sărate,
Poţi să le faci căpestre pentru cai.
Şi când respir – respir singurătate,
Şi-abia mai ştiu lumina ce erai.

Şi când gândesc – gândesc apocalipsă,
Sânge de miel îmi pare apa-n căni.
Iar tu nu-mi eşti decât doar steaua fixă
Pe care o extrag mereu din răni.

Pe limbă-mi cresc bureţi şi solzi de peşte,
Creierii-mi ard şi nervii îmi sunt goi.
În capul meu sălbatic se trezeşte,
Urlând, chiar Judecata de Apoi.

ION A ÎNVIAT!

Hei, cine-mi umblă-acum pe la strămoşi?
Cine-mi încearcă osul spre-a mi-l frânge?
Mormintele lor sfinte, de Christoşi,
Mi-au fost adânc însămânţate-n sânge.

Strămoşi de schimb? Ei nu pot fi schimbaţi!
Ei suntem Noi – şi-avem mereu cu toţii
Grupa de sânge-a munţilor Carpaţi
Şi-aceeaşi dramă-n sfâşierea roţii.

Voi nu-i simţiţi în miezu-acestei pâini?
Sunt ei, umilii: moşii, taţii, unchii.
Mi-e trupul năpădit de-ale lor mâini
Şi-i simt în osul tâmplei şi în unghii.

Ei au hrănit acest pământ de flori,
Ni s-au prelins în lacrimi şi bucate.
Cu munţii lor întregi suntem datori,
Cu râurile, ce ne-au fost scurtate.

Mormintele lor, iată, au dat rod,
Crucile plâng, în noi, şi se revoltă;
În şirul lor neîntrerupt mă-nnod –
Şi sângele îmi freamătă-a recoltă!

Golgota lor ni-i rană şi blazon,
Iar noi suntem acum semănătură.
Mâncaţi şi beţi – e trupul lui Ion,
Chiar trupul lui îl duceţi înspre gură.

Ce pâine neagră şi ce grâu ciudat
Din vechi străfunduri iese în afară!
Bat clopote... Ion a înviat
Şi s-a născut – prin noi – a doua oară!

Strămoşi de schimb? Ei nu pot fi schimbaţi!
Ei suntem Noi – şi-avem mereu cu toţii
Grupa de sânge-a munţilor Carpaţi
Şi-aceeaşi dramă-n sfâşierea roţii.

MORTUL DIN TÂMPLE

Dragostea noastră – clopot de brume,
Noi suntem două dangăte reci.
Doamnă, se face frig peste lume
Şi-oricât ai vrea să vii – tu doar pleci.

Bat pe întinderi nori de leşie,
Vin să ne-ncerce vânturi din nord.
Ce-a fost să fie – n-a fost să fie,
Ducem în tâmple câte un mort.

Cade ninsoarea cu frig şi boală,
Apar străjerii primelor vămi.
Spune s-aducă ceară şi smoală
Ca să ne ungem morţii pe răni.

E-o despărţire parcă în toate,
Pier aştrii nopţii din trei în trei.
Clopot de taină bate şi bate:
Panta rhei, panta rhei, panta rhei.

Nişte contabili ne tot adună
Unul plus cellalt, şi-apoi ne scad
Şi ne-nsumează iar împreună
Sub o aceeaşi cruce de brad.

Tot ce ne ţine e-această dramă,
Crucea sub care iată ne-am frânt.
Ding-dang-ding – se aude la vamă
Clopot de brume sau de pământ.

Dang-ding-dang, sună lung... Şi din tâmple-mi
Pleacă corăbii spre nici un port.
Ce-o să se-ntâmple – să se întâmple,
Mortul din mine, doamnă, -i chiar mort.

ÎNCHIDEREA ÎN CERCURI

S-a mai închis un cerc. A câta mie?
Azi, ieri şi mâine, vineri, luni şi miercuri
Sunt simple cercuri. Mă închid în cercuri,
Mă soarbe o banală geometrie.

Aţi auzit ce mi se-ntâmplă mie,
Tu, soră iarbă, şi voi, lupi şi iepuri?
Mă-nchid în cercuri verzi, ca-ntr-o magie,
Şi cheile-s la ea, la Sfânta Miercuri.

O singură ieşire-ar fi: prin centru.
Dar stă în el Bătrânul Geometru –
Păianjenul cu cruce, care vede
Pe-ntreg cuprinsul lumii perimetru.

Un cerc se-ncheie, altul îi succede.
Cum vom ieşi din ele, Arhimede?

ÎNGER PRINTRE GĂINI

Frumuseţea mea mănâncă paie,
Plânge peste groapa cu siloz,
Mi-ar intra de-a dreptu-n măruntaie
Să extragă idealul roz.

Spectatorii-n pieţe o aclamă,
Toarnă-n ea petrol, îi pun fitil,
Până-i scot pe gură, de reclamă,
Un Shakespeare algebric şi util.

O seduce zilnic un contabil,
Şi din cuplul lor, adeseori,
Ba se naşte un pian rentabil,
Ba Veneţii lărmuind de ciori.

Sângele-i de-azur, cândva romantic,
I-a fugit din carne şi din mit...
Du-o, Doamne, iar la corul antic
S-o descânte, bag-o sub cuţit,

Dă-i jăratic, fă-o să mai plângă
Pe Parnas, aşterne-i pat de crini –
C-o să moară, tristă şi nătângă,
Ca un înger orb printre găini.

ULTIMA ŞANSĂ

Miroase-n jur a zaruri aruncate,
Noroiul urcă, drept fitil, în lămpi,
Îmi fierbe beznă-n cap şi iad sub tălpi,
Un semn al degradării e în toate.

Poate s-a frânt cumpăna lumii, poate
Greşit a fost divinul Tău şablon?
Pe limbă simt un gust de Babilon
Şi simt apocalipsă-n dinţi şi-n coate.

Dă-mi, Doamne, şansa de-a ieşi-ntr-o seară
C-un plug de lemn, c-un colte de mamut,
Să ar civilizaţia de-afară,

Să semăn lumea ca pe-un deal de lut,
Să luăm totul de la început
Sub ochiul tău divin – ultima oară!

ETERNA DANEMARCĂ
1995

PISICILE APOCALIPSEI

Primăvara când Dumnezeu se lasă
electrocutat de seve
se aud în nopţi pisicile Apocalipsei:
miau-miau realitatea prăsindu-se pe acoperişuri,
miau-miau dezastrele cu mustăţi de pisică

Pe străzi, printre lăzile de gunoaie
bate un vânticel subţire
dinspre Vechiul Testament
aducând miros de geneză putrezită,
din infern răzbate până la noi
duduitul aproape familiar al cazanelor încinse
Flăcări albe, roşii, portocalii –
pisicile par îngeri veniţi
din lumea de sus sau de jos,
de la fosforul din ochii lor
în curând ne vom aprinde ţigările,
nu va dura mult
şi ele ne vor lepăda puii în prag
ca pe-o meritată ofrandă

Cu binecuvântata emoţie de dinaintea evenimentului,
din mărul biblic
va ieşi fermecătorul vierme de-argint
anunţând sărbătoarea,
noi vom fi veseli, aproape fericiţi
adormind cu Apocalipsa în braţe,
miorlauuu

MAŞINA APOCALIPTICĂ

La drept vorbind, iubit cetitor, mă şi tem
să te invit în atelierul mecanic
al acestui poem
pe cât de lucid pe-atât de halucinant
căci aici şi acum, Domnul Abis şi Prinţul Neant
vor pune în funcţiune,
după un scurt repaos,
maşina de fabricat absurd,
maşina de fabricat haos

Iată-i aşadar răsucind şuruburi
mişcând nevăzute pistoane
mici scripeţi ai istoriei contemporane
până când – priviţi – roţi dinţate
se-mbucă şi crişcă
şi minunea învie, „comedia se mişcă"!

Oho, duduie cazanele, roţile interioare
acţionează roata cea mare –
şi ca din beznă, umed de ceaţă,
întreg Babilonul mi-apare în faţă

Iată o ţară în care morcovii şi cartofii
cresc pe cupola aurită a Sfintei Sofii
iată-o câmpie minată cu focuri de moaşte
prin care Aristofan mână cârduri de broaşte

iată un zeu într-un castel de urzici
cu aureola mâncată de viermi şi furnici

iată o plombagină cu feţele-aburinde
multiplicând zi şi noapte morminte

iată o fântână topindu-se de sete
iată-l pe Galilei încolţit de comete

iată cuţitul cununat cu rugina
iată bufonul iubindu-şi regina

iată nişte iepuri de casă dormind într-un mit
iată o priză îndrăgostită de-un scurtcircuit

iată îngeri de lux, iată stele de-alcool
iată Evul Mediu dansând rock-n-roll

iată rotiţe cu zimţi, dulapuri de-argint, sertăraşe cu lumânări
turnuri cu scări, turnuri fără de scări
forfecuţe de os, lentile roz, ceasuri stricate
năsturei de duzină grupându-se în sindicate
cutii cu zaruri, râşniţe de cafea, beculeţe, focuri de iască –
toate amestecându-se într-o dezordine îngerească
în imagini schimbătoare, caleidoscopice
(ah, ce nebunii, ah, ce iluzii optice!)

Iată culoarea roşie putrezind în păunii de gală
iată un cartof în care creşte piatra filozofală

iată păianjenul ţesându-şi plasa
în care cădea-vor mirele şi mireasa

iată o biserică trasă pe roţi
de triburi păgâne de vizigoţi

iată în amurg trecând o fanfară
pusă-n mişcare de-o roată de moară

iată o mânăstire plânsă şi-nlăcrimată
iată munţii Carpaţi traşi în judecată

Şi în sfârşit iată-o corabie curtată de tangaj
după care, iată-te şi pe tine, iubit cetitor,
apărând în peisaj
prins în mecanismul meu delirant
alături de Domnul Abis şi Prinţul Neant
care îmi fac semn să închei poemul
ca nu cumva, de prea multe imagini,
să se deregleze sistemul
de semne şi numere criptice
al superbei Maşini apocaliptice

BULDOZERUL

Tu îmi ceri să scriu
poezii frumoase,
dar nu vezi că din frumuseţe n-a mai rămas nimic:
e ca şi cum i-aş pune propriului mormânt
papion verde,
e ca şi cum mi-aş trage peruca lui Mozart pe cap
şi aş ieşi să salut secolul care trece

Încerc să scriu,
dar mă pomenesc curăţind în ritm dactilic
cartofii,
vreau să gândesc,
dar ideile mugesc ca vitele în abatoare

Oare vântul care mişca atât de armonios frunzele
a amestecat brusc valorile
sau tu, Doamne, ai îmbătrânit
şi începi să confunzi noţiunile,
căci iată: vara nu mai este vară,
copacul nu mai este copac,
mlaştina se dă drept copie a mării,
goarna se pomeneşte în zori altoită pe pian
şi, ca o dovadă a firii tale dialectice,
vine buldozerul să mă convingă
de farmecul romantismului său funciar:
prrr-poc prrr-poc prrr-poc
rrrr rrrr rrrr –

şi, Doamne, n-am nici un motiv
să nu-l cred

ULTIMA MOARĂ DE VÂNT

Quijote modern neconvertit la nici o religie,
iei în arendă ultima moară de vânt
hotărât să îmbătrâneşti
pe acest deal costeliv sfârtecat de cârtiţe
unde pasc doar caprele şi cometele
aşteptând vântul apocalipsei
care speri să-ţi aducă profit,
îngânând melodia plusvalorii
dimineaţa şi seara,
seara şi dimineaţa

N-a mai rămas mult
şi vei începe şi tu să prosperi,
o făină enigmatică va umple valea lumii săracă,
moara va hurui necontenit
măcinând numai dezastre şi dezastre,
dezastre şi dezastre,
făină roşie pentru pâinile Judecăţii de Apoi,
până când într-o zi,
bătrân magnat al himerei,
vei muri sfârtecat de elicea sălbatică
descoperind abia atunci cu uimire
că moara ta
există cu adevărat

FEBRA AURULUI

La 42 de ani lui Einstein începuse
să-i însurească mustaţa
La 42 de ani tu
mai aluneci printr-o Alaskă imaginară
scuturat de febra aurului, gata să-ţi laşi
scheletul alb-trandafiriu
lângă foc pe zăpadă

Viaţa nu te-a învăţat aproape nimic
patul tău e o sanie trasă de câini
prin preeriile unei cămăruţe de trei pe patru
râul Mackenzie îţi curge prin bucătărie
sunt zile când comunici cu realitatea
doar prin ţevile de canalizare
când te bărbiereşti în oglindă ca într-o copcă de apă
din vorbele tale ciudate
băştinaşii aprind focuri în faţa blocului

Nopţile cad repezi şi scurte. Frica dă naştere
la viziuni
gustul înfrângerii îţi aţâţă pofta de viaţă

Vierme al Nordului, în faţă
cu harta unui continent dispărut
îţi bei ceaiul încălzit la foc de licheni
şe te gândeşti că viaţa nu te-a învăţat aproape
nimic
că aurul poate nici nu există

Cu balotul în spate, cu chibriturile ude
mâncând poame de baltă şi ceapă de trestie –
astfel înaintezi
printr-o Alaskă imaginară
Dezamăgit dar încă destul de încrezător
te încui în casă şi baţi câmpii
călăreşti caii verzi de pe pereţi până la istovire
lingi aurul de pe cotoarele cărţilor
gata să inventezi din oasele tale albite
o nouă paradigmă a gloriei

LA CURTEA MĂRULUI DE SMARALD

La curtea Mărului de smarald
Viermele avea statut de herald
aflat în slujba Doamnei Apocalipse
şi făcând în jurul ei graţioase elipse
mişcându-se dinspre coajă spre miez
şi înapoi, ca într-un vals vienez

În întreaga împărăţie a Noului Babilon
numai Viermele purta papion
ca blazon al stirpei sale cavalereşti

Eu sunt, el este, tu eşti
şi suntem în aşteptare de veşti
pe care numai el ni le poate-aduce
la coborârea de pe cruce
sau în paturi verzi de morminte
„nu râde, citeşte nainte"

Oho, când îşi arăta el faţa şi epoletul
se oprea-n săli de bal menuetul
şi domnii în fracuri şi cu jobene
aveau tresăriri de sprâncene
şi doamnele uşor maniheiste
plângeau cu nasu-n batiste
şi domnişoarele în bluze de chimono
visau câmpii de corbi la Waterloo

Cum locuia singur în turn de mătase
domnul Vierme avea şi-aventuri amoroase
cu graţioasa Domnişoară de Gri
căreia nu-i plăcea să conjuge verbul *a fi*
pentru formele lui neregulate

Ah, noaptea ros de singurătate
el îi scria cu litere gotice, ca de psaltire
interminabile scrisori de iubire
(pe trupurile noastre, pe oase
ca pe nişte pergamente frumoase)
pe care domnişoara bătrână şi cam senilă
le citea de pe tăbliţe de-argilă
savurând expresiile uşor franţuzite
ce-i aţâţau pohtele şi o duceau în ispite

Seara, după rigorile mesei
Heraldul purta insigna Prinţesei
anunţând din trompeta-i subţire
începutul noilor turnire
şi numele învingătorilor
de la marele circ al erorilor
unde cavalerii cu spada
se grăbeau să înflorească zăpada,
ca pe-o imaculată scrisoare,
cu sângele lor roşu şi cald...

Ah, ce idilă, ah, ce fast, ah, ce splendoare
la curtea Mărului de smarald!

APOCALIPSA TRECEA PRIN OGLINDĂ

Într-o zi de joi sau de luni
când Apocalipsa trecea prin oglindă
cei mai curajoşi dintre noi
şi cei mai nebuni
s-au aruncat în apele ei ca s-o prindă
– Uite-o cum trece acum prin dreptul lunii
strigam, are forma unei piramide,
legaţi-o şi coborâţi-o pe funii.
– Ne scapă, are forme fluide

Uite-o acum stând ca un zeppelin
agăţată-n copac
daţi mai iute o cange,
acum e-o balenă – n-o lăsaţi să treacă-n alt veac

acuma-i în Nil,
oho, acuma-i în Gange

Iat-o pe mare,
ba iat-o în soare
iat-o la gâtul secundei
strigam, alergând pe-o dungă de zare:
unde-i ea? unde-i?

Grăbiţi-vă, n-o lăsaţi prea departe să treacă
să nu supărăm lumea greacă
fiţi atenţi la harpoane
copii ai lumii contemporane

S-o prindem degrabă
să-i punem belciug
să-i scoatem lapţii, s-o ardem pe rug
s-o împrejmuim iute cu garduri
să-i confiscăm locomotiva cu aburi
s-o întrebăm cine e şi ce vrea
huo, mama ei de căţea
să ne spună ceva despre zei
să-i scoatem din burtă oraşul Pompei
să-i fluturăm uşor din batistă
să ne spună dacă există
să-i măsurăm coada cu-o riglă
să facem din ea ţiglă
s-o afumăm cu ceară şi păr de câine
s-o întrebăm dacă azi
dacă mâine...

Dar ea trecea calmă şi irealǎ
jumătate Dincolo jumătate aici
multiplicată-n oglinda cu apa de smoală
în miriade de-apocalipse mai mici

Trecea indiferentă şi-aproape romantică
prin lumea modernă prin lumea antică
prin uşi deschise prin uşi închise
trecea prin mere şi prin caise

trecea prin frunze trecea pe ape
trecea prin zodii şi horoscoape
trecea pe şine trecea pe roţi
trecea prin mine trecea prin toţi
trecea oriunde trecea oricum...

Priviţi-o, mai trece şi-acum
ca o cometă pe-un cer de noroi
într-o zi de luni
într-o zi de joi

SPLINA PORCULUI DE CRĂCIUN

Ehei, cine îşi mai aminteşte acum
întrebările Sfinxului
când miturile nu sunt decât
dulci pastile pentru cei ce suferă de insomnie şi plictiseală,
când în zilele de duminică Oedip poate fi văzut
în curtea azilului de bătrâni
aşteptând nerăbdător ora prânzului
fericit că s-a inventat un nou alfabet
pentru orbi

Visul nu ni se mai dă decât în rate lunare,
metafizica s-a scurs ca sângele
din carnea obosită-a materiei:
întorci capul şi descoperi deodată
că îngerul nu mai vine zburând
ci coborând pe funie,
seara confunzi religia cu frigiderul,
demontezi sonetele lui Shakespeare
ca pe nişte mici maşinării sentimentale
şi abia dacă îţi poţi stăpâni bucuria
când descifrezi în splina alungită
a porcului de Crăciun
semnele apocalipsei–
saluit, mon lecteur, cum ţi se pare?

CALUL-REPTILĂ

Oare ce mai fac caii troieni
acum când zidurile cetăţii s-au dărâmat?

Destituiţi din mit,
uitaţi până şi de Ulise,
se uită cu mirare la plugul descoperit abia de curând,
la slinoasele hamuri domestice,
dar condiţia de cal îi refuză

Ehe, unde e vremea
când săltau glorioşi în linie frântă
pe tabla de şah a destinului
printre pionii risipiţi pe pătrăţelele roşii, de sânge,
când dădeau discret din cozile lor de lemn
pe la petreceri şi foruri,
printre rândurile de ziar, pe sub ziduri?

I-ha, cât de iscusit ştia limba lor de lemn
să corecteze gândirea filozofului rătăcit,
cum mai ştiau ei, cu numai un nechezat,
să ne strămute la polul nord
spre a ne spune povestea fericirii universale
I-ha, cât de sublim ştiau ei
să se înghită unul pe altul
succesiv, într-o binecuvântată ordine ierarhică:
un cal mai mic înghiţit de un cal mai mare, înghiţit
de un alt cal mai mare, înghiţit de un alt cal mai mare,
înghiţit de un alt cal mai mare –
o înlănţuire de cai devorându-se reciproc,
formând un cal neterminat,
un cal-reptilă,
cu începutul în Homer,
i-ha!

ÎNGERUL DE CIRCUMSTANŢĂ

Zadarnic încercam să mă mint
să vă mint
secundele nu mai aveau ciocănaşe de-argint
Pe sub cazarma îngerilor căzuţi
mă aliniam în grabă şirurilor de recruţi
veseli sunând în trâmbiţi de ceară
trecerea Apocalipsei în drezina de seară
la ultima-i partidă de bacara

(Căci peste sfârşitul de secol se însera
şi în cartea aceasta de aşa-zise poezii
începeau să mişune
fel de fel de stafii)

Acum zilele mele purtau fâşii de hârtie
frumos colorate
cum lămpile din templele asiate
Îngerul palid prins de mine cu clame
şi cu agrafe
mătura gunoaiele fericirii prin cinematografe
din apa canalelor de scurgere
confecţiona mici veneţii, albastre mediterane
pentru visele mele oloage
pentru visele mele orfane

Obsedat de aceleaşi cuvinte
cercetat de aceleaşi stări
eram acum personajul cărei întâmplări?

Jumătate în această viaţă, jumătate postum
lunecam pe ferăstraiele secundei de-acum
şi mă întrebam, înecat în fumul subţire:
unde-ţi sunt, sire,
muşchetarii sentimentelor de iubire?
ce-amurguri şi-au subţiat trena
peste zilele tale strălucitoare ca trăsurile de Viena?
în care pieţe, la care tarabe
ţi se împart oasele pe silabe?

Dar în loc de răspuns, în faţă şi-n spate
se auzeau doar pocnetul zarurilor aruncate
râsul de clopoţel al Damei de Caro
lustruind pereţii în cazino
Îngerul meu de duminică (Îngerul de circumstanţă)
semăna tot mai mult
cu o uşă cu clanţă
care, când se deschidea, dădea Dincolo
spre-un cer verde sau poate galben sau poate gri
unde stau la o masă
cel care-am fost cu cel ce voi fi
adormiţi în jilţuri de iarbă, ziditi între perne
cu fruntea citită de Magnificul Vierme
ca pe-un verset ştiut pe de rost...

Cum voi fi, Îngere, când abia dacă-am fost?

CAVALERUL ÎNZADAR

Abia ne aşezarăm la jocul de zar
când iată-l şi pe Cavalerul Înzadar
invitat în carte
la rugămintea lui Napoleon Bonaparte
(nu cumva, zice el, îndelungata-i lipsă
s-o indispună pe Doamna Apocalipsă)

O, când dădea el cu zarul
se stingea în Alexandria farul
şi prinţul Ashurbanipal
cădea ca secerat de pe cal
şi adolescentele mioape şi fără de sutiene
erau cuprinse de spleenuri baudelairiene

Pe străzile Noului Babilon
pe unde mai strălucesc urmele lui Makedon
şi unde zidurile sunt cârpite
c-un fel de fereşti
uite-l plimbându-se în treişpe caleşti
trase de cai de-argint şi mătase
de la unu până la şase

Şi-alături de el, oho,
uite-o şi pe indefinita culoare Indigo
cea care lustruieşte zarurile pe feţe
mai curând cu mister
decât cu tristeţe

În fiece seară, Înalta Prinţesă
îşi dezlega câinii galbeni din lesă
şi cobora să-l admire
pe cavalerul cu nara subţire
ce-avea un Zar armonios şi fosforic
lucrat din osul ţestei lui Yorick
de culoare când roşie, când verde
care niciodată nu pierde

Şi chiar aşa:
căci de cade unu de cade trei
noi tot nimerim în groapa cu lei
de pică patru de pică şase
oricum se-ngălbenesc bietele oase
fiindcă numerele ceţoase şi sibiline
mult mai seamănă cu mine,
cu tine
ba chiar sunt zilele noastre
albe şi negre
pe care Dumnezeu la paşte-n cer ca pe zebre
departe, pe-o câmpie deschisă
spre-o altă lume
căreia abia învăţăm a-i zice pe nume

LOCOMOTIVA STEPHENSON

La capăt de linie
în spatele depozitului de cherestea
am văzut-o pufăind, tuşind spasmodic cu burta umflată de aburi
Semăna cu o reptilă arhaică
părea o omidă neagră lunecând unduios pe limba industriei

(Ce-i acum viaţa ta
dacă nu chiar această locomotivă cu aburi
înaintând spre muzeul sentimentelor demodate
cu roţile roşii strălucind pe şesurile literaturii
prin gările celei mai glorioase provincii?)

Era frumoasă şi tristă, în faruri
i se vedea lumina ochilor mei
în motoare cutreiera sângele meu fantastic uşor obosit

Ducea 14 vagoane („bielă-manivelă" – tren-sonet)
în care se vedea tinereţea mea
adunată-n baloturi uşoare

„Păcat, e încă un monstru frumos“,
ziceau domnişoarele sentimentale
„Lipsa de ironie a îmbătrânit-o“,
se auzeau voci uşor avangardiste
„Îi curg din cur ouă de dinozaur – s-o scoatem dracului
pe linie moartă“

Lângă turnul de apă
printre butoaie cu var şi rulouri de smoală
îngeri mecanici o ciocăneau tacticos
era frumoasă şi tristă
avea carcasa vopsită-n culoarea disperării
în inima ei lucra sângele meu
la patru pistoane, în faruri
i se vedea lumina ochilor mei
Locomotiva Stephenson – viaţa mea
alergând pe drumul cărbunelui şi petrolului
înaintând spre muzeul lucrurilor demodate
pe linii tot mai roşii, pe linii tot mai subţiri
pe lamele lor de cuţit

LEGEA VASELOR COMUNICANTE

În oraşul supranumit Nevermore
bătrânii aveau umbrele de sticlă
şi stelele erau umflate de gaze şi clor

Pe-aici în duminicile mai răcoroase, îngerii
o plimbau pe Doamna Apocalipsă în lectică
dinspre centru spre margine
prin toată Valea Plângerii
şi înapoi, întocmai cum umblă gândirea
prin dialectică

Doamna Apocalipsă devenise o prezenţă familiară,
o salutau
copiii şi vârstnicii, bătrânii şi femeile
numind-o respectuos „dona" şi „frau"
în timp ce ea cutreiera străzile, parcurile şi aleile

Dar de la o vreme
în turnul primăriei
se arăta noapte de noapte
ochiul plâns al Mariei
şi nimeni, nici arhivarii nici pompierii nici cerşetorii
nu cunoşteau motivul
de ce lucrurile au început să-şi arate brusc negativul –
copacul devenea un fel de infra-copac
pisica – anti-pisică

De sus curgea muzica sfârşitului de veac
din ceasuri vechi cu secunda antícă
în ganguri în mansarde în ferestrele din zid
lucra o maşină de fabricat vid
o ceaţă verde se lăsa egală
în arbori în pietre în plante
(Doamna Apocalipsă însuşise bine la şcoală
Legea vaselor comunicante)

Dar pentru că în acest poem
se simt uşoare tente suprarealiste
nimeni nu acorda prea multă importanţă
unor întâmplări ca acestea,
mai mult sau mai puţin triste

În oraşul supranumit Nevermore
cu crini algebrici şi miei păscuţi de iarbă
fiecare cetăţean îşi vedea liniştit de treabă
cultivându-şi cu grijă cancerul şi cartofii
şi ignorând uşor ieşirea la mare,
Îngerul şi filozofii

POEMUL HIDROLOGIC

Tocmai când mă părăsea inspiraţia
şi scrisul picura anevoie
ieşi din maşinăria poemului Noe
tăind grăbit orizontul
pe locul unde albăstrise cândva Helespontul
şi venind către noi
cei ameninţaţi de ape şi ploi

Cum l-au simţit,
ploile au prins să-l latre ca nişte căţele
lehuze, întărâtate şi rele
păsările cerului şi lighioanele
se aţineau din urmă-i cu miile şi milioanele

Pistoanele poemului aveau bătăi neregulate
de aceea poate, ah! de aceea poate
prea mulţi nori se ridicaseră pe zări
şi prea crescuse nivelul apei în râuri şi mări –
fapt alarmant pe care
Noe îl constată de îndată ce se uită
în oglinzile interioare

Ecranul sentimentelor mele îi arăta
o lume de sticlă, de nichel şi mucava
cu stele oxidate, cu ape acide
în care norii păreau Atlantide
cu oraşe suprapuse, cu primăveri machiate, cu raze
gama şi beta
la care ne preparam dimineaţa omleta

cu mere aurii în care Domnul Vierme în frac
cânta la clavecin aria sfârşitului de veac
cu mâluri, gunoaie, benzină, clopotniţe, poduri
cu zeii meciurilor de fotbal trecând în exoduri
cu ploi nevrotice, portocali de plastic, femei-biciclete,
lei cu capete de miel
cu plânsul lui Ezechiel
o, cu plânsul lui Ezechiel...

– Manometrul poemului tău e defect,
zise bătrânul c-un zâmbet suspect
şi cu ochii aburiţi de ceţuri albastre,–
nu indică defel cotele lacrimei voastre

şi nu lipseşte decât o singură picătură
ca apa să vă intre în gură:
ai neglijat, cum se vede,
principiul lui Arhimede

Şi-acum să trecem degrabă la fapte
chiar dacă-i frig în poemul tău, chiar dacă-i noapte
dă mai încet maşina asta infernală
şi programează ceară şi smoală
(sau, cum le ziceţi voi, cuvinte de ceară şi smoală)
calculează cât a mai rămas din uscat
fixează pe hartă muntele Ararat –
nu-i timp de pierdut
să dregem iute arca
şi fii atent la pompe, nu vezi cum urcă apa?

E-hei, cum urcă apa!

SILOGISMELE LUI ÎNZADAR

Tânăr încă şi încrezător
ca Alexandru dormind pe-un pat
de broaşte ţestoase-n deşert
te iubeşti cu lucrurile în oglindă
şi-aştepţi – în zadar – să se desprindă
lebăda dintre funingini
să crească nufărul pe lătratul câinelui

Uiţi că miracolele de mult sunt
un mănunchi de chei zornăind în mâna destinului
că ţie nu ţi-a fost dat să cunoşti
fascinaţia realităţii ci chiar realitatea:
sabia îndrăgostită de cap
gustul dimineţii ca o sulfură de plumb cenuşie
fierea şi rânjetul zaţul şi drojdia
şi toate urdorile biologiei

În zadar stai baricadat în Turnul Silogismelor
nimeni şi nimic, nici un scripete, nici un sistem de oglinzi
nu poate schimba ordinea
Mecanismul funcţionează ireproşabil:
pentru vecie ochiul rămâne cununat cu plânsul
cârtiţa se naşte cârtiţă
celui abandonat pe mare îi cresc până la urmă branhii
şi chiar acum în timp ce îţi faci socoteala
cum să-ţi închei mai bine poemul
pe uliţă copiii mână cu băţul
cercurile frumuseţii
ce-ţi sar de pe gură oricum

PEISAJ CU O ROTIŢĂ DINŢATĂ

De la un timp în oraşul Nevermore
populat de câini şi hingheri
străzile duceau spre nicăieri
în jur mirosea a orient şi-a zei de stearină
călăii se numeau, elegant, mecanici de ghilotină
şi în fiecare dimineaţă întrebam aiurit:
nu ştiţi: mai trăiesc sau poate-am murit?
ziua de mâine a fost azi sau va fi ieri?
dar în zadar:
câţi oameni atâtea păreri

– Fiecare cu apocalipsa lui,
ziceau unii, destui
fiecare visându-şi seară de seară
o apocalipsă de lux aşteptându-l la scară
o apocalipsă philips cu video şi bar
o apocalipsă ediţie de buzunar
o apocalipsă verde, roz-bombon, în carouri

În băncile cu ferestre ovale ca nişte zerouri
se prăseau rublele cu guzganii
„ce-am de pierdut? doar anii, numai anii“

Pe la colţuri de străzi, la câte-o răscruce
strălucea tinereţea mea răstignită pe cruce
În spaţiile de jos, de-acool şi plictis
Doamna de Gri şi Domnul Abis
cântau la un pian
cu claviatura din oasele albe de câine
ale zilei de azi,
ale zilei de mâine
lieduri roşii de-amurg abisale
pentru voi, dulci şurubaşe sentimentale

În cuşca pieptului meu, Corbul lui Poe
alegea secundele verzi de secundele indigo
ca pe nişte microscopice ouă
ale cifrei şapte
ale cifrei nouă
potrivind viaţa mea ca pe-o rotiţă dinţată
în marele mecanism
al lui nimic – niciodată

ROBINSON CRUSOE

Bătrân de ani dar tânăr ca dezastru
ieşeam din tinereţe ca dintr-o apă tulbure
Naufragiat în mijlocul oceanului
visam la paiul înecatului
vâsleam pe-o scândură glorioasă desprinsă
din corabia ce n-a mai atins Continentul

Cu faţa sărată, cu buzunarele pline de cenuşa civilizaţiei
călare pe butoaie de rom, pe baloturi de tutun
cu hărţile ude – ajungi la ţărmul
acestei insule, purtat de curenţi:
arhivele zilelor sunt salvate
oglinda realităţii e doar uşor aburită
gravitaţia copacilor mai atrage primăvara
furnicile – ehei, dar adio,

adio, voi, castele albastre din Spania
seri parfumate strălucind ca nişte hoteluri de lux
prieteni devotaţi lustruind fermoarele gloriei:
copilul din mine nu s-a mai însurat
cu regina furnicilor
tinereţea mea n-a umilit bibliotecile

Naufragiul m-a făcut în sfârşit fericit:
proprietar al unei insule închise între patru pereţi
(pustie dar cu comodităţi: baie, bucătărie, WC)
ajuns un fel de Robinson confuz
mulgând capra de var a tavanului
departe de mila publică – îmi cultiv în palmă orezul şi
singurătatea
seara valurile generoase îmi aduc la ţărm
biblioteci de scoici şi languste
dimineaţa îmi tipăresc pe coji de portocale ziarul
ignorând cifrele, veştile, pasta de dinţi şi prezervativele
împăcat şi fericit – fără să mai aprind focuri pe ţărm
fără să mai aştept semne, scrisori
dispus să încep a-mi scrie,
cu degetul pe valuri,
viaţa din nou

CORBII DE LA WATERLOO

Pentru că în memoria maşinii de scris
rămăsese o doză prea mare de-abis
şi-un sentiment indigo –
au apărut pe neaşteptate
corbii de la Waterloo

Cu cât roata poemului se învârtea mai tare
cu-atât mai mulţi corbi s-aliniau pe zare
căci fiecare luptător
cu cal sau fără cal
are corbul său personal

Priviţi-i cum zboară în stoluri joase
printre cadavrele cuvintelor glorioase
ce fuseseră, fiecare, câte-un soldat
în slujba magnificului Împărat:
cuvinte pedestraşi, cuvinte cavalerişti
cuvinte dragoni, cuvinte gornişti
cuvinte simple, cuvinte auguste
ciugulite de corbii mei graşi cu aripi înguste

– Sunt semnele Preaînaltei Prinţese,
zise Domnul Abis, urmărind careva interese,

şi privind la diavoleasca-mi maşinărie
din care zburau corbii Apocalipsiei,
în varianta lor vie
pe-un câmp negru,
cu zăpadă neagră
strălucind ca un blitz

– Tot corbii aceştia au fost
şi la Austerlitz,
mai zise şi Cavalerul Înzadar
scoţând cutia de zaruri dintr-un sertar, –
în valea aceasta ciudată
în valea aceasta adâncă
totuna e din gloria cui mănâncă

Iar în valea adâncă şi ninsă
chiar noi eram armata învinsă
fără steaguri şi tobe, răzleţiţi în morminte
vii încă sau cu măruntaiele aburinde
orbecăind printre ziduri, traverse şi roţi
urmăriţi de zei de sticlă şi de roboţi
corbii negri numai cenuşi
în ai noştri pereţi se zbăteau, în ale noastre uşi
ciugulind din gloria noastră deşartă
c-un fel de tandreţe, c-un fel de artă

În aburoase ceasuri de lut
sunau secundele noastre din viitorul trecut

Pe când în pat de iarbă sau în fotoliu
şedea Doamna Apocalipsă îmbătându-se
de plăcere şi-orgoliu
sedusă de-un balcanism moldo-vlah
iar corbii se înmulţeau
ca bobul de grâu pe tabla de şah
multiplicându-se în serie
peste zarea lumii eternă
din spiritul lipsit de materie
al acestui poem cu ardere internă
şi încercând să existe cu adevărat
în oraşul acesta închis ca un regat
cu ziduri de hârtie, îngeri paraşutaţi
şi mult transport în comun
în care eu am rolul de rege nebun

POEMUL NEÎNTRERUPT

La picioare
pisica neagră
toarce
f
i
r
u
l

d
e

s
â
n
g
e

VIZIUNI LA CERNĂUŢI

Numai arhivarii şi măturătorii
numai cerşetorii oraşului ar putea să mai ştie
numai bătrânii ceasornicari mai au viziuni:
dintre rotiţele dinţate ale ceasornicelor răsar
ofiţerii subţiri mirosind a tutun interbelic
Celan şi Mircea Streinul aureolaţi de aburii decadenţi
ai cafelei
barba Mitropolitului Silvestru
curtată de briciul imperial prin saloanele din Viena

Numai arhivarii şi măturătorii, numai cerşetorii
înşurubând în cer
turlele răsucite ale Bisericii Sf. Nicolae, simt
oraşul închis sub varul din ziduri

Alte statui, alte măşti, pentru alte ceremonii

Întinzi mâna – şi dai de trupul absenţei
muşti din măr şi mărul
e pe jumătate mâncat

În lumină lucrează umbra păianjenului Arghirodes
cu râvnă benedictină. Mincinoase-i sunt
pânzele, himerică-i este crucea

Se înserează şi în turnul Primăriei
luminează capetele primarilor decapitaţi
străluceşte mefistofelic firma ziarului pictată
cu sângele poetului Ilie Motrescu

Se zice că Dumnezeu a fost văzut
vorbind cu câinii vagabonzi
în preajma fabricii de drojdii peste pod

Urci scările în noapte şi-i pustiu
cobori scările, alergi pe trepte către centru şi-i pustiu:
unde ţi-e tinereţea umplând vechile pasaje
împingând uşi grele din lemn de Bosnia
împodobite cu guri înverigate de leu?

Unde-ţi sunt prietenii: Ilie Arcadie Ştefan Vasile Grigore
Mircea Simion şi celălalt Ilie?

Închizi ochii şi-i vezi înălţând o piramidă
de carne şi sânge pe tăişul săbiei
deschizi ochii şi-i vezi răzuind clopotele
de mierea imperiilor

Alte statui, alte măşti, pentru alte ceremonii

Ai vrea să te-ntorci
dar brusc înţelegi că nici n-ai plecat
te opreşti speriat şi-ţi asculţi bătăile inimii
întinzi mâna şi abia dacă dai de tine-n oglindă

ÎNFRUNTAREA LUI HERACLIT

Când am intrat în râu era dimineaţă
nu se auzea curgerea
prin carnea mea transparentă scheletul tânăr
strălucea glorios
„Dă-l naibii de Heraclit, am strigat, eu voi fi
primul care se scaldă de două ori
în aceeaşi apă“ – şi aşteptam apa
să prindă în jurul meu pojghiţă
apoi alergam în josul râului
s-o prind, să-i aflu tiparul în care m-am oglindit
„Dă-l dracului de grec, strigam,
cu tot cu dialectica şi ordinea necesară“
şi iar alergam în josul râului
dar de fiecare dată apa era alta
alte şi alte contururi lichide
alte oglinzi, alte muchii, alte linii

„Vezi că ţi se termină râul“, îmi striga
de pe mal Îngerul
dar nu vroiam să aud decât vocea sângelui orgolios
lustruind scheletul meu tânăr
„Nu vreau să ştiu de nici un fel
de principii fundamentale, strigam,
să mă lase în pace cu acest stupid panta rhei“
şi alergam să prind apa în care mă oglindisem o dată
dar apa era alta
mereu şi mereu alta alta alta

Amurgea când curentul cel repede
se mistui în marea indefinită
râul se terminase, acum
înotam într-o apă amorţită, nepământească,
oglindită în sine
nu era curgere, nu erau valuri, nu erau limite
„E punctul Alfa, mi-am zis, o! de aici
nu-mi voi mai putea relua experimentul"

„Ţi-ai cheltuit râul în zadar, altul
nu vei mai avea niciodată, eşti prost ca toţi ceilalţi",
mi-a zis Îngerul trist
şi-a plecat

CORABIA LUI SEBASTIAN
(variantă nouă)

Când secară mările în Levant
apăru la orizont
corabia lui Sebastian Brant
intrând în apele post-moderniste
ale acestor versuri
mai mult vesele decât triste

(Ca să spulberăm, iubit cetitor, orice tabu
îţi voi spune că pe corabie eram eu, el şi tu
sau, dacă-ţi convine, noi, voi şi ei
câte persoane are pronumele?
trei...)

Iar cum trei ori doi fac şase
Apocalipsa avea picioare frumoase
şi noi o urmăream prin lunetă
cu o bucurie aproape secretă
cum urca puntea dinspre lagună
pe corabia noastră nebună
ce pluteşte, de veacuri, în voie...

– Ah, strigă Noe,
aprindeţi o lumânare sau o lanternă
că-i beznă în lumea modernă
autorul acesta cu epitetul bufant
pare să-ascundă cava important
învăluind tot ce există (sau nu există)
într-o ceaţă manieristă

Când scăpără chibritul,
mări, ce se văzu?
Un Turn Babel plutitor, în care
eu, el şi tu
eram deopotrivă noi, voi şi ei –
unul ţinea discursuri în groapa cu lei
altul decapita bisericile de turle
acoperit de tobe şi surle
unul făcea harta petelor din soare
altul deschidea măcelării în altare
unul gâdila corabia la pupă
altul punea îngerul să fiarbă în supă
unul îşi mânca unghiile, altul îşi rădea sprânceana
altul lua probe direct din Nirvana
unul confecţiona batiste din vele
altul se decreta personaj din vieţile paralele
unul confecţiona căpestre şi botniţe
pentu îngerii prinşi în clopotniţe
unul îşi vopsea chelia jumătate verde jumătate gri
altul se întreba patetic a fi sau a nu fi
unul era bielă altul era manivelă
unul se închina la zeul din gamelă
altul la steaua sa verde de tinichea –

iar corabia, glorioasă şi sfidătoare, plutea
pe valurile de sticlă şi de beton
ale Noului Babilon
pe talazuri de muzică şi de gunoaie
pe crucea ferestrei, prin lucrurile din odaie
în cercuri închise, în zig-zag ori săltând
dinspre Niciunde către Nicicând
prin aceste versuri dinadins rimate frumos
să nu cădem – eu, el şi tu –
din corabie jos.

MĂRUL ÎNDRĂGOSTIT DE VIERME
1999

LOVE STORY

În mărul roşu
doarme viermele alb

În mărul alb
doarme viermele roşu

Încă de la naştere viermele alb
s-a îndrăgostit de mărul roşu –
fapt ce mi se pare aproape normal

La fel şi viermele roşu: încă din prima zi
s-a îndrăgostit numaidecât de mărul alb –
ceea ce de asemenea mi se pare
cât se poate de firesc

Farmecul inedit al acestei dulci poveşti
de sfârşit de mileniu
este că într-o zi mărul roşu
se pomeni şi el îndrăgostit de viermele alb
după cum mărul alb se văzu îndrăgostit şi el
de viermele roşu –
întâmplare ce ne face să ne gândim
la armonia contrariilor în natură: *concordia discors*

Asta e toată povestea mărului
îndrăgostit de propriul vierme –
măr care poate fi văzut
chiar la dumneavoastră pe masă

PROFESIONIST AL HIMEREI

Singur, cu nisipul deşertului în palme
cu fotografiile marilor piramide
arse în scrumieră
expediam pe sub uşă
scrisori incendiare către himeră
mă visam primarul Parisului, râvneam
la scaunul Patriarhului Ecumenic din Bizanţ

Ştiu, ştiu, iubito: ţi-era ruşine, ţi-era jenă,
ţi-era deşanţ
că nu eu inventasem şurubul
că n-am fost eu acela care-a adus
cartoful în Europa
că n-aveam bani nici noroc nici habar
Veteran al dezastrului – semănam ridiche şi gulii
dar recoltam grecie antică: câte-o tonă şi ceva
la hectar

Într-un cuvânt, mi-o făcusem cu mâna mea –
nu eram decât o canalie, o lichea,
omul din umbră, eminenţa cenuşie, cavalerul
cu tava
aducându-şi singur pumnalul şi-otrava
Îmi săpasem singur groapa – una în tavan
şi alta-n podea

Împrejur – feţe de nichel, inimi de cârpă,
sentimente de tinichea –
aceeaşi lume pragmatică holbându-se
la inima mea încă întreagă
din care în curând
se va rostogoli bila neagră
la inima mea de regn necunoscut
la inima mea sărită de pe fix
la inima mea aproape nebună –

mereu dorind ah! ceva
ce nu ştie să spună

MANUALUL BĂTRÂNULUI NEOFIT

Pentru a supravieţui ca poet
la sfârşitul secolului XX
trebuie să fii profund antiliric
ori să faci ceva trăsnit de tot
de exemplu, să-ţi cumperi o ghilotină

Numai aşa, capul îţi va sări
tot mai spectaculos în poeme
sângele scurs se va închega într-un text
roşu postmodernist

Ajuns rudă apropiată cu Revoluţia franceză
poate vei putea câştiga îngăduinţa
generaţiilor tinere
(nu uita să le spui de trei ori pe zi
că oul de sub limba lor e chiar oul lui Columb)
şi astfel te vei putea vindeca definitiv
de romantismul tău desuet
de nociva floare albastră a lui Novalis
care de atâta timp împiedică noua artă
să se dezvolte

Fiindcă dau să rimeze – vei demonta
şinele de tramvai
vei arde public pelerina lui Byron
ca pe cămaşa ciumatului –
şi deodată vei ajunge şi tu celebru
criticii te vor băga în toate
istoriile deschise ale literaturii

În sfârşit, vei putea bea şi tu liniştit
cafea neagră cu mici doze de avangardism
la barul Teatrului Eugène Ionesco din Chişinău
confundat desigur cu Cabaretul Voltaire
printre artişti chelboşi şi iacobini
(un fel de miliardari de carton)
cufundat într-o dulce contemplare ocultă

Aşa va fi bine. Va fi tot mai bine
Ghilotina va lucra necontenit
tu îţi vei uita trecutul ca pe o valiză
în staţia de tramvai
îţi vei alcătui din nou faţa
fără milă vei ascuţi cu inima cuţitele
plin de speranţă vei aştepta
resurecţia sângelui pe lama albastră

CÂRTIŢELE

„Ceea ce e sus e şi jos!
Ceea ce e jos e şi sus!"
Legea corespondenţelor
pantaculare

Câtă vreme mă plimb eu
pe această pajişte cu muşuroaie de cârtiţă
voi, Platon şi Aristotel, puteţi fi liniştiţi:
filozofia nu e-n primejdie

Dedesubt, blăniţele lor lucioase
electrizează ideile
deasupra gândul meu sapă şi el galerii
pe sub aştri
de sus şi de jos
clocim ouăle binelui şi răului
de jos şi de sus
roadem osul sec al dialecticii
tălmăcim semnele, cifrele, vieţile
până ni se rup dinţii în morala lui Socrate
până când mărunţim întreaga ştiinţă
a Babilonului şi Epirului

Umede şi calde, matriţele aburesc dedesubt
deasupra disperarea mea invocă
principii şi definiţii
sapă tuneluri în cer
din ambele părţi scormonim
în căutarea *adevăratei cauze*

Spaima noastră vorbeşte aceeaşi limbă
de sub ferăstraiele noastre
curge în afară acelaşi rumeguş negru
acelaşi pământ mărunţit bun de pus la rană –
muşuroaie aici – muşuroaie în cer
alternând, polemizând
alternând, polemizând

„Câtă asemănare!" – se miră şi Dumnezeu
de vieţile noastre perfect paralele

NOUA DANEMARCĂ

„...Dar iar apare Hamlet să ne spună
Că-i putred şi în noua Danemarcă"

(Din volumul „ETERNA DANEMARCĂ")

În noua Danemarcă nu e ca-n vechea Danemarcă
aici e bine, e aproape sublim:
paiaţa are brevet de paiaţă
spărtura din zid a fost ridicată la rang
de fereastră
noul rege iese dimineaţa în piaţă
cu o maimuţă pe umăr –
ce poate fi mai frumos, ce poate fi mai sublim?

Ziarele au voie să scrie despre
ideea de putred, despre duhul lui Hamlet-tatăl
prinţul nu mai cultivă arta de a se întreba –
oricum n-ar ajuta la nimic
În sfârşit, alte idei,
alte viziuni bântuie printre ziduri

Nu, nu în noua Danemarcă
nu e ca-n vechea Danemarcă – lucrurile mărunte
au dreptul să compună ele esenţa
golul dacă vrea se poate numi cerc
Polonius e acum directorul firmei
Lacrima Ofeliei SRL
iar ţeasta lui Yorick a ajuns material didactic
în şcoală –
ce poate fi mai frumos, ce poate fi mai sublim?

Ce să vă mai spun:
noua Danemarcă e mult mai Danemarcă
decât vechea Danemarcă

ÎNGERUL DE MĂCELĂRIE

La fabrica de sticlă se fac zei de sticlă
la fabrica de cherestea se fac îngeri
de rumeguş

Zilele trec – caravane-n deşert.
De mult
am trecut de Epoca Luminilor,
de locomotiva cu aburi, de marii romantici
acum încotro, suflete de fier, mici
sufertaşe aburind în mâna hazardului?
lată-ne ajunşi la capătul veacului
– vă salut
onoraţi cetăţeni ai Nimicului
glorie vouă, viermi ai filozofiei
surâzătoare, apocalipsa ni se
uită în ochi

Zaţuri şi drojdie, mercur verde picură din inima ta
mercur verde şi păcură

Mănâncă-ţi lacrimile, clovn nenorocit
scuipă-ţi circul din piept – am ajuns

E prea târziu să mai rosteşti cuvinte
e prea târziu să mai dai o erată
apleacă-ţi spinarea, aruncă-ţi cheile şi principiile
fii doar carne, biologie

Afară moara de vânt naşte computerul
îngerul, din biserică,
se mută în măcelărie

PERSONAJELE LUI ERASM

Nu, nu era închipuire nici basm
eram chiar personajele lui Erasm:
tu îţi lustruiai talpa, celălalt îşi pierduse
speranţa
al treilea striga: ducă-se dracului

Se împuţinase de tot fitilul în lămpi
vechiul cartof venea să fete
la masa săracului

Îmi pierdusem trompeta în iarbă. Suflam
în burlane, în şinele de tramvai,
în mărfare
Baricadat într-un castel de ziare
vânam (ca prostul) fantoma aurului,
fiara tutunului

Chiar aşa: îmi trăsesem pe cap
scufia nebunului
eram măscăriciul lui *o-ho!* şi *da-da*
îmi puneam distrat monoclul lui Tristan Tzara
cel cu panglică de moar

Aşadar, îmi ziceam, aşadar –
şi, cu figura alungită şi slabă,
cu vopseaua zilelor cojindu-mi-se pe unghii,
pe faţă
îmi luam deodată adio
şi brusc intram în oglindă ca-n ceaţă

ORIUNDE SE POATE MURI GLORIOS

De la o vreme nimeni nu mai venea
să-mi ghicească în zaţul vechi de cafea
nopţile lungi-nibelungi
erau când albe, când colorate în dungi
Papi, împăraţi, principi şi dogi
pieriseră ca fumul sub coroane şi togi
navigatori şi plugari, oşteni şi cavaleri
se destrămaseră în ceaţa zilei de ieri
lăsându-mi pe masă, cifrat într-un plic,
însemnul heraldic al Marelui Nimic

Şi doar Viermele uneori,
când se sfârşea vara,
deschidea uşa mărului dând bună seara –
totdeauna distins şi foarte galant
în armura-i verde de prinţ şi amant
al (săru' mâna!) preafrumoasei
Domnişoare de Gri

(Şi tu ce făceai? parcă aud întrebând cititorul,
Si? Şi?...)

Şi nimic. Nimic nu făceam.
Stam închis în odaie. Mâncam. Dormeam.
Dar mai cu seamă muream

Mă stingeam încet în biblioteca aceasta de oase
cu ferestrele oarbe şi fumegoase
zidită pe dinăuntru în chip de minaret

Masa bleagă, scaunul analfabet
papagalul senil şi broasca ţestoasă
dimpreună cu alte personaje din casă
n-aveau de unde să intuiască
boala mea de origine îngerească
viţa mea nobilă de Templier
al Ordinului de Diamant

Căci de mult îmi luasem gândul
de la Epir şi Levant

Sihăstrit, fără-a şti care-i azi care-i mâine
rupeam acum din deşertăciunea
deşertăciunilor ca din pâine
cu faţa vopsită-ntr-o culoare pal-suferindă
surpat în mine ca-ntr-o oglindă,
şi nu mă mai atrăgeau Delphi ori Rodos,
Veneţia ori Paris
(pe unde de-atâtea ori fusesem în vis)
şi unde eram odată tentat să evadez pe uşa din dos

„Căci şi aici (oriunde) se poate muri glorios" –
obişnuia să repete acest sublim adevăr
bunul meu Vierme, ieşind seara din măr
transfigurat, ca un călugăr din schit –
lung,
foarte lung,
nesfârşit

DESPRE VIAŢA MEA

Despre viaţa mea n-am scris niciodată nimic
despre viaţa mea vroiam să scriu
ceva nemaipomenit de frumos

Dar mereu îmi ziceam nu acum
poate cândva altădată, acum nu e timpul
acum e mai bine să vorbim despre lupi
ori despre vulturi ori despre

Omului care sunt nu i-a păsat niciodată de viaţa mea
omul care sunt n-a ştiut decât să se îngroape
zi de zi în sine, să supra-vieţuiască
Pentru el viaţa mea a fost ceva nedefinit
un fel de fericire mereu amânată
un sâmbure al unui fruct presupus

Nu, acum nu e timpul, îmi tot ziceam,
poate cândva altădată. Acum, acum altceva se întâmplă
Cu siguranţă, într-o zi o să vă spun
ceva deosebit de important despre viaţa mea
o să vă povestesc ceva nemaipomenit de frumos
numai nu acum, după

Omul care sunt a auzit într-o noapte
rostogolindu-se o bilă neagră. Omul care sunt
a înţeles că nu mai e nimic de făcut

Despre viaţa mea nu voi mai putea scrie de-acum
decât ca despre o bijuterie scăpată-n noroi
ca despre un zeu zglobiu strivit sub copitele vitelor
Nu mă voi putea gândi la ea decât
ca la un vapor cu zbaturi, elegant
înţepenit între pietrele râului

Despre viaţa mea n-am scris niciodată nimic
despre viaţa mea vroiam să scriu
ceva nemaipomenit de frumos

ARCADIUL, TEOFILIUL

Lui Teo Chiriac

Viaţa întreagă noi nu facem
decât să reproducem tabelul lui Mendeleev
Nu, noi n-am inventat legea periodicităţii cuvintelor
nu, noi n-am corectat greutatea atomică
a îngerilor

Noi n-am brevetat încă
arcadiul (Ar) şi *teofiliul* (Tf)

Desigur, îngerul nostru este excentric şi dadaist
Îngerul nostru este ironic, dat naibii
el se mişcă liber printre propoziţii
el rupe şira spinării gramaticii
dar te întreb: va umple el căsuţele goale?
poate el disloca sulful, argintul şi sarea?

Noi nu facem decât să conjugăm
elementele (al)chimice
noi nu putem decât să ne prefacem
că inventăm fierul şi hydrargirul

Maimuţa inimii sare zglobie
prin pomii optzeciştilor
desigur, noi purtăm pantofi
din pielea abstractă a sferei
subţiri şi blonzi şi curajoşi
noi suntem cei care vom potcovi *hidra poetică*

Dar mă întorc şi iarăşi cu tristeţe
întreb: unde e *arcadiul? unde* e *teofiliul?*

Pe când un nou *sistem periodic?*

DISPARIŢIA LUI ESOP

Câtă vreme îl ţineam pe Esop sub limbă
mai puternic eram, mai apărat
Ca din instinct,
strecuram pisica moartă a adevărului
în fântâna parabolei
şobolanul îmi ieşea din mânecă parfumat
şi zglobiu
ca o binecuvântare, ca un proverb

Pe atunci
sub blana lupului detectam bretele şi ochelari
de contabil
lingeam mierea de pe limba vulpii
şi deodată simţeam
gustul insinuant al prafului de puşcă
Fabula era fructul exotic cultivat pentru cei naivi
şi săraci

Dar libertatea te ia prin surprindere
ca şi moartea. Acum realitatea
nu-i nici măcar mistreţ ci doar rât
Esop a fost sfâşiat de propriile lui animale
dispare ca specie – priviţi:

şoricioaica, cu instinctul pervertit,
vine să-mi fete în buzunare
leul înfometat nu pare dispus să fie atent
la nuanţe
limba nu mai are limbaj
ochiul nu mai are iluzii optice
nu mai are nici un fel de iluzii

Până la urmă, neputincios şi scârbit
te predai şi tu unui trust
te retragi pe un fel de insulă plutitoare
şi-ţi scrii poemul direct pe foi de papirus
aclamat de tribul cu seceri în mâini

GROAPA

Pe câmpia verde a nopţii
Calul meu Alb nu mai paşte iarbă inexistentă
Cu aripile fleşcăite, lăsate în jos
zace bolnav de principii terestre, necunoscute
„Mai dă-i puţin idealism transcendental“,
zice îngrijorat Immanuel Kant
„Mai îmbie-l cu grăunţele spiritului
absolut“, intervine
grav domnul Hegel
„Aşa e când neglijezi raţiunile inimii“,
se-aude şi vocea critică a lui Blaise Pascal

Dar nu şi nu. La marginea lumii imaginare
el şi-a înghiţit zborul şi stă plictisit
de-atâta metafizică
La marginea lumii de pământ
zace umflat de imaginile grase ale realităţii

Sub copitele lui albe s-au spart oglinzile nopţii
„lartă-mă, stăpâne, zice el. Continuă-ţi călătoria
cu altcineva“ – şi, ca la un semn,
şoareci iuţi, cârtiţe, dihori şi lupi
umplu spaţiul de lângă mine

„Încalecă“, îmi strigă viermele
„Te voi duce pe sub pământ ca săgeata“,
zice cârtiţa
„Nu renunţa, lipsa Orgoliului te va ucide”,
îmi strigă în ureche o bufniţă

Ah, frumosul meu Cal Alb de pe câmpia
verde a nopţii!
Vin sensurile ca nişte corbi
să-ţi spulbere carnea şi oasele
Vin şacalii semnificaţiilor
vine materia flămândă şi rea ca o lupoaică
să-ţi sfâşie beregata

La marginea lumii imaginare
la porţile lumii de pământ
stau ca deasupra gropii şi strig:

sânge astral, zbor vulturat
să sărim peste această groapă
treceţi-mă peste groapă
treceţi-mă, rogu-vă, groapa

ÎNTÂMPLĂRI ÎN BIBLIOTECĂ

De printre rafturile bibliotecii
pe masa de scris
răsare o mică bestie verde:
cioc de vultur, pântece de vacă, picioruşe de muscă

„Nenorocitule, întârziatule,
chiţcăie mica arătare, vremea poemului
a trecut de mult
afară înfloreşte tutunul, comerţul
Ai un creier frumos ca un glob de porţelan
uită cuvintele, uită cuvintele"

Stau la masă netulburat şi scriu mai departe
Scriu *altfel, invers, cu literele înăuntru*
Ţin direcţia sângelui şi scriu
iau cu asalt istoria literaturii, academiile
îmbătrânesc între propoziţii
mă bâlbâi şi scriu

„Hei, grămătic al lui Nimeni-Nimic,
din cauza ta şi-a unora ca tine
au degradat ştiinţele, a slăbit economia şi medicina
avea dreptate Platon,
avea dreptate Platon..."

„Javra dracului! Javra dracului!”
sar înnebunit de furie
şi o strivesc cu unghia pe hârtia
pe care îmi scriu poemul, până când
rămâne doar o pată umedă printre oximoroni şi
simboluri –
şi, cu sângele ei verde de paiaţă scârboasă,
scriu mai departe

A doua zi, de printre rafturile bibliotecii
pe masa de scris
răsare o mică bestie verde:
cioc de vultur, pântece de vacă, picioruşe de muscă

ANEXĂ LA ISTORIA PĂDUCHELUI DE PAT

Ai vrut să trăieşti în ortodoxia frumosului
dar viaţa ta a căzut în noroi

Ai vrut să plantezi corăbii pe Mările Sudului
dar inima ta se scaldă în această
băltoacă

Ah, eterna ploşniţă
(augusta *Cimex Lectularius*)
ce bea sângele biologiei
Ah, Dumnezeule ursuz ce faci gargară
cu apa lui Heraclit căreia-i
zicem viaţă

Până şi cărţile pe care le-ai iubit
te lasă să mori. Până şi mâinile tale
încep să te uite
Din cruciadele trupului ori de câte ori te-ai întors
cu cretă albă pe zidul roşu ai scris:
„Câtă materie atâta lipsă de spirit"

Prin aceste saloane ori de câte ori ai trecut
ţi-a fost dat să auzi ciudata, graţioasa
Parabolă a porcilor hrăniţi cu
mărgăritare

Trosneşte, se zguduie Casa de pe cascadă
tot mai departe se aude glasul Îngerului
în seara mecanică
dar nu dispera, nu dispera:
consacră-ţi şi tu viaţa scriind noi pagini
la *Istoria păduchelui de pat* a lui
Marcus Terentius Varro
admiră şi tu foarfeca ce ne decupează

Ori, dacă nu, ia puşca din perete
aşază-te la masă, trage cocoaşele şi
scrie până la capăt poemul

VREMEA LEULUI PORTOCALIU

Părul tău nu mai incendiază frizeriile
capul tău de Robespierre a început
să îmbătrânească
revoluţiile tale au fost compromise

Într-o zi îţi vei înălţa singur o ghilotină
într-o zi vei descrie
cu scris mărunt, resemnat
povestea capului tuns rostogolit la coş

Revoluţia de sânge s-a schimbat
în revoluţie de catifea. Revoluţia de catifea
în revoluţie de mătasea-broaştei –
dar lucrurile
au rămas la locul lor neclintite
Fără rost Ludovic al XVI-lea a fost omorât –
în locul lui au apărut Ludovic al XVII-lea,
Ludovic al XVIII-lea – un şir nesfârşit
de Ludovici desprinşi unul din altul
ca într-o matrioşkă rusească

Nicăieri nu există nici o erată
Viermii învingătorilor sunt la fel
ca viermii celor învinşi

Pentru vecie timpul rămâne încuiat
în maimuţă

Vremea Leului portocaliu a trecut
capul tău de Robespierre a îmbătrânit
tinereţea ta a fost o grenadă neexplodată

Într-o zi îţi vei înălţa singur o ghilotină
Într-o zi vei muri îndeajuns
ca să poţi înţelege

RECURS LA ISTORIA IEROGLIFICĂ

La focuri de spirt, înghesuiţi unul în altul
dialogam plictisiţi fără păreri şi principii
doar ca să nu dispară filozofia ca specie
dezmoşteniţi de înger, supravieţuitori
ai revoluţiei de catifea –
nimeni nu mai aştepta minunea
ce ne-ar preface în fiinţe
strălucitoare

În seara iezuită – vitrine cu măşti, circul
balcanic. Ungeam îngerii cu grăsime
de porc şi îngropam (pentru totdeauna)
duhul lui Hamlet
în capătul de miazănoapte-al grădinii

În jungla străzii se revărsase
toată *istoria ieroglifică* – nimeni şi nimic
nu mai putea să ne mire. Dincolo de
zidul cărnii gândul nu răzbătea
noi răsturnam pahar după pahar
acceptam totul şi-orice, viaţa de recuzită,
încântaţi de melcii ce ne lăsau
trese de argint pe umeri
şi-aplaudând
cercul convertit, mai mult cub
mielul nebun, mai mult scroafă

GRĂDINA DE FULGERE

Vai, greiere,
cine te-a surghiunit în parabolă
monah bătrân hrănindu-se din pâinea metafizică
de cântecul tău se subţie zidurile imperiului
spaima ta lasă ouă de cerneală în urmă

„nu peste mult vei atinge cerul cu palmele
vei respira transparenţa“, repeţi fără noimă
treaz în grădina de fulgere

iar dincolo de zidul nevăzut
ai viziunea des-Facerii: stele de iarmaroc,
mări fără port, smoala păcatului
şi, convertit, trandafirul retoric
văruind cu viziunile tale
pereţii

în amurg, cu buzele arse de cifru
cu mâna pe trăgaci, aştepţi
ipocritele personaje:
Sfârşitul şi Limita, Umbra şi Zarul
gata să tragă din uşi toate cheile
gata să-ţi măsoare cu rigla
viaţa (un fragment de literatură), biografia:

scurtă, nici cât un verset
pe care să-l murmure-n cer Isaìia

CAFEAUA TRANSCEDENTALĂ

Pe această terasă portocalie
mi-am băut seară de seară cafeaua
La această masă din colţ
mi-am pierdut fericirea la zaruri

Luminat pe dinăuntru de un cuvânt
înalt, nerostit
am visat şi eu vânturi prielnice şi cruciade
aurul îndepărtat al Yukonului
Printre mici sorbituri de cafea,
asprit de tutun,
am salutat pe rând câteva revoluţii

De pe această terasă am urmărit filmul mut
al înserărilor, am zărit într-o zi
caleaşca lui Ludovic al XVI-lea trecând înspre
ghilotină
La această masă am scris un mic tratat despre
fericire
(„imediat vine şi cafeaua
Dumneavoastră, domnule“)
am măcinat vorbe şi vorbe – diavolească
sămânţă – la morile înalte ale nimicului

Păianjenul din pendula verde
acum e bătrân. Masa s-a scorojit
în parcul municipal cântă pentru ultima
oară *fanfara*
între timp sintaxa străzilor s-a încâlcit
jobenele s-au rânduit cu şepcile proletare
(„imediat vine şi cafeaua Dumneavoastră, domnule")
şepcile proletare cu pălăriile
în oraş a apărut o nouă generaţie de tramvaie
peste pavajul vechi s-a turnat asfalt
peste asfalt alt asfalt – şi
ţac! se aude, ţac! şi capul lui Ludovic al XVI-lea
îmi sare deodată în braţe holbat
Strada se zbate ca o venă deschisă
gâlgâie un sânge negru, vâscos

În curând terasa va dispărea
ca un transatlantic în ceaţă
În curând mi se va aduce şi
ultima ceaşcă de cafea. Pe suprafaţa ei
se va ridica din adânc
o picătură uleioasă de sânge

CHIAR AŞA

Chiar aşa: beau vin de lemn câinesc,
mănânc pâine de zar
mă încălzesc (de-a dracu'!) la focul gropii cu var
mă bâlbâi, tuşesc, cad mereu de acord
înghit zoile cu demnitate de lord
colorez marginile nopţii, cioburi de zile
– Clanţ! mă fotografiază îngerul (monstru mic pe şenile)
clanţ! clanţ! – şi a doua zi apar în reclamele luminoase
pictat cu tot cu carne şi oase

Chiar aşa: trecut prin zodii şi avataruri
mă câştig pe mine însumi la zaruri –
trist şi urât şi nefiresc
poet postmodernist în caftan boieresc
mulgând moara costelivă cu aripile cosoroabe
ca pe-o sondă din Emiratele Arabe
ori lustruind (cu sângele)
aceste cuvinte poeticeşti
pe care le las moştenire
urmaşilor mei Văcăreşti

Chiar aşa: vine îngerul (acelaşi) simandicos
mă întoarce pe faţă, pe dos
şi zice: cinstiţi cetăţeni, melanholiile şi tristeţile
îi sunt bune pe toate *feţele*
iar din aceste preaîncâlcite sentimente şi stări
împleti-vom scripeţi, pârghii şi scări
pe care să urce şi să coboare
Timpul pierzându-se în legănare
până dincolo de dincolo şi peste

– Vrednic este?
– Vre-e-e-e-dnic e-este
vre-e-e-dnic e-este
vre-e-e-e-e-dnic e-e-este-e

CAVALERUL DADA

În seara aceasta
s-ar putea să apară Cavalerul Dada
cadavrul literaturii a început să miroasă

El se arată de regulă pe la
sfârşit de veac, în amurguri aprinse:
jumătate înger-jumătate porc de câine –
şi doi ori doi nu mai vor să facă patru
si, Doamne, frumos mai e
spectacolul dezagregării

Fiţi cu băgare de seamă, el duce
o ghilotină de cuvinte sub braţ
nici nu veţi prinde de veste când ne va asasina zeii
nici nu veţi simţi când ne va
schimba cifrul statuilor

Unii l-au şi văzut la cafeneaua din colţ
bând cafea cu Ecleziastul, unii
au şi pus la adăpost cuţitele,
măştile clasice, pipa lui Alecsandri
şi alte câteva lucruri mai însemnate

Hotărât, el este pregătit pentru
o nouă cruciadă

„În zadar crede că ne poate
influenţa starea de spirit“,
zic unii, săpându-şi tranşee şi mai adânci
în manuale şi crestomaţii

„Ha, revoluţionari de paie, am mai văzut noi!“ –
răbufnesc alţii, ghintuindu-şi rimele
şi arătând cu degetul la noile generaţii

Dar e târziu: pisica dezarticulată a gramaticii
a trecut sfidătoare prin dreptul Academiei Franceze
cadavrul literaturii a început să miroasă
maimuţa îmbătrânită a frumuseţii
a căzut din copac –

semn că în curând se va arăta Cavalerul subţire
cu ghilotina de cuvinte sub braţ,
răsfăţatul tuturor revoluţiilor, falitul de-o viaţă:
jumătate porc de câine-jumătate înger

ŞOBOLANUL METAFIZIC

Pentru că nu mai avea cine să mă înţeleagă
pentru că nu mai aveam cui să-mi dăruiesc
dragostea şi fericirea
aproape am ajuns să-l iubesc
pe şobolanul de sub podea

Soarta a fost generoasă cu mine
viaţa mi-a dăruit o unică şi nesperată şansă:
la numai câţiva centimetri,
de cealaltă parte a scândurii,
ani la rând el mi-a ascultat târşâitul paşilor
noapte de noapte are grijă să-mi prindă respiraţia
îmi studiază tusea, tăcerea şi etica

Fără să fi avut şansa cândva să mă vadă
pentru el eu sunt Zeul cel bun care nu ţine pisici
Fără să ştie exact cum arăt (o maşină de carne
şi oase? un condor priponit?
un fuzelaj de avion?
un cuvânt? o axiomă?)
pentru el eu sunt Zeul cu sentimente
care nu meştereşte capcane

Ani la rând a învăţat să-mi suporte
dragostea şi fericirea
noapte de noapte a râvnit resturile strălucitoare
de la masa-mi de diamant
Gaura de sub frigider
nu-i decât trecerea lui secretă în ionosfera bucătăriei
metafizica ei îl tulbură şi îl deprimă

Soarta a fost generoasă cu mine
viaţa mi-a dăruit ceea ce poate nici n-am sperat:
neştiut de nimeni, într-o mansardă veche,
stau singur îmbătrânind sub scândura cerului
chiţcăind de frig ori de fericire
săpând galerii adânci în pagina albă
Noapte de noapte adorm cu gândul
la resturile strălucitoare de la masa de diamant
a Zeului
descifrez ieroglifele paşilor de deasupra
zornăitul unor chei presupuse

VALETUL DE CUPĂ

În dreptul ferestrei umbra omului cu pelerină a ezitat
în dreptul ferestrei şi-a văzut deodată viaţa
ca pe o şansă pierdută

El duce cu sine un cufăr vopsit, de recrut
în care se află un zar galben
şi o pereche de aripi de înger
găsite în dulapul de rufe

La lumina farurilor, prin ceaţa subţire
are faţa ciudată ca de amfibie
privit din spate seamănă îngrozitor
cu Valetul de cupă

Prin ceaţa oraşului el pare grăbit să ducă o veste
de-a lungul zidurilor merge cu capul plecat
urmărind o dâră de sânge

Despre cenuşa din ochii lui n-are rost
acum să vorbim
despre viaţa lui n-aş putea spune nici un cuvânt

Sub Arcul de triumf ne-am privit o clipă bănuitor
în oglinda vitrinei cu pălării
ne-am descoperit ca doi oameni aproape străini

Adio, Valetule de cupă. Prin ochii tăi
am văzut înfăţişarea lumii
cu aceste lacrimi odinioară am plâns fericit
Să nu ai teamă – îţi voi şterge urmele
îţi voi arde dosarul

În dreptul gării ne-am oprit deodată tăcuţi
În dreptul gării ne-am privit îndelung
aproape complice
ne-am fumat până la capăt ţigara

Apoi începuse să ningă
şi brusc l-am pierdut printre linii

AURUL ÎNTUNECAT AL NIMICULUI

Flămând, am mâncat din pâinea piramidelor
însetat, am băut lapte de capră
şi lapte mort de eclipsă
Mâinile mele au stat la aceeaşi masă
cu axiomele – dar nu,
nicăieri n-am putut afla *sensul*

În căutarea frumosului am scormonit în urât
avid, m-am aplecat în afara fiinţei
Am văzut facerea în clepsidră
am văzut nisipul şi cenuşa, golul şi limita –

dar nu, nicăieri
n-am putut afla *sensul*

Peste tot m-au umilit materia, energiile
din toate ah! n-am putut să extrag
decât aurul întunecat al Nimicului

„Magister mundi, arată-te!
Magister mundi, care e *sensul,* care e *sensul, care*
e *sensul?"* –
ori de câte ori am strigat
n-am auzit drept răspuns decât tăcerea
o tăcere universală

De fiecare dată tu, Doamne, ai întruchipat
doar perfecta formă a Absenţei
De fiecare dată râul şi pasărea, păianjenul,
copacul, furnica, steaua roşie Proxima
steaua Epsilon din constelaţia Boarul
împreună cu alte două sute de miliarde de stele
îşi vedeau nestingherite de treabă

De fiecare dată armatele mele
s-au întors înfrânte de sub Metafizicul Zid

Fericirea n-am putut s-o culeg
decât de pe buzele filozofilor
din toate ah! n-am putut să extrag
decât aurul întunecat al Nimicului

NOAPTEA CICLOPULUI

El este un animal singur şi trist
el nu vine, nu pleacă
nu mai are de mult întrebări

În faţa paginii albe, povesteşte Zidului despre sine
scaunul din bucătărie are delicateţea
să fie totdeauna de partea lui. Masa de scândură
încleiată, vopsită alb
zice mişcată: mai bine murea decât...

El este Ciclopul, îngerul scărilor de incendiu
a cărui credinţă stârneşte râsul celor mulţi

Locatarii blocului se plâng că pune
capcane în pod
pentru demonii de pe acoperiş
că lasă cărţile să-i sugă ca nişte lipitori
venele negre, că
una, că alta

Dar Domnul Zid ştie mai bine
motorul pe care l-a ţinut ascuns ani
de zile sub pat
nu i-a folosit nici lui la nimic
maşina de scris i-a ajuns o biată
maşină de cusut vorbe

El n-a făcut niciodată nimic pentru sine
meseria lui a fost
să-şi ia viaţa mereu de la capăt

El nu se uită de mult pe fereastră
nu caută dovezi. Noaptea
scoate cartuşele din sertare
le lustruieşte îndelung
ascultă atent ţevăria de la subsol

Câteodată Domnul Zid se gândeşte
mult-mult la el
şi, înduioşat, plânge

DIN ISTORIA MARILOR NAUFRAGII

Trecutul mi se năruie
ca o statuie făcută din bile

Pe jumătate orb, ca o fereastră
zidită pe dinăuntru,
stau închis şi bat câmpii
decupez psalmi cu foarfeca

Ca să laşi impresia că mai exişti
ca să-i faci să creadă că n-ai renunţat
te îmbarci pe corabia
ce-o ţii ascunsă acum la mansardă
închizi ochii, laşi privirile
să îmbrăţişeze imensitatea oceanului –

dar nu, nu mai visezi pământ
nu te mai atrag aurul şi mătasea
şi toate miraţele Ţării piperului

Pentru tine *marea idee* s-a stins de mult
între timp totul a fost spus
totul a fost gândit
toate americile au fost descoperite
Viceregе şi guvernator al nimicului –
pluteşti pe mările de-alcool şi plictis
spre o americă desenată cu pixul în palmă

Scopul tău e să pleci spre oriunde
gloria ta e să n-ajungi nicăieri

Închizi ochii, tragi zăvoarele
respiri aburii coniacului
şi deodată simţi parcă adierea Golfstreamului
Pe valurile halucinaţiei
străbaţi acum ultima mare. Corabia e tot
mai uşoară. Vântul e tot mai prielnic
tot mai legănător – ah, numai de n-ar trebui
să deschizi ochii
numai de nu s-ar vedea dâra de sânge
rămasă în urmă

EN ATTENDANT GODOT

E târziu şi Godot n-a mai venit
Iar în curând va fi seară, în curând
zbaterea de aripi a unui fluture va uni
cele două milenii
Veacuri la rând l-am aşteptat ca pe un învingător
ca pe Marea Promisiune
Veacuri la rând am aşteptat să
ne-aducă soluţia, reţeta magnifică
ne-am rugat pentru el, i-am confecţionat aureole

Dar e târziu şi el nu se arată
Materia a obosit, îngerul a murit,
vântul a îmbătrânit
în spatele fiecărui lucru se vede
scheletul, macheta
Odată şi odată trebuie să apară,
ne ziceam. Nu se poate, toate cheile sunt la el
doar nu ne va lăsa să murim
în ignoranţă şi umilinţă

Cifrul fericirii noastre doar el îl deţine
numai el poate deschide coliviile
din care să zboare păsările albe şi verzi şi albastre
numai el poate să ne aducă Sfântul Graal
băutura ocultă

Dar în zadar. Materia a obosit, vântul a îmbătrânit
pe câmpuri caii pasc o iarbă de sânge

Se zice că cineva l-ar fi văzut
la marginea oraşului
într-o crâşmă, beat, tolănit pe paturi de trestii
Alţii susţin că el a vândut Cifrul
pe o mie de drahme, iar alţii
mai zic că Godot e mort de mult
ori, mai curând, nici n-a existat

Veacuri la rând l-am aşteptat ca
pe Marea Promisiune
ca pe un agent al paradisului
Viaţa întreagă am tot mâncat cartoful cotidian
în aşteptarea reţetei magnifice
am aprins în onoarea lui focuri
am suflat în trompete de-argint

Dar iată că s-a făcut seară. În curând
se va arăta un Fluture negru şi,
cu o singură zbatere de aripi,
va uni cele două milenii

FRUMOASA SPECIE

Nimic nu-ţi mai cer, Doamne, decât
bucuriile simple din care înfloreşte
primăvara măceşul

Din vânatul vânătorii de vânt
mâncat-am pe săturate, paharele umilinţei
tremură pline pe masă

Fiu al lucrurilor în care m-am născut
nu-ţi cer decât puterea de-a rămâne
eu însumi

Adevărul şi poezia nu m-au adus
în preajma zeilor. Cheia enigmelor
pe care o caută de trei mii
de ani filozofii
n-am aflat-o

Pe scara evoluţiei, cu ochii plesniţi
stau şi admir frumoasa ta specie
Chipul mi se scurge din carnea înspăimântată
creierul îmi sare din maşinăria ficţiunii:

mă uit în oglindă
şi nu văd decât oglinda
mă uit înafară şi nu văd decât
înafara

MORTUL DE FERICIRE

Oricât ai lustrui
ouăle de diamant ale poeziei
nu-l vei putea extrage pe Dumnezeu
Ordinea haosului e perfectă: inefabilul de ieri
azi bâzâit e de muşte
mortul de dimineaţă vinde-n amurg indulgenţe
scaunul obez cuprins brusc de evlavie
murmură psalmi în bucătărie –

dar destul, bagă-ţi o dată în cap
că zarurile de mult au fost aruncate
renunţă la nenorocita moară de vânt
uită de Danemarcile şi Levanturile tale
(oricum într-o zi ele vor ajunge perfecte)
sparge sâmburi de piersică la maşina de scris –
ţac-ţac, pac-pac, până se vor învineţi
poeţii postmodernişti de invidie
vopseşte-ţi faţa în galben
uită-te pe fereastră, dă bună seara
priveşte-te în oglindă ca să ai revelaţia
mortului de fericire

SFÂRŞIT DE CAPITOL

Se dărâma zidăria, se ducea dracului
zilele abia de-şi mai treceau cămilele
prin urechile acului
prin vieţile noastre şi prin destine
fulgerau colţii furcilor caudine

Pe la colţuri de străzi, prin parcuri, pe bulevarde
se arătau îngeri roşii cu trâmbiţe
şi halebarde

Eram schior al iluziei, săream din turn
îmi puneam pelerina călătorului din Melbourn –
caraghios, delirant, aproape stupid

– Mai treci şi prin acest zid,
mai treci şi prin acest zid,
mă soma Îngerul meu uşor volatil
duhnind a votcă şi a azil

Zilele rămase încercau să se mlădieze
ca valurile de-a lungul corăbiilor portugheze
trecând înspre Indii, în care moartea
juca zaruri cu Vasco da Gama

– Ai să dai sama, Doamnă, ai să dai sama,
ziceam inimii mele uşor asasine
ascuţindu-şi pumnalul bătut în rubine
al ultimului sentiment de iubire
pe care-l vor găsi
căutătorii de aur în zori
pe drumul Damascului pavat cu erori

POEZIE, LUX AL DEŞERTĂCIUNII

Viaţă distrusă de poezie
ION MUREŞAN

În faţa ta întotdeauna am spus
da şi s-a auzit nu
În faţa ta întotdeauna am spus
nu şi s-a auzit da

„Fereşte-te, poezia îţi va mânca inima",
aşa mi se spunea
Aşa mi s-a spus
Şi n-am ascultat. Şi tu ţi-ai trimis cuvintele
ca pe nişte turme de porci să-mi sfâşie inima
mi-ai luat măsura palmelor
spre a-mi face în taină o cruce

Ah, poezie, târfă de lux ce-ai dormit
cu Baudelaire în pat de absint şi
te-ai tăvălit cu Apollinaire pe sub podul
Mirabeau şi
te-ai ţinut de şaua lui Petöfi în războaie şi
te-ai iubit în blocul din Piaţa Amzei cu Nichita
Stănescu şi –
de ce mi-ai otrăvit ca o scorpie viaţa
de ce m-ai ales pe mine ca să-mi pierzi
iubirea şi tinereţile?

Homer, Edgar Poe, Rimbaud ori Kavafis –
ori de câte ori
te-au *scris până la capăt,* tu mereu
ai re-născut virgină şi imaculată. Învinsă, te-ai
re-compus spre nenorocirea altor
şi altor poeţi

Inchiziţia şi Academia Franceză neputincioase
în faţa ta sunt

Tu, care îţi place să te confunzi cu hârtia simplă de ziar,
oare chiar poţi tu să învingi moartea?

Poezie, dulce vânătoare de vânt, lux al deşertăciunii,
mi-ai legat de picior ghiuleaua vorbelor goale
m-ai deferit tribunalelor publice

Ah, dacă şi carnea ta ar arde pe rug
dacă aş avea şi eu tribunale
dacă şi dacă oasele tale n-ar fi de aer!

CAVALERUL ÎNZADAR
2001

ZEPELIN ÎN VĂZDUHUL DE SEARĂ

Frumuseţea din care muşcai ca din măr a putrezit,
viaţa ta e ca şi dusă,
fericirea ta n-a avut loc

Tânăr, ai văzut lumea de pe fereastra
acestei mansarde: de aici
ai citit strada ca pe o ediţie de dimineaţă, strălucitoare,
ai admirat marile piramide

Aici, în această mansardă aerodinamică,
ai deschis aerodrom pentru îngeri
ai meditat la ideea şurubului
ai învăţat arta oratoriei în faţa oglinzii

Într-o zi, îţi ziceai, într-o zi
vei vedea lumea cu adevărat. Mansarda ta
se va umple ca un zepelin cu aerul cald al fericirii
înălţându-se sus, deasupra oraşului,
trecutul tău nedemn va rămâne scrijelit în varul pereţilor
abia descifrat

Ai fi putut şi tu să strigi,
să baţi cu picioarele-n uşă,
ai fi putut inventa liftul, funia, cloroformul,
dar nu: singur în mansarda cu ferestre abstracte,
ai tot sperat lucrând zaruri din oase de câine,
ţi-ai înfundat capul în pernă să nu ţi se audă plânsul,
ai învăţat iertarea pentru toţi, pentru toate

Frumuseţea din care muşcai ca din măr a putrezit,
viaţa ta e ca şi dusă,
fericirea ta n-a avut loc.

Priveşti pe fereastră: strada e învăluită în ceaţă
piramidele au dispărut, nisipul lor
îţi curge acum printre degete

Lucrurile din jur au început să vorbească
într-o limbă străină,
dulapul e cuprins de nelinişte,
oglinda se bâlbâie,
cărţile se grăbesc să te uite

Uneori noaptea mansarda ta
vâjâie, trosneşte din toate încheieturile,
ca un zepelin umplut cu aerul cald al ultimei respiraţii,
gata să se înalţe în văzduhul de seară

DISCURS DESPRE ROTIŢA DINŢATĂ

„Bine îi şade rotiţei în Mecanism,
frumoasă este doctrina mişcării“– se auziră
de odată în noapte vocile
lui Napoleon şi Savonarola

„Ea este cârtiţa dialecticii,
muşcătura ei face istoria“ – de dincolo de vremi şi epoci
se auziră vocile lui Henric al VI-lea
şi Richard al III-lea
vocile tuturor Ludovicilor şi Ferdinanzilor
urmate de vocile altor bărbaţi ce purtară
războaiele Veneţiei, Milanului şi Neapolului

„Ea poate avea înfăţişare de zeu
sau de vierme, nu prea are importanţă–
scopul scuză nijloacele“–susură de pe undeva
şi vocea aproape cântată a lui Niccolo Machiavelli

„Ea nu poate exista decât în angrenaj,
sufletul ei e un suflet colectiv, ea
nu poate avea viaţă personală. Aşadar,
lăsaţi-o îngropată în Mecanism, acolo
îi e locul, lăsaţi-o
dracului să-i putrezească oasele în Mecanism“–
se mai auziră alte câteva voci ilustre,
şi în tăcerea ce se lăsă în odaie
brusc, am avut revelaţia adevărului fundamental
despre mine

ZARURI PICTATE
2003

CORABIA DE LA MANSARDĂ (I)

Cînd s-au retras mările
corabia a rămas
în mâlul de la mansardă
unde de la o vreme
îmi ţin Araratul

Porumbeii de pe catarge
de mult au zburat

Dimineaţa, Îngerul
o întinde pe sfoară
ca pe o rufă, la uscat

Când va bate musonul
dinspre ocean spre Continent,
corabia, pe neobservate,
va porni într-o zi către cer –

o mică întâmplare
între atâtea mii de întâmplări

DRUMUL SPRE IAD

Un anotimp în infern
ARTHUR RIMBAUD

Poezia are iarăşi venele retezate

Doamne, oare ce anotimp
o fi acum în infern
de-mi apare în vis Arthur Rimbaud
palid, cu părul vopsit în albastru?

Dincolo de carne
se pare că nu mai există întrebări
spiritul moare sfărâmat
între roţile dinţate ale trupului

Doamne, cuvântul mai poate ţine saţ
asemenea pâinii şi peştilor
din parabolă?

Scriind hârtia n-am făcut
decât să sporesc pustiul şi înzadarul
şi celelalte, ale lumii,
tristeţi

De ce, Doamne,
ai pavat drumul spre iad
cu capete de poeţi?

ET IN ARCADIA EGO (I)

Între timp, trecu şi timpul
surpate sunt piramida, Olimpul

Îngerul mi s-a înecat în carne
nu mai am fereşti
nici lucarne

Ferecat în mine
ca-ntr-o chilie
viaţa nu-i decît sînge,
biologie:
aurrum, khloros, ferrum

Sunt lacrimae rerum

VIZIUNE

Cocoşii de tinichea
cântară a treia oară
de pe turla Bisericii sf. Elefterie
Îngerul de aproape îmi urmărea
sufletul despărţindu-se
de materie

Lucrurile se aliniară
în faţa mea
Îngerul zise: sărută-le umbra,
plânge-le.
Mâine în zori abia
dacă vei mai avea timp
să le fluturi cu sângele

CORABIA DE LA MANSARDĂ (II)

Ce foşnet s-aude, e vântul la bord?
O, nu, e amurgul, amurgul, Mylord.

Ce umbră-i pe ape? E luciul lunii?
Ba-i luntrea ce-aşteaptă la mal prinsă-n funii.

Dar cine mă ia şi mă duce de mînă?
Vai, n-o cunoşti? E Înalta Stăpână.

Mylord, raportez: flota ta nu-i în gardă,
Corabia noastră-i acum la mansardă.

ET IN ARCADIA EGO (II)

Recunosc, sunt vetust, sunt anacronic, romantic
adesea mă înham la corul antic
necuviincios pentru vremea noastră
postmodernistă
îmi strivesc lacrima în batistă
mă-mbăt cu-amurg şi beau anume
din ceşti de-argint
sfârşit de lume
mai scriu sonete neolitice, ca Will,
retardat în rimă şi stil
vorbesc despre dragoste şi ideal
mă sincronizez
cu iarba pe deal

iar uneori împrumut de la Novalis
monstruoasa floare albastră
şi vă bat cu ea, dinadins,
în fereastră

STAMPĂ

După-amiază de-aprilie
cu zei-cărăbuşi

Dedesubt, morţii alcătuiesc
hărţile ierbii. Sufletul meu e acum
zmeul de hârtie
ţinut în vânt de-un copil

Zidul îşi improvizează în grabă
o fereastră

LIED

În apa metafizicii
pînă la linia gurii
stau şi strig:

de ce, Doamne,
eu subiectul
şi tot eu
predicatul?!

ET IN ARCADIA EGO (III)

De parcă aş mai avea timp
de parcă aş mai avea o viaţă,
de recuzită,
de parcă aş putea s-o iau
mereu de la capăt

De parcă, de parce
viaţa mi se toarce,
de parce, de parcă
o milă mă încearcă

CASA CU ZARURI

Dimineaţa, stol negru de corbi,
vin zarurile

Solzoase, croncănitoare, îmi inundă
odăile, dulapurile, rafturile de cărţi,
draperiile

Iau pâinea şi vinul de pe masă
şi le împart

Rup din pâinea inexistentă
şi le împart

Grăbite, niciodată sătule, îmi ciugulesc din palmă
inima, umbra, sufletul
le dau să-mi bea apele văzului,
aurul sângelui
mă dau lor pe mine însumi
ca pe o mână de boabe mărunte

Spre seară, borţoase, legănându-se ca pinguinii
zarurile se îndepărtează tăcut
mereu în aceeaşi direcţie
mie încă necunoscută

ET IN ARCADIA EGO (IV)

Noaptea întreagă
stau cu ochii la cer
sunt, pentru magnetul acestei stări
de spirit, pilitura de fier
rudă cu
ghilotina lui Robespierre
care atât de tandru mă despică –

să poată trece
Dama cea de Pică

PISICA LUI DEMOCRIT

Insomnie albă de cârtiţă neagră

Pe pânza nopţii
înfrângerea îşi arată nuanţele
de-afară răzbat rechizitoriile ploii: viaţa ta
n-a făcut decât să zgârâie cu unghia
perfecţiunea, să adauge noi pagini
la Cartea Zădărniciei

Obscuritate şi smoală,
miros de piele tăbăcită

Dumnezeu a uitat,
Dumnezeu stă închis în absolut
mâna lui n-ajunge
să corecteze şpalturile

Brrr! un frig neorealist se insinuează
pe ziduri
pe sub ferestre se plimbă
Indigoul şi Negativul,
Kilowattul şi Plusvaloarea

Pune-ţi spiritul la adăpost, dă foc cămăşilor
în care ai visat:
prin lume trece materia –
bătrâna pisică a lui Democrit
cu grohăit ca de scroafă

ET IN ARCADIA EGO (V)

Când demon,
când înger de pripas,
tutungerie cu iconostas,
cerc aproape pătrat,
vulcan împăiat,
jumătate marţi, jumătate luni,
cârtiţă cu viziuni
săpând viaţa întreagă pe sub biblioteci
până în antichitatea
vechilor greci
şi înapoi, până dincoace
de secolul XX

LIED

Maşina lumii s-a sfărâmat
roţile dinţate merg în gol
îmbucă neantul

Iar între timp
îmbuibaţii dezastrului au umplut scenele
viaţa şi-a pierdut
personajul
faţa şi masca s-au contopit

Suflete, ia-ţi haina trupului
şi du-te de cealaltă parte
a apei lui Heraclit

ET IN ARCADIA EGO (VI)

Eu am fost, pentru abstracţiuni,
realitatea
m-au viscolit norii, secundele,
antichitatea

Al meu suflet
ca un scripet
scârţâia peste Egipet
a mea inimă peste Sparta
a însângerat
arta

ET IN ARCADIA EGO (VII)

O, câtă iubire, câtă iubire!

Îmi ungeam tălpile
cu ulei de psaltire –
pe apa metafizicii, de sus,
păşeam desculţ,
eram Iisus…

Îngerul cu compasul
îmi măsura umbra
şi pasul
Materia se desprindea de pe spirit, uşoară
cum pleava
de pe bobul de secară

Sulful, miercurul şi sarea
ţi-au desăvârşit, Doamne,
lucrarea!

POEM VETUST

(găsit sub ruinurile Târgoviştei sufleteşti)

Într-o caleaşcă de diamant
Trece prin mine Prinţul Neant

De-a lungul mâinii, plin de dichis,
Trece de-o vreme Domnul Abis

Sub arcul pleoapei, lângă portic,
Se văd heralzii lui Nimeninimic

În zaţul ceştii, tot mai amar,
Descopăr urma lui Înzadar

Vocile nopţii murmură-n cor:
Nevermore, nevermore, nevermore

ZIUA PRIMORDIALĂ
(SERIE NOUĂ)

A îmbătrânit
şi Turnul Babel, săracul
noaptea îl rod toate bolile
şi nu poate să doarmă

Îl iau în braţe şi-l legăn
ca pe-un copil:

nani, nani, Turn bătrân,
hai adormi că, uite, afară
se mijeşte de zi

Vine ziua a doua
primordială

STRIGOII POEMELOR MOARTE

E fapta zeului nevăzut,
e lucrarea lui netrebnicească:
el ţi-a spart coastele şi ficatul,
el ţi-a scos ca pe o smoală verde
din trup, tinereţea

Mâna înaintând pe-acelaşi drum
al nimicului
Pe masă, pe scaune, în pereţi
peştii unei alte lumi îşi depun icrele
ies noaptea din robinetele deschise
îţi lasă mâl pe faţă, sub unghii

Ca dinăuntrul unei bile
simţi rostogolirea de zile şi nopţi
prin văile metafizicii,
pe-acolo pe unde se-adună
umiliţii materiei

E târziu să mai răsuceşti cheile filozofiei
în urechea lucrurilor amurgite
Seara pe coala albă apar
materii obosite, lucruri netrăite,
Urâtul cu râtul,
Zarul cu înzadarul –

strigoii poemelor moarte

VIAŢA CE-AM MURIT

Ziua a trecut
cu picioare scurte, de cârtiţă. Sub ziduri
vechi, înveseliţi am cântat:
„La ceru-acesta negru
se cere-un diavol alb,
La ceru-acesta negru
se cere-un diavol alb…“

Parcă ni se spărsese teatrul în gură,
aruncam replici, clămpăneam întruna
eram un fel de profeţi: „În curând iarba
nu va fi iarbă, mâine
în ieslea roşie, femeia
va naşte Trâmbiţa“

Sub noi, caii se prefăceau în nisip,
se contopeau cu pustiul
Cu alte cuvinte, trăiam un timp frumos,
aproape sublim:
afară minciuna umbla pe catalige
papagali guralivi ţopăiau
pe spinarea leului
romantică şi graţioasă,
Rotiţa dinţată venea să-mi invite
un deget la dans –

ah, viaţa ce-am murit,
moartea ce-am trăit!

REFERINŢE ISTORICO-LITERARE

MENIUC: Dacă aţi observat, Suceveanu evită ruralismele evidenţiate, bagatelizarea folclorului, tinde mereu spre inovaţie. Nu orice îi izbuteşte, însă e lăudabil când un scriitor se apucă de ceea ce e mai greu şi complicat, se foloseşte de „dreptul de a îndrăzni totul", cum spunea Gauguin.

Ţărmul de echilibru e o lucrare alcătuită din poezii originale, al căror izvor de inspiraţie este Timpul nostru neliniştit, cu mari zguduiri sociale. Nu-i un timp al contemplaţiei sublime, al reveriei romantice, ca în trecut. Civilizaţia modernă, sfâşiată de contraziceri sociale, nu mai oferă poetului de azi posibilitatea să se ocupe de pasteluri. Fiecare fir de iarbă şi rouă, fiecare uliţă şi colţ de pământ parcă strigă: încotro mergem? E marea răspântie prin care trece omenirea. Iată de ce şi stilul poetului devine febril, accelerat, de confesiune deschisă a unui om care încearcă să afle mai repede rostul crud, însă adevărat, al enigmelor vieţii.

George MENIUC, din prefaţa la volumul *Ţărmul de echilibru,* Chişinău, Editura Literatura artistică, 1982.

CIMPOI: Acest nou volum al lui Arcadie Suceveanu transcrie parcă, fără a trăda cât de cât efortul, o respiraţie largă râvnind un aer oxigenat, înmiresmat; mai mult chiar: plin de toate aromele lumii, care întreţin o continuă flacără senzuală. Cu porii mereu deschişi ai simţurilor, poetul caută, lăcomos, saţul olfactiv, îmbătarea de frumos, de senzaţiile tari, de foşnetele suave ale Pomului Vieţii. Are sufletul jilav, asemenea adolescentului rimbaldian, numai că ceea ce-l jilăveşte nu e doar roua matinală: e şi lacrima „copilului de suflet" al secolului XX.

Trei mari umbre se aşază peste trăirile candide ale acestui „copil de suflet" al veacului; pe arena lumii stă, într-o postură amenin-ţătoare, Ares, zeul războiului şi violenţei, iar pe de lăturile ei –

Hamlet ezitând între a fi şi a nu fi („A fi… A nu fi… A nu fi… A fi") şi, bineînţeles, cavalerul tristei figuri Don Quijote. Primii doi problematizează conştiinţa, cel de-al treilea îndeamnă însă la visare, deşi apare într-o ipostază tragică: „Să ningă fraged şi să ningă sfânt, / Să ningă convulsiv, ca într-o vină, / De parcă Don Quijote, la mori de vânt, / Ar măcina o tragică făină…".

Chiar obsedat de asemenea figuri, tulburătoare prin însăşi consonanţa semnificaţiei lor simbolice cu condiţia omului la sfârşitul secolului XX, poetul rămâne un romantic incurabil, pornit, cu înverşunare, să redea lumii puritatea primordială, visul şi speranţa. El se aruncă în vâltoarea vieţii ca un copil, chemând la păstrarea întregului ei farmec, care i se pare remediul universal: „Fiţi vigilenţi, în veacul nostru bântuie molii / atomice, aerisiţi cât mai des dulapurile în / care vă stă închisă copilăria, / bibliotecile unde păstraţi fondul de aur / al sentimentelor…".

Ce mai invocă poetul? Lumina („Lumina-mi pare o scrisoare, / Un blând mesaj a lui A FI"), pruncii, miresmele, ninsorile, florile de cireş, flacăra, mielul, firul ierbii ce răsare, şi crinul, toposul cel mai frecvent – poate – al volumului… Este seria de figuri ale viului şi organicului care se opune unei serii de figuri ale mecanicului, inertului, incertului, standardizării („scripeţi de mătase", limba ceasului, ceasul întors pe dos, roata: „Ce zeu păgân ne-a răstignit pe roată / Ca să ne ştim mereu în alergare / Prin lumea de consum şi plusvaloare…"; vântul din Zero absolut, „haloul de umbre şi cercuri", clepsidra, „cifrarea ierbii, a mormintelor strămoşeşti"…).

Replica spirituală, calamburul, care valorifică jocul inteligenţei, parodiază locul cultural comun, narcisismul imagistic, sprijinit de savoarea şi neprevăzutul asociaţiei spontane, delicat-teribilistă: „Sengrăşă-n pomii raiului omida, / Albinele administrează flori, / Rechinii ţin în gură Atlantida / La circul lor de farse şi erori. / / La cota bursei preţul vieţii scade, / Orga lui Bach bolnavă-i de plămâni, / Iar pacea stă mai mult pe baricade / Cu o garoafă-nsângerată-n mâini!"

Portretul sfârşitului de veac şi de mileniu se constituie dintr-o astfel de ironie adolescentină, scânteietoare, inteligentă, cu o surpriză metaforică uşor-şocantă.

Dar Arcadie Suceveanu îşi mută versul şi în alt registru, mai grav: „Umbrele lor ca-n vis mi se arată, / Veghind la geam atât de-adânc şi greu, / Că din tăcerea lor însingurată / Îşi rupe vorba însuşi Dumnezeu“ *(Colind)*. Nota uşoară, narcisiască, colorat-expresivă cedează locul dramatismului, tensiunii, gravităţii: *Baladă pentru mama, Vis cu cai (I), Elegia trandafirului urbanizat, Dor de Dante, Mioriţa, Poveştile nerentabile, Umbra Albatrosului* ş.a.

Avem impresia totuşi că Arcadie Suceveanu e un poet cu un sentiment acut-dramatic al vieţii, care însă acceptă – din raţiuni polemice – masca de adolescent, elegiacă, dar accidentată de un surâs ironic.

Mihai CIMPOI, din prefaţa la volumul *Mesaje la sfârşit de mileniu*, Editura Literatura artistică, Chişinău, 1987.

ŞTEFĂNESCU: Lingviştii numesc stil înalt acea folosire a limbajului menită să impună respect cititorilor sau auditorilor. Despre poezia lui Arcadie Suceveanu se poate spune că valorifică resursele acestui stil înalt. O declaraţie de dragoste sună, la el, grav şi solemn, ca o simfonie de Beethoven: „Tu eşti proiectul unei catedrale / Pe care a visat-o Dumnezeu. / Îngăduindu-mi s-o-ntrevăd şi eu / În armonia goliciunii tale. // Şi la porunca lui (spre a păstra / Materia în forma ei divină) / Vin lebede să moară-n carnea ta, / Albinele-ţi zidesc în trup lumină. // Un suflu tainic şi un ritm prea pur / Dă forme dulci şi linii muzicale / Acestei ctitorii medievale // Zidită din lut atic şi azur, / În care Domnul, spre-a-i spori misterul, / Adună-n taină tot ce pierde Cerul.“ (*Catedrală medievală*).

De la o înălţime de rege ultragiat tratează Arcadie Suceveanu răul din lume. Pentru că, trebuie spus, poezia lui nu este senină şi surâzătoare, ci are ca dominantă o voinţă de incriminare fără drept de replică a tot ceea ce falsifică viaţa individului sau a colectivităţii etnice. Ca şi Grigore Vieru sau Leonida Lari, ca aproape toţi poeţii basarabeni, Arcadie Suceveanu (n. 1952) îşi face fără rezerve datoria de a lua atitudine. Însă şi-o face în felul său. Nu are nici jalea sfâşietoare a lui Grigore Vieru, nici firescul stupefiant cu care Leonida Lari rosteşte adevăruri interzise, ci o demnitate inflexibilă, de om căruia *educaţia* îi interzice să se supună şi să se umilească.

De aici, sarcasmul din multe poeme ale sale: „Vine contabilul, intră în mine / Să se convingă dacă mai sânt. / Mă trage-n calcule fără ruşine / Şi îmi confiscă moara de vânt. // Doamne-al iluziilor, vine şi vine / Vremea să-ţi macini propriul mormânt,/ Să sapi tranşee, să creşti albine,/ Să sameni grâul drept în cuvânt.// Se recalifică mitul în grabă, / Din vis se scoate sare şi plumb. / Zăpada albă abia dacă-i albă, / Totul ce-i ieftin moare-acum scump ... // Azi Don Quijote-i morarul de treabă / Care bea votcă, vinde porumb...“ (*Morarul Don Quijote*).

Rechizitoriile lui Arcadie Suceveanu iau adeseori forma unor parabole. Poetul nu vrea să... atingă răul. Dintr-un fel de silă, el recurge la o reţea de aluzii, ori de câte ori se vede pus în situaţia de a numi realităţi dezgustătoare. Utilizarea parabolei ţine tot de distincţia intratabilă a poetului. Datorită acestei preferinţe, resentimentele sale, chiar şi cele mai explozive, încremenesc în forme elegante, statuare, situate în afara timpului: „Sahara ne-a-nghiţit definitiv, / Noi mirosim parcă-a Pompei şi-a lavă. / Nisip, nisip e-n tâmpla mea bolnavă, / Nisip, nisip secret, conspirativ. // Nisip de-apocalips, nisip, nisip / Se-ntinde ca o plantă carnivoră / Ce ne sugrumă lent şi ne devoră, / Vâscoasă, uriaşă, fără chip. // Nisip curgând mecanic, monoton, / Şi peste tot miraje-nşelătoare / Minţind viziunea tragicei Sahare, // Pe zarea căreia, ca un blazon, / Se vede încă Turnul Babilon: / Un cap de monstru mort, dospind la soare.“ (*Imperiul nisipului, Sahara*).

...Adevăratul Arcadie Suceveanu trebuie căutat în acele poeme de un remarcabil fast baroc despre care vorbeam la început. Limba aleasă folosită de poet în cele mai inspirate texte ale sale, ca şi aptitudinea de a face din poezie un spectacol de gală constituie o contribuţie preţioasă la dezvoltarea literaturii române nu numai *de acolo*, ci şi *de aici*. De oriunde.

Alex. ŞTEFĂNESCU, în *România literară,* nr. 50, 1990.

LASCU: În anul 1990, la Editura Hiperion, din Chişinău, a apărut o carte de poeme – *Arhivele Golgotei* – semnată de Arcadie Suceveanu. Nu ştim dacă Suceveanu este nume sau pseu-

donim, dar ştim că poetul, trăind acum în Basarabia, este originar din înstrăinata Bucovină. Cât despre carte, ea conţine o poezie care spune nu, căreia îi repugnă lozincile: o anatemă neîndurătoare este aruncată asupra sloganului, a poeziei servile. Respingerea poeziei oficiale, slugarnice este un act de revoltă, dar, întrucât poetul adevărat se ridică împotriva unei ordini stabilite prin dogmă, el este în postura unui (binecuvântat şi binecuvântător) Toma Necredinciosul, făcând un act de apostazie în faţa ideologiei. Acest crez, acest gest de recuzare sacră a minciunii şi a reprimării gândului, a năclăirii libertăţii sunt simbolizate prin „peştele cel mare", care se zbate să părăsească mlaştina improprie credinţei şi libertăţii în firesc. Altfel, el s-ar scufunda în „dogmă stătătoare", ca o „reptilă flască". [...]

Alt poem – *Eterna Danemarcă* – scris în metrul şi în registrul eminescian din *Scrisoarea III,* partea a doua, abundă în imagini ale disoluţiei, ale descompunerii, ale sfârşitului unui colos prea îmbătrânit şi cu grele metehne. Aluziile sunt străvezii, sensul politic este izbitor. Morbiditatea puterii este istoriceşte ereditară şi dezumanizată până la mecanică: „Viziunea simplă a Danemarcei e şurubul", iar „Dumnezeu (chiar el se pare) e şurubul fără scrupul / Ce-a prăsit lumi de şuruburi şi le-a răspândit pe-aici". Puterea şi plasticitatea imaginii, mişcată de sarcasme şi de viziuni escatologice, sunt zguduitoare, iar monstrul ideologic este apocaliptic – orice element de conştiinţă este împins spre mecanic, spre carnagiu şi spre mineral. *Arhivele Golgotei* sunt, în această poetică a istoriei construită de Arcadie Suceveanu, suferinţele nevinovaţilor, inundate de sângele vărsat prin şirul neoprit al trădărilor. Un chip al suferinţei este Iona. Aglutinarea este un act de manifestare a puterii monstruoase. Peştele cel mare în burta căruia se descompun popoare nu este decât Chitul imperialismului totalitar comunist.

Revendicarea paternităţii se face în instanţa entităţii de neam: ciobanul Mioriţei este un simbol al paternităţii spirituale, al continuităţii (filo)genetice prin cei de acelaşi sânge zvâcnind în Carpaţi. Din aceeaşi panoplie de simboluri face parte şi zimbrul, a cărui reîntoarcere va aduce izbăvirea de păcatul rătăcirii.

Prevestirea naufragiului se alătură unei presimţiri a Apocalipsului, căci va veni o Judecată de Apoi a torţionarilor şi a monştrilor zămisliţi de ideologiile totalitare anexioniste. Fantasma lui Iuda bântuie de secole, în clinica lui biblică el internează pe cei ce şi-au renegat durerile, crezul şi gândurile. Iuda este călăul din spatele scenei istorico-politice.

Ioan LASCU, în *Ramuri,* nr. 2, 1991.

ŢONE: Oriunde se priveşte, oriunde ajunge pasul prin această imensă Sahară, „arhivele Golgotei sunt la un pas de noi" (*Arhivele Golgotei* I). Poetul, în viziunea lui Arcadie Suceveanu, devine un Dumnezeu izbăvitor, el are misiunea de a „citi" toate însemnele acestor „arhive" şi a le dezvălui, în toată grozăvia lor, semenilor săi. Astfel, deloc întâmplător, „furia" dezlănţuirii adevărurilor cuprinse în multe dintre creaţiile sale aminteşte, peste ani, de puterea explozivă a versurilor transilvăneanului Octavian Goga. O creaţie precum *Neamul lui Iona,* a lui Arcadie Suceveanu, aşezată azi lângă celebra poezie *Oltul* (nu ne putem opri gestul de a reproduce ultimele patru versuri ale acesteia: „Ţărâna trupurilor noastre/ S-o scurmi de unde ne-ngropară / Şi să-ţi aduni apele toate, – / Să ne mutăm în altă ţară!"), nu pierde nimic din adâncimea gândurilor, din frumuseţea şi măreţia sa. Credem, de altminteri, că acest poem reprezintă, în genul său, o poezie memorabilă, de care nu se va putea face niciodată abstracţie, în nici o istorie, oricât de pretenţioasă şi de restrânsă, a poeziei noastre...

Ne e uşor să înţelegem, acum, de ce poetul se consideră primul chemat la demolarea unui astfel de univers, care seamănă atât de bine cu un „circ", cu o farsă stranie. „Mai bine fluture cu aripi arse, / Mai bine mort de nouă ori, decât / Biet figurant la circu-acestei farse / Cu tinicheaua dogmelor de gât" – mărturiseşte autorul, semnificativ, în poemul *Refuzarea circului*, unde se şi numeşte pe sine : „statuia albă-a unei suferinţi". El se doreşte, ca atare, nu mai departe decât un „nufăr magic", care să filtreze, prin puritatea sa, mizeria şi grozăviile întregii lumi: „De ce nu am destinul unui nufăr, / Un ornic vegetal să fiu pe ape, / Şi clipa lacului din arc să-mi scape, / Şi-n albe înfloriri să-nvăţ să sufăr. // Şi să strecor

prin orfice supape / Impurităţi, noroaie fără număr, / Pe apa rea să nu pot să mă supăr, / Să scot din mlaştini perle-între pleoape" (*Nufărul magic*).

Autor complet (există, în volumul de faţă, alături de poezia politică şi socială, şi o excelentă poezie de dragoste), Arcadie Suceveanu ne dă, prin *Arhivele Golgotei*, în totalitatea sa, o exemplară carte de poezie. În ceea ce ne priveşte, ni se pare neîndoielnic faptul că în orice bibliotecă din România locul ei trebuie să fie pe raftul cel mai preţios: al poeţilor, al scriitorilor aflaţi foarte aproape de inima noastră.

Nicolae ŢONE, în *Totuşi iubirea,* Nr. 5, 1991.

CIOPRAGA: La Arcadie Suceveanu, persistenta dramă a basarabenilor, calvarul lor multiform – legat în special de reprimarea sentimentului naţional – se constituie într-un lamento prelung, traducând ca la Goga, în alt context, pătimirea generalizată. Nu e însă abandon, ci numai reculegere, nu instalare într-un tragic paralizant, ci privire scrutândă, mişcare între concretul imediat şi oglinzile istoriei. Nu e vorba de aproximări, ci de o geografie sacră, în care munţii Ţării eterne au funcţie totemică, regeneratoare: „Mi-e sete, frate, şi aş bea Carpaţi. / Ţi-au mai rămas ceva Carpaţi, Ioane?". Absolutul, la Arcadie Suceveanu, altfel decât la sfâşiaţii căutărilor interioare, se defineşte ca integrare în etnic, într-un panoramic temporal sugerând continuitatea. În fapt, *Arhivele Golgotei* – cum sună titlul cărţii sale de referinţă – însumează stări pozitive, momente de flux şi de reflux, cu accente pe ideea de înrădăcinare, cu obsesia restituirii şi a vegherii active. Anumite cuvinte (Golgota, sângele, mama) au devenit concepte, dar concepte-embleme deci cu disponibilităţi iradiante, care, făcând joncţiunea între Eu şi Ceilalţi, imprimă monologului liric rolul solistic dintr-o mare corală. Fără să pară, poetul de la Chişinău e un rapsod, unul care, exponent al celor din jur, precum în *Colind cu strămoşi,* atinge cote remarcabile: „Răsar strămoşii în cămăşi de ger / Să roage zeii ce ne-nstrăinară, / Florile dalbe, Doamne, flori de ler, / Să nu ne deie din părinţi afară [...] // Ei duc, călări, istoria în şa, / Cea răstignită, pusă la dosare, / Icoana ei e vie, şi în ea / Sunt toţi:

Bogdan, Mihai, Ştefan cel Mare...“ Munţii, „luceafărul fără moarte“, „focul sfânt din lumânări“, voci line murmurând „în strană“ – iată însemne „pe blazonul stirpei noastre sfinte“ (*Ultimul zimbru*), prinse în orchestraţii memorabile.

Unul din cele mai frapante texte din câte s-au scris pe tema *Mioriţei* e de găsit în *Arhivele Golgotei:* în esenţă*, Mioriţa* lui Arcadie Suceveanu şi alte câteva poeme aparţin unui poet de indiscutabilă valoare, cu o adecvată mitologie personală, capabil de redistribuţii şi permutaţii metaforice inedite, în măsură să ducă la trans-substanţiere şi incandescenţe. Un limbaj ataşant, simpatic, adaugă baladei vrâncene sensuri noi, de o cuceritoare forţă expresivă: „Acel cioban din culme de Carpaţi, / Ce-a curs în stea, cu nunta fulgerată, / Acel cioban ucis de cei doi fraţi, / Prin jertfa lui de sânge, mi-este tată [...] // Ci-n timp ce mor sub lună plină eu, / Scurt fulgerat de umbrele nătânge – / Acel cioban, ajuns la fiul meu, / Prin el îşi mână turmele de sânge“... Tribun, adesea, în linia Goga-Cotruş, frazarea despuiată a lui Arcadie Suceveanu e făcută parcă pentru retorica de forum, destinată mulţimilor în aşteptare. Ce poate fi mai plastic decât omul pământului? – „Bob de grâu, arhaică statuie, / Zeu mărunt în aură de mit“... –, obiectul unui poem antologic: „E târziu de tot acum în lume, / Bate-n seri un vânt industrial, / Dar în tine mai nechează-un cal / Şi mă strigă morţii mei pe nume. // E târziu acuma şi-n natură... / Semăna-te-aş, frate, – peste ani, / Să răsară holde de ţărani / Peste-a lumii stearpă arătură“... Cu invocaţii ca acestea din *Holde de ţărani*, sub pavăza sângelui nemuritor, „memoria ce zace în arhive“ cheamă la conştientizare şi verticalitate; notele de ceremonial, mai exact de spectacol mitic, ţin deopotrivă de structura discursului ca şi de ideea eminesciană de răscolire programatică.

Câte un colind, câte un psalm în prelungire arghezian (ca *Echilibru imperfect)*, câte o rugă ori câte o doină travestită în elegie, câte un pastel-vitraliu ori câte o baladă în ritm de veac XX, şi mai ales sonete pe toate gamele, în toate pulsează câte ceva nou, ceva reclădit, regândit în arhitectură modernă. Fără nimic vetust, Arcadie Suceveanu e un modern veritabil, un iscoditor în pas cu

epoca, în spiritul în care Arghezi, Blaga, Ion Pillat şi ceilalţi practicau inserţia în fluxul vremii. Atât de legat de fenomenul românesc în totul, purtând în inimă harta ţării întregi, simţind în propriile-i oase Carpaţii, şi-n pieptu-i Pontul Euxin, el comunică în spaţiu şi timp cu Narcis, cu Hamlet şi Don Quijote; pe Baudelaire îl vede răstignit şi însingurat, orga lui Bach îi trimite ecouri grave; îi este dor de Dante şi de Eminescu (în latura arhetipală – mesianică), îl solicită refrene bacoviene; într-un poem dintre cele mai evocatoare, *Vis cu cai (II),* aleargă „sănii din Esenin". Analogia e modalitate curentă de revelare a stereotipiei existenţiale, de unde trimiteri la „biblicul Chit" care l-a înghiţit pe Iona, ori la Noe şi la Turnul Babel; constatarea shakespeariană din *Hamlet* că în Danemarca e „ceva putred" devine reper pentru realităţi actuale: „Danemarca-i pretutindeni. Danemarca e în toate"... Aluzii în serie duc spre fantasticul, himericul hidalgo de la Mancha, nebunul asaltator al morilor de vânt. Deasupra împletirilor de lamento şi ironie e loc pentru interludii erotice, când *Bolnav de dragoste,* contemplativul din *Totem cu ochi albaştri* şi *Cântec de dragoste,* din *Iluzia cu chip de Monaliză* ori din splendida *Dragoste definitivă* – cultivă adoraţia petrarchistă şi galanteria modernă.

Cu „neamul de Ioni şi de Marii" în suflet, e normal ca Timpul (cel din *Ion a înviat!* – bunăoară) să fie o dimensiune existenţială majoră. De menţionat, în acest sens, *Cimitire vii, Arta morţii, Fular de-azur, Nufărul magic,* o eseniniană *Scrisoare mamei* şi alte pagini. Concluzia la aceste consideraţii sumare se desprinde de la sine. Modern de disciplină clasică (de aici propensiunea spre sonet), lăsând misterului partea lui, fără a obstacola transparenţa, autorul *Arhivelor* aspiră spre maxima decantare –, spre *Tăcerea ca dialect al cuvintelor*:

> Şi-astfel – prin aspre armonii – să pot vorbi
> În dialectu-n care-a plâns Paul Valéry.

Dar *Arhivele* lui Arcadie Suceveanu se cer cunoscute prin lectură directă, personală. Poezia basarabeană, prin el şi prin alţii, e în mâini bune.

Constantin CIOPRAGA, în *Dacia literară,* nr. 1, 1994.

PALLADI: După şaizecistul Ion Vatamanu („matern la Bucovina"), după „privighetoarea" care a „cântat plumb", „măslinul oglindit", „secundele cu munţi", „basmaua", „dimineaţa mărului", „iubirea de tine" şi „nimicul" care „nu-i zero", vorbind în metaforă polemică, şaptezecistul Arcadie Suceveanu, un alt poet proeminent pe care l-a dat „dulcea Bucovină" celei de-a doua jumătăţi de secol XX peisajului liric naţional, imprimă poeziei generaţiei sale (şi nu numai celei bucovinene sau moldoveneşti în particular, ci în general celei din întregul areal al verbului şi versului românesc) culoarea candorilor ironice şi polemice *(Mă cheamă cuvintele, Arhivele Golgotei, Eterna Danemarcă,* sunt metafore totale şi globale în sensul plenar al cuvântului şi al ars poetica din perspectiva confluenţelor stilistice (onirice şi simbolice, telurice şi energetice).

Prin *Arhivele Golgotei* şi prin *Eterna Danemarcă* Arcadie Suceveanu pune definitiv capăt unei competiţii cu sine, reîncepând de fapt prin ciclul de „inedite" altă competiţie. Să fie ultima?... Aşa e poetul – un drumeţ al Necunoscutului, al căutării, al metaforei mereu schimbătoare la faţă prin aspaţialitatea ei ideatică sau prin „dejucarea" ei. Feţele ei se adâncesc în altă lumină, în alte zugrăveli. Iar Arcadie Suceveanu este un zugrav ales al metaforei şi un incrustator neîntrecut al goticului imagistic, mai ales al fastului acestuia. La el poezia veritabilă este ca şi crucea aurită a unui templu de pe culmea unui deal, planând ca şi cum aerul şi totodată ţinându-i respiraţia azurului. Este ceva miraculos în această inversare, răsturnare ideatică dinspre aspaţialitatea ideatică a metaforei sau a dejucării ei în subsidiar, pe care el a găsit-o intuitiv şi ideal în ceea ce priveşte echilibrul dintre gând şi imagine. Frecventând alţi poeţi, lirica lor de esenţe, „mesajul" său liric este unul gotic sau „baroc" numai în aparenţă (şi numai atât cât priveşte imaginea exterioară, ca şi-n cazul artelor gotice sau baroce, de altfel...), pe când el trebuie poate mai bine căutat după noi mai mult în intimitatea comunicării, zicerii subţiri, fine... Or, ea este pare-se cheia de boltă a fondului său originar...

La Arcadie Suceveanu fiecare poem adevărat e un edificiu al metaforei, al „stilului înalt", condeierul imprimându-i cu genero-

zitatea şi ironia „dulce“ (dragonică) tot elanul ritmului interior şi toată splendoarea eufonică dinspre fastul imaginii, armonizându-le şi totodată atemporalizându-le. Această redimensionare a scrisului său vine dintr-o severă şi disciplinată lipsă de stabilitate a instabilităţii lirice a condeierului. Metafora „Danemarcei“ noastre „turcizate“ şi „slavizate“ este mai mult decât o dovadă, în sens ironic fireşte, precum ironică este culoarea candorilor sale polemice indirecte şi destul de acide totuşi în subcuvinte şi-n superspaţii, dacă e să privim lucrurile în perspectiva dejucării gotice sau baroce a metaforei violentând aspaţialitatea ei ideatică. Or, arta este comunicare cu sine şi nu un lucru în sine. Apoi, versul sucevenian este adesea nu numai atemporal, metaforic, ci aproape în aceeaşi măsură şi ideatic aspaţial, oricare i-ar fi tentaţia unui univoc ideal. Patria, arta, cultura, Omul – măsura morală şi filozofică nu numai a tuturor lucrurilor, ci şi a neînchipuitelor paradoxuri ale cunoaşterii şi autocunoaşterii – văzute prin ochiul poetului nostru sunt aceleaşi edificii metaforice, dar şi sensibilizate, traumate sufleteşte şi spiritualmente.

[...] Marcantă este nu numai tensiunea ideatică şi interpretativă, ci şi construcţia persuasivă a limbajului, a potenţialului lui expresiv, omniprezent şi influent, călit în subsidiar de angoase şi esenţe personale, social-umane. Apoi, nu putem trece indiferenţi pe lângă ajustarea stilistică notorie dinspre absolutizarea magiei eufonice a poeziei pe care Arcadie Suceveanu şi-o manifestă magistral şi plenar în cazul versificaţiei tradiţionale şi moderne. Nu în ultimă analiză vom menţiona desigur şi ţinuta, supleţea aforistică a poemelor consfinţind deopotrivă atât inspiraţia divină, cât şi cizelarea din interior până la transparenţa dezinteresată şi cristalină a metaforei polivalente (venind atât din subsidiar, cât şi din „deasupra deasuprelor“, caraionian vorbind). Oricum, lectura poeziei lui Arcadie Suceveanu este una antrenantă şi nelipsită de farmec, de savoare rafinată, de profunde efervescenţe lirice moderne cu priză la realiile social-umane concrete şi abstracte, locale şi universale. De aceea acel care va încerca „vinul“ metaforei suceveniene se va pătrunde numaidecât de taina poeziei lui de parfum, incolor-so-

nore, de candori originare şi originale, adică esenţiale, oricând ademenitoare, „cu sunet profund", al unui distins „compozitor de vorbe", bacovian vorbind.

Tudor PALLADI, în *Literatura şi arta,* nr. 39, 1996.

VASILE: Sub titlul *Eterna Danemarcă* avem a descoperi o masivă antologie din volumele poetului Arcadie Suceveanu, tipărite între 1979 şi 1990, cărora li se adaugă 22 de inedite sub sigla milenaristă *Maşina apocaliptică.* Gestul Editurii Eminescu ce restituie Ţării şi tuturor românilor un profesionist al poeziei (născut în 1952 în Nordul Bucovinei şi rezident la Chişinău) este nu numai exemplar, ci şi determinant în a impune o valoroasă parabolă poetică juriului ce va decide premiile Uniunii Scriitorilor pentru anul 1995. Dotată cu un cuprinzător aparat critic (prefaţă, referinţe critice şi notă biobibliografică), serioasa carte a poetului Suceveanu... atestă pe de-o parte un cântec performant, o vocaţie orfică a Rezistenţei existenţiale, pe de alta un necontenit exerciţiu autoreferenţial al limbajului poetic.

... Apreciat de Alexandru Ştefănescu pentru „acele poeme de un remarcabil fast baroc", preţuit de C. Ciopraga pentru puterea de sinteză a „rapsodului", omologat de Mihai Cimpoi pentru „replica spirituală, calamburul care valorifică jocul inteligenţei", oniric a la Dimov şi echinoxist în viziunea lui Nicolae Popa, autorul *Arhivelor Golgotei* este un poet-cărturar care a citit biblioteci întregi de poezie şi mitologie românească şi universală, dovadă scriitura sa surprinzătoare prin proteism, plasticitate şi fosforescenţă prozodică, virtuţi prezente atât în poeme lungi, balade, cât şi în psalmi, sonete ş. a .m. d. Disponibilitatea harului de a poetiza şi problematiza simultan se învederează nu numai în varietatea tematică, ci şi în forţa de a imagina şi realiza conivenţa între formă şi fond, de a instaura cuvenita cotă stilistică. Mai puţin credibil pe spaţii lungi, *rapsodul* Suceveanu are temeritatea de a improviza din orice poezie, cel mai adesea cu rezultate notabile. Este felul poetului de a-şi păstra forma inspiraţiei, branşată de multe ori în zonele seismice ale delirului diurn, muzical. Practica poemului „despletit", susţinută de o uimitoare inventivitate, îi

asigură lui Arcadie Suceveanu succesul perpetuării la nesfârşit a comportamentului poetic. [...]

Poezia lui Arcadie Suceveanu este un caz de democraţie a inspiraţiei, ecuaţie în care vorba bogată, scenografia verbalizată, nu înseamnă facilitate. Ecologistul nu lipsit de accente profetice, elegiace, sarcastice din *Poemul hidrologic* nu exclude ludicul „sorescian" din *Corabia lui Sebastian*, terifiant inventar al formelor de nebunie, de la Noe până la zilele noastre: „Când scăpără chibritul, / mări, ce se văzu? / Un Turn Babel plutitor, în care / eu, el şi tu / eram deopotrivă noi, voi şi ei – / unul ţinea discursuri în groapa cu lei / altul decapita bisericile de turle / acoperit de tobe şi surle / unul făcea harta petelor din soare / altul deschidea măcelării în altare / unul gâdila corabia la pupă/ altul punea îngerul să fiarbă în supă / unul îşi mânca unghiile, altul îşi rădea sprânceana / altul lua probe direct din Nirvana / unul confecţiona batiste din vele / altul se decreta personaj din vieţile paralele / unul confecţiona căpestre şi botniţe / pentru îngerii prinşi în clopotniţe / unul îşi vopsea chelia jumătate verde jumătate gri / altul se întreba patetic a fi sau a nu fi / unul era bielă altul era manivelă / unul se închina la zeul din gamelă / altul la steaua sa verde de tinichea – // iar corabia, glorioasă şi sfidătoare, plutea..." Suntem aproape de discursul liric al unui inepuizabil erou umanist, convins că hamletiana, fatidica Danemarcă şi-a generalizat cam peste tot în timp şi spaţiu acel *ceva putred*, ceea ce nu-i ştirbeşte puterea de adoraţie, fără de care în dragoste nu eşti nici convingător, nici original, după Dante, Goethe, Eminescu...

[...] Departe de a se revoluţiona, ca la Valéry, prin tăcere, sau de „a se sinucide" ca la Rimbaud, poezia lui Arcadie Suceveanu are şansele unei emisii neîntrerupte, suprafireşti prin performanţe, aproape spontană prin subtile metafore, rime, analogii. Un joc superior al imaginarului în cascadă oferă generoase, dramatice, irezistibile secvenţe lirice despre viaţa poetului şi a poeziei de la origini până în zilele noastre. Permanent dedramatizate printr-un daimon ironic, satiric şi tobă de carte, aproape toate poemele lui Arcadie Suceveanu au

acoperire în aur, mai ales muzical, credem, fiind tentat să recite: „O, când dădea el cu zarul, / Se stingea în Alexandria farul". De ce nu?

Geo VASILE, în *Luceafărul,* 1996, mai.

BROASCĂ*: Eterna Danemarcă* este un volum antologic al poetului Arcadie Suceveanu, care conţine doar 22 poeme inedite cuprinse într-un ciclu intitulat antipoetic *Maşina apocaliptică*. Despre cărţile precedente, în special despre *Arhivele Golgotei*, s-a scris suficient, după cum atestă şi referinţele critice de la sfârşitul cărţii, pentru ca să mai fie cazul de a reveni într-o simplă cronică la motivele atât de familiare ale poeziei suceveniene. Interesant este de urmărit evoluţia poeziei sub aspect formal, deoarece aceste 22 de poeme vin, incontestabil, să prefigureze o reînnoire semnificativă, poate nu atât a limbajului, cât a arhitectonicii imagistice. Nu este vorba de o schimbare de registru determinată de o vârstă poetică, ci de reevaluarea conceptului de lirism în general din perspectiva unor mişcări profunde de conştiinţă pentru un creator „ispitit mistuitor de cuvinte" şi „răstignit pe poezie" pe calea decantării veşnice a sensurilor şi sonurilor până la cele mai ideale forme.

Arcadie Suceveanu se dezice de formele fixe ale sonetului în favoarea unor parabole desfăşurate şi neîncorsetate rigorilor strofice şi de măsură, după cum îi impunea prozodia clasică, deşi în fond poezia sa de până la *Maşina apocaliptică* este de o modernitate desăvârşită sub toate aspectele. Discursul liric nu este stânjenit şi nici constrâns, însă în tiparele rigide şi vechi ale sonetului şi-a descoperit o ţinută aleasă de nobleţe, obţinând girul apartenenţei sale la o castă a spiritelor cele mai elevate care aspiră la perfecţiunea absolută. Însă nu imposibilitatea acesteia l-a obligat pe autorul *Arhivelor Golgotei* să părăsească sferele elitariste şi să revină la o rutină poetică, cum ar fi poemul în vers liber, ci, probabil, conştiinţa că talentul său deosebit nu ar mai avea nevoie de alte probe şi nici orgoliul nu mai doreşte să participe la cursele *sui generis* de încercări. Poetul a ajuns la vârsta când are importanţă doar mesajul liric, iar forma vine de la sine,

firesc şi necăutată, ca un izvor ce pur şi simplu curge fără să ţină cont de asperităţile terenului…

Sigur pe instrumentele sale, poetul se lasă dus de fluxul unor meditaţii grave ca fond şi filigranate cu măiestrie, însă cititorul rămâne frapat de senzaţia iniţială de a fi nimerit într-o capcană fără să poată sesiza care este mecanismul ei ascuns şi care sunt pericolele ce-ar trebui evitate pentru a pătrunde cu adevărat în schelăria ideatică atât de sofisticată până şi a celui mai restrâns, ca proporţii, poem. Poezia lui Arcadie Suceveanu se opune unei deconspirări în toată plinătatea şi profunzimea sensurilor ei chiar de la prima lectură, necesitând eforturi intelectuale şi o certă experienţă de percepţie a unei scrieri cu mai multe straturi semantice, învăluite (şi mă refer, evident, la ultimul compartiment din *Eterna Danemarcă*) în subtile şi evazive veşminte ale unei ironii abia sesizabile şi până la un grotesc de cea mai crasă speţă…

Cu ciclul *Maşina apocaliptică* poezia lui Arcadie Suceveanu accede spre un spaţiu nelimitat, în afara timpului, defrişat de orice repere reale, aspirând să-şi creeze un mit propriu, modern, prin utilizarea ca material de construcţie a unor asemenea arhetipuri clasice şi simboluri livreşti cum ar fi „Apocalipsa", „Nevermore", „Babilon", „Oedip", „Sebastian", dar inventându-le şi pe ale sale, unele cu destule şanse de a supravieţui acestei cărţi, de genul „Domnul Abis", „Prinţul Neant", „Cavalerul Înzadar", „Magnificul Vierme" sau „Domnul Vierme", „Turnul Silogismelor" etc. Poemul ce dă titlul acestui ciclu este un manifest al noii viziuni poetice a lui Arcadie Suceveanu, dezvăluind şi o nouă atitudine – cea de profet al unei lumi în degradare continuă, cu dezumanizarea relaţiilor între cei ce-o populează, unei lumi fatidice cu sabia apocaliptică deasupra ei gata în orice moment să se desprindă peste toate secolele de civilizaţie, aflându-se atât de aproape de „Abis" şi „Neant". Este „corabia noastră nebună" şi poetul încearcă să ne atragă atenţia, măcar pentru un răgaz cât de scurt, la goana după vânt de zi cu zi, cu poezia sa plină de sarcasm şi ironie amară, dar lipsită de cea mai discretă notă de tragism…

Ştefan BROASCĂ, în *Plai românesc,* nr. 6, 1996.

GRIGURCU: O consecinţă directă a intelectualizării actului liric o constituie autoreflectarea sa, sub forma a ceea ce se numeşte poezia poeziei. Creaţia se reprezintă pe sine în imagini cu multiple conotaţii, precum un chip preluat de mai multe oglinzi, absurdul condiţiei umane privindu-se în cel al istoriei locale, înainte de-a se răsfrânge în absurdul, până la urmă paradoxal-funcţional, prin inflexiunea ironică, al discursului liric: *„La drept vorbind, iubitor cetitor, mă şi tem / să te invit în atelierul mecanic al acestui poem / pe cât de lucid pe-atât de halucinant / căci aici şi acum,/ domnul Abis şi prinţul Neant/ vor pune în funcţiune, după un scurt repaos, / maşina de fabricat absurd / maşina de fabricat haos. // Iată-i aşadar răsucind şuruburi, nevăzute pistoane / mici scripeţi ai istoriei contemporane – / până când – priviţi – roţi dinţate se-mbucă şi crişcă / şi minunea învie, „comedia se mişcă"!"* (Arcadie Suceveanu: *Maşina apocaliptică).* Alte aluzii la real, din acelaşi text, merită atenţie: *„Oho, duduie cazanele, roţile interioare / acţionează roata cea mare -/ şi ca din beznă, umed de ceaţă,/ întreg Babilonul ne-apare-n faţă// Iată o ţară în care morcovii şi cartofii/ cresc pe cupola aurită a Sfintei Sofii".* Sau: *„Iată culoarea roşie putrezind în păunii de gală / iată un cartof în care poate fi piatra filozofală".* Sau: *„Iată o biserică trasă pe roţi/ de triburi păgâne de vizigoţi".* Sau: *„Iată o mănăstire pângărită şi-nlăcrimată/ iată munţii Carpaţi traşi în judecată".* Vedem astfel cum versurile metabolizează dureroasele obsesii ale conştiinţei naţionale, spre a le răsfrânge nu în artă, în tirade provincial-patriotarde, ci înăuntru, în chiar materia lirismului. Conştientizat, manifestându-se autonom, neevitând a vorbi despre el însuşi, limbajul liric îşi asumă sarcina unei poziţii moral-civice, fără a accepta imixtiunile limbajului gazetăresc, fără a recurge la un discurs anacronic, fără a ieşi, prin urmare, din cercul său expresiv. Semnificaţia politică îşi poate găsi loc într-o poezie înţeleasă ca plurisemnificaţie a unui orizont estetic.

Gheorghe GRIGURCU, în *Viaţa Românească*, 1996, nr. 11.

RACHIERU: Abia antologia *Eterna Danemarcă* (Editura Eminescu, 1995), echipată şi cu un util şi penetrant studiu introductiv semnat de Ştefan Hostiuc, cercetând jocul paradigmatic al scrii-

turii, ne îngăduie să-l cunoaştem la adevărata-i cotă pe Arcadie Suceveanu, fixat de câtăva vreme la Chişinău. El trăia „în aşteptarea poemului", şi dovedise, ca bun tehnician, atent la spectacolul postmodern al poeziei, un scris emancipat. Oricum, faţă de bucovinenii rămaşi acasă, supuşi unei presiuni kremlinofone şi rupţi de mişcarea literară românească, Suceveanu a avut şansa unei sincronizări prompte; *optzecismul transprutean* află în poetul strămutat un pionier, manevrând pe fundalul tradiţionalismului şi instrumentarul poeziei romantice, credincios unei linii luptătoare, dar şi recuzita ultimului val, împăcând, prin ispita deconstrucţiei, surâsul ironic cu masca elegiacă. Locuind într-o geografie sacră, cutreierată de nostalgii cosmice, el practică, în pofida exploziilor sarcastice, reculegerea şi dezvoltă atât „retorica de forum" (C. Ciopraga), cât şi spectacolul mitic, inventând o mitologie personală. Aducându-l în contemporaneitate pe Hamlet, Arcadie Suceveanu înţelege însă că lumea „e o dramă"; în pofida fastului baroc (prin bogăţie imagistică), el este, pe rând, şi „sublim actor în arta de-a visa" *(Perfecţiune,* 1976), dar şi inapt pentru visare, chiar dacă interludiile erotice, gardate de un lung lamento ori însoţite de bruiaj ironic, sună ca o ispititoare invitaţie. „Eu nu sunt prea umilul visător", ne avertizează poetul, dorindu-şi un destin de nufăr; mai mult, poezia „prinsă la rever / Mi-e poate chiar fiola cu cianură" (*Fiola cu cianură*). Poet puternic, sensibil, cu lecturi temeinice (asimilate), Suceveanu urcă în clasamentele noastre, devenind un nume de referinţă (nu doar pentru plutonul liricilor bucovineni). În plus, interesul firesc pentru literatura exilului (hrănind o tragică dedublare), cu supralicitări – deloc fireşti –, mutând înspre exterior centrul axiologic, e dublat acum de redescoperirea literaturii din teritoriile înstrăinate, rescriind şi revalorizând geografia noastră literară. Într-o atare optică, gestul recuperativ înseamnă şi un demers integrator, străin de entuziasmul critic, necondiţionat.

Dar un asemenea pericol nu-l paşte pe Arcadie Suceveanu, cel căruia i s-a confiscat „moara de vânt". Sensibilitatea sa optzecistă lasă loc volutelor romantice dar şi grimaselor ironice. El colindă „câmpii de mituri" şi constată că „crisalidele şi-au crescut în tăcere aripe" (*Parabolă*). Şi experienţa tragică a dezrădăcinării şi utopia

„ţării pierdute" şi nostalgia ingenuităţii hrănesc fondul reflexiv. Dar această poezie e, mai cu seamă, îndatorată unui existenţialism vibratil, interogativ-filosofard, captând strigătul fiinţei; de unde şi sentimentul acut dramatic al vieţii (M. Cimpoi): „…întinzi mâna şi abia dacă dai de tine-n oglindă". Pe acest sol cultural, fără criterii milostive (în sensul omologării), poetul nu fluturã un proiect nostalgic şi mesianic; ci corectează, am zice, ideologia optzecistă (căreia mulţi deja i-au cântat prohodul), conectând-o cumplitelor emoţii sufleteşti.

[...] Poezia lui Arcadie Suceveanu, clasică în aparenţă şi modernistă cu măsură, cu apetit pentru parabolă şi de un indiscutabil rafinament, trăind această dramă fără febre mesianice, va plânge „munţi de sare". Ea condensează metaforic durerile unui neam. Prin Arcadie Suceveanu (prezent şi în volumul antologic al „optzeciştilor" din Basarabia, *Portret de grup*, realizat de Eugen Lungu), poezia de „dincolo" se desparte hotărât de tradiţionalismul rural şi bucolic, îmbrăţişând parabola cu aer fantast (ca în superba *Maşină apocaliptică*), trecând chiar dincolo de comedia cotidianului pentru a instaura, sub aerul apăsător al tablourilor suprarealiste (Oct. Soviany), cinstirea metafizicului. Dar Suceveanu, anunţând ruptura pe care ultimul val o şi realizează (în pofida caracterului „disjunctiv"), nu acceptă, neapărat, reţetele „optzeciste"; poet matur, format, el se anunţă ca un nume important al liricii noastre.

Adrian Dinu RACHIERU, în antologia *Poeţi din Bucovina*, Editura Helicon, Timişoara, 1997, p.435 – 436, 439.

ROMANCIUC: Înnoindu-şi, reînnoindu-şi în permanenţă instrumentarul poetic, experimentând inspirat în spirit postmodern, sensibilitate conectată la marile valori europene şi universale, Arcadie Suceveanu nu s-a dezis nici pentru o clipă de legăturile sale cu tradiţia, cu ceea ce avem mai de preţ acasă, considerând că un Poet trebuie să fie mereu altul rămânând acelaşi, să rămână acelaşi, fiind mereu altul. Dar iată şi un autoportret: „poet postmodernist în caftan boieresc" *(Chiar aşa)*, completat de o superbă „variantă" din „întâmplări în bibliotecă": *„Scriu altfel,*

invers, cu literele înăuntru / Ţin direcţia sângelui şi scriu... " A scrie altfel, ţinând, concomitent, „direcţia sângelui", învederează, de fapt, acelaşi nobil efort de a împleti „vechiul" şi „noul", de a aduna „floarea albastră a lui Novalis" cu „monoclul lui Tristan Tzara", sentimentul şi ideea, de a accepta ca pe ceva firesc şi necesar „democratizarea" limbajului liric, dar fără a pune „în afara legii" formulele consacrate. Pe marginea acestui subiect, „bătrânul neofit" ironizează cu înţeleaptă blândeţe: *„Pentru a supravieţui ca poet / la sfârşitul secolului XX/ trebuie să fii profund antiliric / ori să faci ceva trăsnit de tot / de exemplu, să-ţi cumperi o ghilotină..."* (*Manualul bătrânului neofit)*.

Limba poeziei lui Arcadie Suceveanu este de o rară eleganţă, frumuseţea, aerul de taină al rostirii sale având ceva din lina unduire a valsurilor vieneze, din lunecarea lebedei „pe ape", dar şi din ritmurile bărbăteşti ale căluşarilor, comparabile cu impetuoasa curgere a râului de munte...

Deşi „legea periodicităţii cuvintelor" încă n-a fost descoperită, poetul a „brevetat", spre bucuria noastră, „arcadiul (Ar)", unul din elementele importante ale poeziei române de astăzi.

Vasile ROMANCIUC, în *Luceafărul*, 1999, 17 decembrie.

GÂRNEŢ: Poet delicat, cu un deosebit cult pentru expresia frumoasă, calofilă, care îl destinge în peisajul poeziei române de astăzi, Arcadie Suceveanu rămâne un fidel slujitor al metaforei şi în noua sa carte de versuri intitulată *Mărul îndrăgostit de vierme* (Editura Augusta, Timişoara, 1999). Metaforele acestui volum au însă o uşor descifrabilă grafie postmodernă, caracteristică ce semnalează o schimbare, în opinia mea, în felul de a scrie al autorului *Arhivelor Golgotei*. Înzestrat cu un potenţial creator inepuizabil, sensibil şi receptiv la evoluţiile poeziei, Arcadie Suceveanu se racordează rapid, cu un efort abia sesizabil, la o nouă sensibilitate poetică, postmodernă, cu care a cochetat în multe din cărţile publicate până acum. Formula de creaţie din acest recent volum al său semnalează, cred, o nouă vârstă poetică a lui Arcadie Suceveanu, una în care intră conştient şi firesc, ca o împlinire pentru care au existat destule premise şi disponibilităţi. Dar, ca

orice poet adevărat, Suceveanu nu acceptă discursul postmodern doar dintr-un snobism al sincronizării, ci îl trece printr-un filtru al exigenţei sale, măsurându-l – uşor nostalgic şi cu destule irizări ironice pe alocuri – cu discursul dintotdeauna al marii poezii. Dintr-o confruntare (în planul ideii) cu modelul poetic postmodernist, „invadator şi insidios" – cum ar spune cei înţepeniţi într-un mioritism păgubos, rezultă un excepţional poem care se constituie, la rândul său, într-un veritabil model al noii poetici: *„Pentru a supravieţui ca poet/ la sfârşitul secolului XX/ trebuie să fii profund antiliric/ ori să faci ceva trăsnit de tot/ de exemplu, să-ţi cumperi o ghilotină// Numai aşa, capul îţi va sări/ tot mai spectaculos în poeme/ sângele scurs se va închega într-un text/ roşu postmodernist// Ajuns rudă apropiată cu Revoluţia franceză/ poate vei putea câştiga îngăduinţa/ generaţiilor tinere// (nu uita să le spui de trei ori pe zi/ că oul de sub limba lor e chiar oul lui Columb)/şi astfel te vei putea vindeca definitiv/ de romantismul tău desuet/ de nociva floare albastră a lui Novalis/care de atâta timp împiedică noua artă/ să se dezvolte..." (Manualul bătrânului neofit)*. Fascinat de mirajul îmbinării cuvintelor, autorul se lasă cucerit de propriul discurs. Tonul iacobin şi ironia amară fac treptat loc unei împăcări, iar pe suprafaţa bine polisată a poemului el se recunoaşte într-o nouă înfăţişare: *„...Aşa va fi bine. Va fi tot mai bine/ Ghilotina va lucra necontenit/ tu îţi vei uita trecutul ca pe o valiză în staţia de tramvai/ îţi vei alcătui din nou faţa/ fără milă vei ascuţi cu inima cuţitele/ plin de speranţă vei aştepta/ resurecţia sângelui pe lama albastră" (Ibidem)*.

Vasile GÂRNEŢ, în *Flux*, 1999, 22 octombrie.

CUBLEŞAN: Una din trăsăturile caracteristice ale exerciţiului literar postmodernist este aceea a ironiei, a eliberării, cumva, a discursului poetic de încrâncenarea tragică, dramatică, sub care expresioniştii, de pildă, reprezentau condiţia existenţialităţii umane. Acest fapt a produs o serie de fantezişti ce vin să reediteze, cu o reverberaţie ideatică de profunzime, jocul de-a simbolurile, în construcţii metaforice insinuant baladeşti, ce vorbesc parabolic despre neliniştile şi, mai ales, despre tristeţile unei căderi şi decăderi umane sub

zodia maculată a contemporaneităţii noastre, în care totul pare a proba o cumplită zădărnicie. Între cei care şi-au recunoscut în acest stil modul propriu de exprimare, excelând într-o viziune grotesc-barocă asupra lumii, este, fără îndoială, Arcadie Suceveanu, unul din poeţii de marcă ai momentului, cu o voce distinctă şi un timbru inconfundabil, găsindu-şi locul în imediata vecinătate a lui Marin Sorescu sau Emil Brumaru, doar ca atitudine polemică implozivă, nu şi ca modalitate de expresie, denunţându-şi fals-moralist condiţia propriei angajări poetice:

„Ah, poezie, târfă de lux ce-ai dormit/ cu Baudelaire în pat de absint şi/ te-ai tăvălit cu Apollinaire sub podul/ Mirabeau şi/ te-ai ţinut de şaua lui Petöfi în războaie şi / te-ai iubit în blocul din Piaţa Amzei cu Nichita Stănescu şi –/ de ce mi-ai otrăvit ca o scorpie viaţa/ de ce m-ai ales pe mine ca să-mi pierzi/ iubirea şi tinereţile?" (Poezie, lux al deşertăciunii). E o lume paradoxală, în care totul pare întors pe dos, existenţa fiind o formă dezolantă a inexistenţei, comunicarea putându-se face abia pe căi obscur-mizere ale unei sordide fiinţări *(„sunt zile când comunici cu realitatea/ doar prin ţevile de canalizare" – (Febra aurului),* în care victima pervertită îşi adoră călăul *(„Încă de la naştere viermele alb/ s-a îndrăgostit de mărul roşu –/ fapt ce mi se pare aproape normal// La fel şi viermele roşu: încă din prima zi/ s-a îndrăgostit numaidecât de mărul alb –/ ceea ce, de asemenea, mi se pare/ cât se poate de firesc// Farmecul inedit al acestei poveşti/ de sfârşit de mileniu/ este că, într-o zi, mărul roşu/ se pomeni şi el îndrăgostit de viermele alb/ după cum mărul alb se văzu îndrăgostit şi el/ de viermele roşu –/ întâmplare ce ne face să ne gândim/ la armonia contrariilor în natură: concordia discors// Asta e toată povestea mărului/ îndrăgostit de propriul vierme –/ măr care poate fi văzut/ chiar la dumneavoastră pe masă"* (*Love story*). Simbolistica aceasta a pervertirii sentimentetor, mai mult chiar, a răsturnării relaţiilor şi raţiunilor de fiinţare, devine cheia de boltă a poeziei lui Arcadie Suceveanu din noul sau volum, *Mărul îndrăgostit de Vierme* (Editura Augusta, Timişoara, 1999), clădită pe o metafizică a absurdului.

Constantin CUBLEŞAN, în *Curierul*, 2000, 21 august.

DIACONU: Nu ştiu de ce antologiile poeziei româneşti din ultimii ani nu-l includ pe Arcadie Suceveanu. O „istorie" precum aceea a lui Laurenţiu Ulici ar fi putut să-l situeze, fără nici un fel de rezerve, pe prima treaptă valorică. Să fie de vină acelaşi motiv pentru care literatura română e mereu exclusă de la festinul Nobel-ului, şi anume... intraductibilitatea sau scrierea într-o limbă cu circulaţie restrânsă?! Puţin probabil. Arcadie Suceveanu scrie, totuşi, în limba română. Ca să nu mai spunem că *limba poezească* e stăpânită în detaliu. În fine, dacă o excepţie confirmă regula, atunci aceasta se numeşte *Deliruri şi delire. O antologie a poeziei onirice româneşti*. Ruxandra Cesereanu, realizatoarea valoroasei şi ineditei antologii, cu o apetenţă şi o siguranţă critică de invidiat, scrie: „Un delir mimat, prin urmare lucid şi ludic, transcrie Arcadie Suceveanu, pe care l-am descoperit întâmplător, dar cu uimire plăcută. Este un poet al apocalipsei jucăuşe, un fantast elucubrant, care nu are pretenţia de a scrie în transă, ci de a cultiva o febrilitate lingvistică. Frenezia este motorul delirului său construit şi fluturat în faţa cititorilor, fără ascunzişuri. Maşina apocaliptică a poetului este stihială, combinând cupola Sfintei Sofii, Evul Mediu dansând rock şi piatra filosofală crescând dintr-un cartof. Arcadie Suceveanu construieşte astfel o uriaşă *comédie* mişcătoare de lumi". Încheindu-şi succintul profil cu urarea „bine-ai venit în lumea noastră de mucava!", cu siguranţă că valoroasa poetă se adresează nu numai personajului numit Apocalipsă, ci şi lui Arcadie Suceveanu, care nu poate fi ignorat decât din neştiinţă.

Oricum, cu Arcadie Suceveanu, multe disocieri care ocupă deseori capul de afiş al disputelor literare se dovedesc futile. Şaptezecist? Optzecist? Modernist? Postmodernist? *Mărul îndrăgostit de vierme* (Augusta, 1999) este dovada sigură a faptului că Arcadie Suceveanu mânuieşte cu aceeaşi siguranţă şi dezinvoltură metafora cu substrat metafizic şi ironia, biografismul de suprafaţă şi scenariul solemn, paradoxul avangardist şi scepticismul care ascunde lipsa de încredere în forţa cuvântului. Dar poate că toate aceste lucruri, puţin importante în sine, se impun pentru că poetul, pe lângă o necesară şi deloc exclusivă cultură poetică, stăpâneşte din plin şi cu siguranţă ceea ce s-ar putea numi ştiinţa versului.

Mircea A. DIACONU, în *Convorbiri Literare*, 2000, decembrie.

CIUBOTARU: *Mărul îndrăgostit de vierme* (Editura „Augusta", Timişoara, 1999) e o carte confesivă, în cheia poeţilor generaţiei alături de care se consacră poetul Arcadie Suceveanu. Cu toate acestea, mărturisirile autorului basarabean ies, a câta oară, din limitele orfismului „ochiului al treilea" şi se revarsă, cu aceeaşi vocaţie a lirei, aici funciară, peste zăplazul vizionarismului meşteşugit. Fără a renunţa totuşi la tehnicile anterioare, poetul se află la o a treia încercare de plăsmuire a unui alt chip pentru poemele sale, care să crească dintr-o identitate anevoios câştigată. A. Suceveanu nu doreşte să se dezmintă. Vrea să mai scrie poezie, chiar dacă aceasta nu e decât un recurs la resemnare. Împăcat cu noua realitate poetică, cea care îi distruge credinţa în nemuritoarea putere a versului, A. Suceveanu vine să o cultive şi să o înzdrăvenească.

Ca şi în *Secunda care sînt eu* sau *Eterna Danemarcă*, poetul apelează la o relaţie pentru a-şi ridica edificiul. Este relaţia a două ipostaze fundamentale:

1. La nivel *estetic,* dintre poezia de altădată şi poezia de azi. Cumpăna nu înclină în câştigul sau, mai bine zis, în dauna nici uneia. Neoromantismul sfârşeşte aici, o dată cu demistificarea unui ritual binecunoscut, acela al *Epigonilor*. A. Suceveanu nu mai are complexul antitezei .

2. La nivel *biografic,* dintre poetul şi tânărul Arcadie, pe de o parte, iar pe de altă parte, scribul şi bătrânul Suceveanu, acum factor al textului.

Aceste ipostaze se condiţionează şi se suprapun. Discursul îngăduie suprapunerea şi confuzia planurilor. Toleranţa simbologică din *Ţărmul de echilibru* se împlineşte cu ironia primitoare, dar şi condescendentă a ultimelor cărţi.

Adrian CIUBOTARU, în *Semn*, nr. 1-2, 2001.

MUREŞAN: Fără a-şi asuma / accepta neapărat şi necondiţionat reţetele „optzeciste", în ultimul volum de versuri de până acum al lui Arcadie Suceveanu – *Cavalerul Înzadar*, Ed. Cartea Moldovei, Chişinău, 2001 – poetul se dezice de fundalul tradiţionalismului şi de instrumentarul poeziei romantice din volumele anterioare în favoarea unui lirism de înaltă frecvenţă meditativă,

cu priză la real, nu rareori fulgerat de accente ironice, ludice, expresioniste sau suprarealiste ce explorează agonic teme şi motive fundamentale.

Cartea este structurată pe patru secţiuni cuprinzând versuri din perioade diferite (*Ucenicul lui Homer*, *Corabia de la mansardă (jurnal de bord)*, *Cavalerul Înzadar* şi *Zidul metafizic*), susţinute fiind vizual, nu întâmplător, cu reproduceri din lucrările lui Salvador Dali (cum nu întâmplător este nici subtitlul volumului – *Parabole oculte*), şi prefaţate de referinţele critice spumos-metaforice ale lui Tudor Palladi.

Ştiindu-se că literatura este în mod esenţial o scriere de sine, miza existenţială a actului poetic este certă, toate cele patru părţi transcriu palpiturile unui eu în depresie, în recluziune morală şi psihologică, înlăturând ornamentaţia lexicală în favoarea intensităţii ideatice. Orizontul poetic e unul sumbru, specific modernismului, poetul negăsindu-şi în limbaj, precum postmoderniştii, o redută ridicată în calea tenebrelor existenţei; din acest motiv întregul volum „respiră" obsesia morţii, în formă vertical (grafic) – curgătoare (în *Poemul neîntrerupt)*, şi a zădărniciei / dezamăgirii, ca elemente coagulante, prezente la toate nivelurile cărţii prin „personaje" bizare şi sugestive ca Domnul Abis, Cavalerul Înzadar şi Doamna Apocalipsă, singurele apariţii potrivite într-o lume în care doar oboseala, însingurarea şi izolarea refac traseele liricului şi definesc individul, într-un prezent decepţionat al eului (auto)exilat: *„În fiece seară, înalta Prinţesă / îşi dezleagă câinii galbeni din lesă / şi coboară să-l admire / pe cavalerul cu nara subţire / ce-avea un Zar armonios şi fosforic / lucrat din osul ţestei lui Yorik / de culoare când roşie, când verde, / care niciodată nu pierde"* (în *Cavalerul Înzadar*), sau: *„Şi nimic. / Nimic nu făceam. / Stam închis în odaie, Mâncam. Dormeam. / Dar mai cu seamă muream. / Mă stingeam în biblioteca aceasta de oase / cu ferestrele oarbe şi fumegoase, / zidită pe dinăuntru în chip de minaret. / … / Sihăstrit, fără-a şti care-i azi, care-i mâine, rupeam acum din deşertăciunea / deşertăciunilor ca din pâine, / cu faţa vopsită-ntr-o culoare pal-suferindă,/ surpat în mine ca-ntr-o oglindă"* (în *Oriunde se poate muri glorios).* Paradoxal, s-ar părea chiar că moartea devine aici

prelungirea deşertului existenţial în care se insinuează sentimentul zădărniciei, un moment necesar al creaţiei pentru explorarea zonelor iraţionale, a viselor şi fenomenelor de automatism psihic.

Rodica MUREŞAN, în *Bucovina literară*, nr. 6, 2002.

CIMPOI: Arcadie Suceveanu a mai cunoscut şi o fază intermediară de poet al dezrădăcinării, al exilului interior, care ne-a dat parabole profunde ale înstrăinării, ale noilor drame şi tragedii mioritice, proiectate pe tot atât de parabolica imagine a Arhivelor Golgotei *(Mioriţa, Eterna Danemarcă, Neamul lui Iona, Ultimul zimbru, Ultimul Babilon, Balada Ionului din Carpaţii Bucovinei, Pieta, Albatrosul lui Baudelaire, Emisferele de Magdeburg, Morarul Don Quijote).* Multe dintre aceste poezii, prin concentrarea conceptuală şi afectivă, prin instrumentare supravegheată în sens neoclasicist, prin miezul lor existenţial, sunt, aşa cum remarca şi Constantin Ciopraga, antologice. Ele au aspect de bijuterii bine lucrate: *„Acest timp mâncat de spaţiu, / Acest spaţiu ros de timp / Sunt chiar viaţa mea: un limb / Al Mişcării fără spaţiu // în finit şi infinit. / Pe unde curge şi ne spală / într-o trecere egală / A ta apă, Heraclit. // Ah dar viaţa-seamnă moarte! / Lumi ce una-n alta curg, / Emisfere, vai deşarte / (Cum le-ai zis?) de Magdeburg, / Ce le-adună şi desparte, / Prins de joacă, Demiurg!" (Emisferele de Magdeburg).*

Daimonul ironiei lucrează spornic în fiinţa poetului, ieşind în întâmpinarea Demonului neantizator al Timpului care face figură chiar de Satan. Suceveanu trăieşte dramatic punerea lucrurilor şi valorilor sub semnul unei ciudate transmutaţii şi a unei substituţii măcinătoare. Bacoviana tăcere a Nimicului ia chip de brantiană agitaţie a nebuniei Nimicului. Peisajele suprarealiste ale visării pure se restrâng la peisajul expresionist al coşmarului apocaliptic. Cavalerut Înzadar se însoţeşte cu Doamna Apocalipsă, luând şi înfăţişarea de Cavalerul Vierme. Liricul atât de pur al începuturilor se transformă într-un „antiliric" total, evocat în *Manualul bătrânului neofit.* Peste toate şi peste Totul este arborat „însemnul heraldic al marelui Nimic" *(Oriunde se poate muri glorios)*.

Arcadie Suceveanu nu pare decât un medievalist redivivus, un constructor de intermezzi ca cele înscenate în casa Borgia sau în curtea Medici cu ciudate decoraţii şi figuri alegorice. În afară de Cavalerul Înzadar, Cavalerul Vierme, ieşit dintr-un măr îndrăgostit de el, şi Doamna Apocalipsă, mai găsim graţioase Domnişoare de Gri, Heralzi, Prinţese, Domnul Dumnezeu însuşi, Patriarhul Ecumenic din Bizanţ, primarul Parisului, Babilonul, Epirul şi noua Danemarcă, Platon şi Aristotel, cârtiţele lui Socrate, Curtea Mărului de Smarald, cetăţeni ai Nimicului, Delphi şi Rodos, Veneţia ori Paris, personajele lui Erasm, monoclul lui Tristan Tzara, Heraclit cu râul lui care se termină pentru experienţele metafizice ale poetului, Makedon, ţeasta lui Yorick, Esop, Calul Alb din poveste, corăbiile de pe mările Sudului, tabelul lui Mendeleev, Robespierre şi Ludovic al XVIII-lea, Yukonul cu aurul lui îndepărtat, duhul lui Hamlet, Cavalerul Dada.

Poetul îşi admiră narcisiac în ultimele volume propriile dexterităţi de *poeta artifex* redescoperit din virtualităţile începuturilor şi antrenat într-o nouă, postmodernistă *ars combinatoria*, orientată în special spre deconstrucţia ironică.

Mihai CIMPOI, în *Literatura şi arta*, nr. 46, 2002, 14 noiembrie.

CODRU: Unul dintre aceşti creatori deosebiţi şi mie prieten devotat e Arcadie Suceveanu, poetul propriei noastre naşteri, spirit complex, şi, de toată fiinţa simţirii neamului de români, rana de aur şi pansamentul de miezul pâinii, de lecuire şi revigorare spirituală a liricii noastre contemporane.

Spun acest lucru cu convingerea că imaginea fizică şi spirituală adevărată a acestui vrăjitor de cuvinte şi de zicere întru ales şi pre voia rostirii noastre din veac şi din toată viaţa, o putem desluşi şi scoate la lumina sufletului nostru mai mult din frescele şi vitraliile mănăstirilor Bucovinei, de pe bolţile cu azurul şi chinovarul de Buhara, redimensionat şi de tot cuprinsul şi zborul Luceafărului pe deasupra Levantului cu Egiptul şi Alexandria învăţării pe de rost a căderii Frunzei, a convingerii noastre horoscopice, că nu vom muri nici în moarte, acolo unde vedenia şi arătarea la faţă a scriptorului preistoric şi făptuitor de psalmi şi aducere-aminte, a zugravului de simboluri şi de toate minunile CERULUI nu este de-

cât cea a astronomului contemporan, cu busola şi călimara din care se extrage cerneala metafizică a lui Euclid şi Aristotel, a geometrului cu rigla şi număratul vieţii omeneşti în binomii şi logaritmii lui Pitagora, şi de legea genezei lui Hammurabi din paleoliticul de vreme.

Şi cercetările pot fi continuate la nesfârşit, căci poetul nostru e pestetotlocul căutării şi găsirii noastre în necunoscut şi în oriundele dintotdeauna, rodind pe nou sentimentele creaţiei şi dorul de oameni, lăudând *Comedia umană* a lui Dante şi pedepsind cu nuiaua „apele moderniste şi post-moderniste" ale poeţilor obscuri, ca filozoful din vechime valurile mării, încă luându-se de piept cu învăţătura scolastică a lui Pindar şi Heraclit pentru terminarea la jumătate a râului, inversându-l şi delurând pe fuscei de crini de plastic scurgerea timpului şi starea pe loc a eternităţii IERBII.

Anatol CODRU, în *Literatura şi arta*, nr. 46, 2002, 14 noiembrie.

HOSTIUC: După ce uceniceşte, până în 1982, la Homer, furând meserie de la vicleanul Ulyse şi pregătind pentru drum lung *„corabia de la mansardă",* poetul porni în aventura postmodernistă, consemnând ce era de consemnat într-un *Jumal de bord* (1983–1987). Şi când alţii se plimbau cu barca printre nuferii lirismului, el deja îşi avea refăcută *Corabia lui Sebastian,* pe care, în 1995, o şi lansa, glorioasă şi sfidătoare, la apă, *pe valurile de sticlă şi de beton / ale Noului Babilon, / pe talazuri de muzică şi de gunoaie / pe crucea ferestrei, prin lucrurile din odaie, / în cercuri închise, în zig-zag ori săltând / dinspre Niciunde către Nicicând, / prin aceste versuri dinadins rimate frumos / să nu cădem – eu, el şi tu – din corabie jos".* Cu astfel de versuri, dinadins rimate frumos, Suceveanu se poate măsura oricând cu orice clasic al opzecismului de expresie ludică. E parcă ieşit din Cenaclul de Luni. Şi parcă special să demonstreze că mai există şanse de înalt pilotaj în poezia optzecistă, devenită – pentru unii – exponat de muzeu.

Cavalerul Înzadar e o provocare la duel. Ca orice spadasin din tagma aristocraţilor, Cavalerul Înzadar aruncă mănuşa. Dar nu-i răspunde nimeni. Nimeni nu-l ia în serios. Duelul e privit ca un moft. Ba mai mult, ca o luptă ridicolă penlru o *„târfă de lux".*

Se schimbă vremurile, se schimbă şi moravurile. Locul paradigmei ludice, al jocului aristocratic, îl ia paradigma revelărilor plutonice existenţialiste, a gândului fatidic. Ironia în frac şi joben se retrage – uşor, uşor – în faţa ironiei cu cazma şi a grotescului în cizme de cioclu. Poezia rămâne un lux, dar un lux al deşertăciunii: *„oricât ai lustrui/ ouăle de diamant ale poeziei, / nu-l vei putea extrage pe Dumnezeu. /... / bagă-ţi odată în cap / că zarurile demult au fost aruncate / renunţă la nenorocita moară de vânt, / uită de Danemarcile şi Levanturile tale / (oricum într-o zi ele vor ajunge perfecte), bea-ţi liniştit ceaiul de dimineaţă, citeşte (mereu acelaşi) ziarul, / sparge sâmburi de piersică la maşina de scris –/ ţac-ţac, pac-pac, până se vor învineţi / poeţii postmodernişti de invidie, / vopseşte-ţi faţa în galben / priveşte-te în oglindă, ca să ai revelaţia / mortului de fericire" (Mortul de fericire).*

Începând cu anul de graţie 1995, poetul nu mai are chef nici de rimă, nici de joacă. El intră cu buldozerul în metaforă, sparge *„zidul metafizic",* trece *„peste aurul întunecat al nimicului",* striveşte zei, iluzii, se întreţine cu cârtiţe, viermi, şobolani şi alte mici fiinţe din subteran, *„ascultă atent ţevăria de la subsol",* contemplă *„spectacolul dezagregării".* După care pleacă. Iese din spaţiul parabolei, constatând că (dă-te la o parte cacofonie! Ori rămâi, nu contează) *„cadavrul literaturii a început să miroasă".* O estetică a urâtului se pare că i-a luat definitiv locul poeziei estetice: *„frumuseţea din care muşcai ca din măr a putrezit".*

Timpul Poeziei a trecut. Începe lupta cu Poezia.

Dar, bătrâne Verlaine, chiar nu-ţi vei fi dat seama cât de elastic e gâtul care întoarce încotro vrea el capul literaturii?

Ştefan HOSTIUC, în *Literatura şi arta,* nr. 46, 2002, 14 noiembrie.

LUTIC: Dacă anterior Suceveanu împărtăşea, total ori parţial, conceptul novalescian de poezie ca „real absolut" *(„Cu cât mai poetic, cu atât mai adevărat")* sau cel coleridgean al „magiei Verbului", în această etapă înclină mai explicit spre principiul claudean al lirismului ca „ghimpe spiritual ce străpunge elementul". Barocul din cărţile precedente cedează locul modalităţilor gotice – formule ale verticalei spirituale şi ale ascendenţei poetice. De aici,

preferinţele sale pentru enunţul frust, nelucrat, pentru expresia mai directă (nu rectiliniară), pentru cursivitatea mesajului, ca o întoarcere la formele primordiale ale exprimării metaforice şi o cucerire de teritorii poetice vegheate de liberul arbitru. El nu renunţă, însă, la gimnastica înviorătoare a intuiţiei lirice şi, dând cu tifla în tiparele nomofilactice, rămâne tradiţionalist în viziune şi discurs, „baricadat în Turnul Silogismelor", unde decupează „psalmi cu foarfeca", regretă „asasinarea zeilor" şi „schimbarea cifrului statuilor", îşi consumă „cartoful cotidian" şi, cu gândul la „reţeta magică", aşteaptă „să se desprindă lebăda dintre funingini" şi „să crească nufărul pe lătratul câinelui".

Mecanismul poeziei (al literaturii în genere) este – în concepţia modernă, net sarcastică, a poetului – aidoma ghilotinării (vezi poezia *Ucenicul lui Homer(III)*, procedură pe care el trebuie să o descrie după ce i-a parcurs treaptă cu treaptă, pe viu-mort (planul real contopindu-se cu cel al ficţiunii) toate etapele fatidice. Adâncind transfigurativ mitul „înzadarului" şi al rătăcirii universale, Suceveanu îi dă conotaţii personale profund revelatorii, comprehensiv paradoxale, de o mare forţă sugestivă şi de o stringentă actualitate. Metafora sa globală vizează relativul ontologic şi estetic (trăirea şi invenţia merg mână în mână) şi izvorăşte atât din capacitatea mitogenetică, cât şi din valenţele empiriei lirice, în care imaginile superfluităţii şi necunoscututui rămân inefabile, din moment ce nici chiar fantezia creatoare nu e în stare să le pătrundă. În contextul polifonic al cărţii, Cavalerul Înzadar constituie şi un simbol fatal, zămislit în idele lui Marte, al neputinţei omului de creaţie de a explora sferele absurdului şi transcendentului. O entitate poetică cu sens răsturnat este Copacul Definitiv: *„Copacul de aici ce-i Dincolo? Copac/ crescut în sens invers/ spre ziua cea dintâi;/ un fel de copie/ cu trunchiul şters,/ opac,/ păstrându-şi conţinut şi formă,/ bun de pus morţii noastre căpătâi;/ un fel de negativ ce nu se mai transformă...".*

Graţie erudiţiei remarcabile, culturii lirice şi livreşti (în înţelesul nobil al noţiunii) de o mare distincţie, neobişnuitei puteri de reflecţie şi eminentei inteligenţe artistice, experienţa poetică se traduce în memorabile simboluri simpatetice, în adevărate prodigii spirituale

şi mitologii personale, în care ficţiunea se conjugă cu consuetudinea, cu datele individuale şi cele ale memoriei populare, cu arta şi istoria: Zidul Metafizic şi Maşina Apocaliptică, Noua Danemarcă şi Corabia lui Sebastian, Leul Portocaliu şi Îngerul de Măcelărie, Cafeaua Transcendentală şi Şobolanul Metafizic, Valetul de Cupă şi Calul-Reptilă, Ciclopul şi Locomotiva Stephenson, Corbii de la Waterloo şi Pisicile Apocalipsei... Poetul posedă un cod sui-generis, cu ajutorul căruia construieşte multiple lumi imaginare, bântuite când de sacralităţi, când de demonologii, de un cuceritor farmec estetic şi de un strivitor dramatism existenţial.

Cartea este un edificiu liric de rezistenţă, cu o arhitectură de înaltă artă şi inspiraţie şi cu elemente pregnant articulate, asemeni unui templu antic în plină cotidianitate.

Mircea LUTIC, în *Zorile Bucovinei*, 2002, 16 noiembrie.

DINESCU: Peste recentul volum de versuri al lui Arcadie Suceveanu, intitulat simbolic *Cavalerul Înzadar,* nu se poate trece cu uşurinţă, deşi el este scris cu mare dezinvoltură, cu acea imprudenţă ludică pe care i-o cunoaştem din scrierile anterioare. *Cavalerul Înzadar* este o amplă lucrare, cu 76 poeme de lungă respiraţie pe care autorul le numeşte „parabole oculte"; volumul apare la ed. Cartea Moldovei – Chişinău, 2001, redactor şi prefaţator Tudor Palladi, coperta Iaroslav Olinik, şi beneficiază de reproduceri în alb-negru de pe cinci tablouri din Salvador Dali, cum nu se poate mai potrivite.

Fiindcă Tudor Palladi, prefaţatorul cărţii, a făcut deja o amplă analiză a intenţiilor şi motivaţiilor autorului, descoperindu-i acestuia o adevărată vocaţie metafizică, noi vom încerca să aducem în prim-plan mai întâi perspectiva formală, logica matematică în care se dezvoltă „parabolele oculte" ale *Cavalerului Înzadar.* Asocierea textului „arcadian" cu extraordinara plastică semnată de Salvador Dali este o indicaţie fermă că Arcadie Suceveanu este un „fan" al suprarealismului, pe care îl practică de altfel în poemele sale cu o incontestabilă exuberanţă şi pricepere, cu permanentă ameninţare a saltului mortal, fără plasă şi fără speranţă de salvare. Aşadar Cavalerul din poeme nu este un „Inimă-de-leu", plecat în cruciadă,

ci unul care luptă „în zadar", adică pentru o realitate care-l dezamăgeşte şi în care nu prea mai crede. La această zădărnicie existenţialistă se adaugă senzaţia neantului (a nimicului) şi permanenta obsesie a viermelui în măr, adică a elementului distructiv ascuns în permanenţă în însăşi intimitatea creaţiei.

Viorel DINESCU, în *Literatura şi arta,* nr. 43, 2002, 24 octombrie.

HADÂRCĂ: Aşa încât *Mesaje la sfârşit de mileniu* (1987) şi mai ales *Arhivele Golgotei* (1990) au venit să impună fără grabă, dar temeinic un poet modern, matur şi vizionar, stăpân pe un larg registru tematic şi pe varii unelte poetice, receptiv la toate durerile noastre de esenţă naţională (ca acele de brazi bucovineni crescuţi pe inima metaforei!) şi cu o sinceritate dezarmantă, identificându-se cu „secunda care sunt eu" – expresie plenară a scurgerii unui sfârşit de mileniu ireversibil. În aceste angrenaje de lieduri, stări angoasante, ritualuri totemice împrumutate din „arhivele Golgotei", celebritatea unor texte cântate gen *Colind pentru Eminescu* sau *Mioriţa* aveau să-i accentueze doar neobositele exerciţii de nelinişte pentru problemele veacului. „Contemporan cu Hamlet", cu Don Quijote şi cu „locomotiva Stephenson", poetul n-a părăsit niciodată paradisul bibliotecii, redingota sonetist-cărturărească prinzându-l de minune în orice împrejurări şi conferindu-i invariabil toate datele astrologice pentru navigarea „corabiei lui Sebastian" către acea hamletiană *Eternă Danemarcă* (1995), spaţiu ludic al dimensiunii umane interioare, dar şi coordonată geografic–indetectabilă, către care se îndreaptă argonauţii postmoderni. *Eterna Danemarcă*, apărută la Editura Eminescu în seria „Scriitori români contemporani" alături de *Înfruntarea lui Heraclit* (1998, Ed. Litera, seria „Biblioteca şcolarului"), sunt cărţile de referinţă ale poetului şi eseistului Arcadie Suceveanu cu variantele lor posthamletiene *Mărul îndrăgostit de vierme* (1999, Ed. „Augusta", Timişoara) şi *Cavalerul Înzadar* (Ed. „Cartea Moldovei", 2001). Ce va rămâne din toate aceste experienţe dramatic-poetice ale „ucenicului lui Homer", este o altă perspectivă „apocaliptică" asupra căreia numai „Zidul metafizic" poate avea vreo putere. În definitiv, apanajul selecţiei rămâne al poetului, care toată viaţa, de fapt, scrie o singură carte sau chiar un singur poem.

Ion HADÂRCĂ, în *Timpul*, 2002, 15 noiembrie.

BOSTAN: Prin volumul de debut *Mă cheamă cuvintele,* apoi prin a doua sa carte *Ţărmul de echilibru,* scriitorul bucovinean a demonstrat că este într-adevăr un poet al metaforei, poet care se încadrează plenar în contextul poeziei optzeciste. El este poetul bucovinean, şi poetul basarabean, care reprezintă programatic şi paradigmatic ceea ce numim noi acum poezia generaţiei '80. Prin viziunea şi imaginaţia sa deosebită şi întrucâtva paradoxală, dacă o comparăm cu poezia pe care o scriau alţii, poezie care era cunoscută din manuale, din operele scriitorilor „recomandaţi" şi „oficiali". O poezie paradoxală, prin diferite stratificări ale imaginii, imagini foarte surprinzătoare. Poezia lui nu se citeşte în mod şablonar, ci la mai multe niveluri. Aş vrea să precizez faptul că Arcadie Suceveanu reprezintă nu numai poezia bucovineană şi cea basarabeană, ci poezia românească în general. Pur şi simplu noi ne-am obişnuit cu o asemenea distanţare. În realitate trebuie de găsit alt context în care se încadrează poezia sa. După părerea mea, acest context ar fi undeva între poezia modernă a anilor optzeci şi cea postmodernă, între un Mircea Dinescu şi un Mircea Cărtărescu. Deşi Arcadie Suceveanu păstrează unele rădăcini romantice, totuşi el le depăşeşte foarte mult. Acest fapt se observă cu fiecare apariţie editorială. El nu se opreşte, ci mereu avansează, caută noi şi noi modalităţi de exprimare.

Grigore C. BOSTAN, în *Concordia*, 2002, 9 noiembrie.

CODREANU: Mai întâi de toate, simulând destul de măiestru tertipurile textualiste, Arcadie Suceveanu trece la demitizarea propriilor mituri poetice, la o deriziune autoflagelatoare: „miturile nu sunt decât / dulci pastile pentru cei ce suferă de insomnie şi plictiseală" (*Splina porcului de Crăciun).* Poetul se-ntreabă ce mai fac caii troieni de când *„zidurile cetăţii s-au dâramat"? „Destituiţi din mit, / uitaţi până şi de Ulise, / Se uită cu mirare la plugul descoperit abia de curând, / la slinoasele hamuri domestice, / dar condiţia de cal îi refuză"* (*Calul-reptilă).* Mitul calului troian degenerează şi se asimilează unui „complex Iona" grotesc şi canceros-mecanic: *„un cal mai mic înghiţit de un cal mai mare înghiţit / de un alt cal mai mare înghiţit de un alt cal mai mare /*

înghiţit de un alt cal mai mare – / o înlănţuire de cai devorându-se reciproc, / formând un cal neterminat / un cal-reptilă, / cu începutul în Homer, / i-ha!" Aşadar, simulacre peste simulacre, până la caricaturi fragmentare, de felul struţo-cămilei lui Cantemir. Tot în spirit postmodernist, poetul devine o simplă maşinărie-flaşnetă de fabricat „aşa-zise poezii" *(Îngerul de circumstanţă).* E o maşină „infernală" cu care poţi programa orice, de pildă, „ceară şi smoală" *(Poemul hidrologic).* Fostul hidalgo cervantesc mai e doar Cavalerul Înzadar într-o bolboroseală de gesturi inutile şi de cuvinte, cum poezia însăşi este. Oedip nu mai este înzestrat prin suferinţă cu „ochiul al treilea", ci poate fi văzut duminica *„în curtea azilului de bătrâni / aşteptând nerăbdător ora prânzului / fericit că s-a inventat un nou alfabet / pentru orbi"* (*Splina porcului de Crăciun*). Acum, Golgota nu mai arhivează nici memoria poporului său, iar moartea şi viaţa nu mai au nici o importanţă, căci trăieşte în oraşul Nevermore: *„şi în fiecare dimineaţă întrebam aiurit: / nu ştiţi mai trăiesc sau poate-am murit?" (Peisaj cu o rotiţă dinţată).* Dacă mă gândesc bine, la mai tânăra Tamara Carauş, Basarabia şi România încă mai sunt tzara mea, pe când Arcadie Suceveanu se descoperă în Noul Babilon, o altă corabie a lui Sebastian, plutind pe *„apele post-moderniste", „pe talazuri de muzică şi de gunoaie / pe crucea ferestrei, prin lucrurile din odaie / în cercuri închise, în zigzag ori săltând / dinspre Niciunde către Nicicând / prin aceste versuri dinadins rimate frumos / să nu cădem – eu, el şi tu – / din corabie jos" (Corabia lui Sebastian, variantă nouă*). De căzut nu poţi să cazi decât în noua Apocalipsă, ea însăşi o apocalipsă de mucava, o Doamnă care se plimbă printre noi, pe care *„o salutau / copiii şi vârstnicii, bătrânii şi femeile / numind-o respectuos „dona" şi „frau", / în timp ce ea cutreiera străzile, parcurile şi aleile" (Legea vaselor comunicante).*

Sentimentul final e că Arcadie Suceveanu ne-a întins o reuşită capcană. El îşi joacă atât de abil avatarul „postmodernist", încât îl subminează cu propriile arme. Într-o Apocalipsă fără finalitate, omenirii şi poeziei nu le mai rămâne decât să-şi pună ştreangul la gât.

Dar Basarabiei ce-i mai rămâne?!

Poezia lui Arcadie Suceveanu e un scrâşnet existenţial care s-ar putea să fie al unui mare poet.

Theodor CODREANU, în volumul *Basarabia sau drama sfâşierii*, Chişinău, Editura Flux, 2003, p. 238–239.

CIOCANU: Cu trecerea timpului, s-a văzut că postmoderniştii urmează să fie – în viziunea lirică a autorului *Eternei Danemarci* – nişte stăpâni siguri ai fanteziei nezăgăzuite, metaforişti îndrăzneţi, înnoitori principiali şi categorici ai limbajului poetic, preocupaţi însă neapărat de probleme complicate şi dureroase ale prezentului şi – de ce nu? – ale viitorului. Ciclul de poezii *Maşina apocaliptică* din cartea de la 1995 ar fi dovada care nu admite nici o replică, de vreme ce chiar în poezia titulară a ciclului autorul ne invită, nu fără o teamă declarată, într-un atelier în care Domnul Abis şi Prinţul Neant pun în funcţiune „maşina de fabricat absurd, / maşina de fabricat haos". Toate anomaliile prin care intră în istorie realitatea contemporană îşi găsesc aici o expresie lucid-halucinantă, începând cu Babilonul contemporan şi continuând cu imagini atestând depăşirea acestuia, ca şi a oricărei alte fantezii: *„Iată o ţară în care morcovii şi cartofii / cresc pe cupola aurită a Sfintei Sofii"*, sau *„o câmpie minată cu focuri de moaşte / prin care Aristofan mână cârduri de broaşte"*, dar iată şi unele realităţi care nu ne pot alina cu iluzia că ar fi nişte simple închipuiri ale poetului; la lectură simţim pe pielea noastră proprie, de exemplu, acea *„plombagină cu feţele-aburinde / multiplicând zi şi noapte morminte"*. Apoi şi alte imagini, numite de autor „nebunii" şi „iluzii optice", sunt totuşi mai curând realităţi vii şi imagini veridice, între care, mai ales, „o mănăstire plânsă şi-nlăcrimată" şi „munţii Carpaţi traşi în judecată".

Poezia *Maşina apocaliptică* are formă de monolog autoricesc, dar e unul care-l angajează plenar pe cititor, „prins" şi el în *„mecanismul... delirant / alături de Domnul Abis şi Prinţul Neant"*. Autorul încearcă să afişeze ironia, numind „maşina apocaliptică"... „superbă", însă ironia lui este foarte dureroasă: poezia aceasta vizează realitatea contemporană cu anomaliile ei fără precedent şi, din păcate, fără capăt.

Vâslaş cutezător pe mările fanteziei şi adept credincios al metaforei insolite, Arcadie Suceveanu este un postmodernist, dar unul care se desprinde uşor de confraţii săi optzecişti, printr-o fidelitate constantă literaturii de tip tradiţionalist, sincronizându-se plenar şi cu ei, ba chiar şi cu douămiiştii, altfel zis – cu făurarii literaturii autentice de totdeauna.

Ion CIOCANU, în volumul *Literatura română (studii şi materiale pentru învăţământul preuniversitar)*, Chişinău, Editura Prometeu, 2003, p. 503–504.

SUMAR

Tabel cronologic 7

CORABIA DE LA MANSARDĂ

Mă cheamă cuvintele *1979* 16

Parabolă 16
Grâul cel mare 17
Poemul de trecere 18
Anotimpul secret 19
Natură statică (I) 20
Natură statică (II) 21
Exerciţii pentru coloana vertebrală 22
Duminică de floare 23
Efigie cu noi 24
Tu eşti Salomeea 25
Copacul definitiv 26
Conştiinţa cireşului 27
Chemare sau poruncă? 28
Elegie de toamnă 29
Şi totuşi 30

Ţărmul de echilibru *1982* 31

Posedat 31
Nunta Graiului 32
Rană de azur 35
Hidalgo 36
Vis de faun 37
În aşteptarea poemului 38
Catharsis (I) 40
Vine vremea 41
Cavalerul Florii de măceş 42

Parabola frunzei şi a febrilului ei visător 43
Ucenicul lui Homer (I) 44
Ucenicul lui Homer (II) 45
Ce se poate întâmpla cu Poetul
când înfloresc salcâmii 46
Parabola norocoşilor soldaţi ai visării 47
La modul condiţional 48
Scrib îndrăgostit 49
Lacrima lui Ovidiu 50
Catharsis (II) 51
Scrisoare dintr-o toamnă levantină 52
Încă nu 53
Convorbire cu iarba, anul 2000 54

Mesaje la sfârşit de mileniu *1987* 55

Secunda care sunt eu 55
Portret de sfârşit de veac 56
Un turn spre cer 57
Plimbare de seară 58
Transfigurat 60
Recrearea lumii prin visare 61
Contemporani cu Hamlet 62
Semnale din ceaţă 63
Jurnal de bord 64
Tristeţea ta 66
Viziuni de iarbă nouă 67
Holde de ţărani 68
Poem cu mama 69
Parabola Oraşului din vis 70
Fulgerul de aur 73
Umbra vechilor greci 74
Mioriţa 75
Vis cu cai (II) 76
Jurnal de bord 78
Nufărul magic 80
Iarba ca vocativ 81

Marele alb 82
Elegia trandafirului urbanizat 84
Jurnal de bord 86
Miraj 88
Elegia întoarcerii 89
Scrisoare trimisă printr-un pescăruş 90
Omul mecanic 91
Clepsidra roşie 92
Ea, dragostea 93
Miracolul zilei de miercuri 94
Reinventarea liniştii 96
La modul condiţional despre frunză 97
Jurnal de bord 98
Din cronica unui robot 100
Perfecţiune 101
Bolnav de boala dragostei 102
Goarnă 103
De dragul tău 104
Vitraliu autumnal (I) 106
Vitraliu autumnal (II) 107
Vitraliu autumnal (III) 108
Lied 109
Jurnal de bord 110
Vino, copile 112
Vezuviu 114
Infern divin 115
Vesperală 116
Vânat de gală 117
Jurnal de bord 118
Pod viu 120
Baladă în aşteptarea ninsorii 121
Colind 122
Reintegrare 124
Flaut de argint 125
Balada unei scoici visătoare 126
Acelaşi semn 127

Jurnal de bord 128
Tăcerea ca dialect al cuvintelor 130
Fluture de noapte 131
Pianul convalescent 132
Poveştile nerentabile 134
Fila 33 135
Herald 136

Arhivele Golgotei *1990* 137

Peşte de mare 137
Aici, în Fanar 138
Imperiul nisipului, Sahara 139
Arhivele Golgotei (I) 140
Pecetea de noroi a lumii 141
Ruga fiilor rătăcitori 142
Eterna Danemarcă 144
Neamul lui Iona 146
Ultimul zimbru 148
Balada Ionului din Carpaţii Bucovinei 150
Pieta 153
Corabia lui Sebastian 154
Clinică 155
Nu plângeţi! strigă Noe 156
Ioane-frate 157
Inchizitorii morilor de vânt 158
Un greier pe ghilotină 159
Marea înfăţişare 160
Ultimul Babilon 162
Zaruri pictate 164
Albatrosul lui Baudelaire 165
Clasele primare ale Morţii 166
Pastel civil (I) 167
Scrisoare mamei 168
Totem cu ochi albaştri 169
Refuzarea circului 170

Fiola cu cianură 172
Echilibru imperfect 173
Tramvaiul roşu 174
Barul Evul Mediu 175
Timp în delir 176
Cheia de boltă 177
Arhivele Golgotei (II) 178
Stea costelivă 179
Catedrală 180
Arta Morţii 181
Poem de dragoste 182
Emisferele de Magdeburg 183
Morarul Don Quijote 184
Dragostea definitivă 185
Flori din Grădina Răstignirii 186
Duioasa ghilotină 187
Părinţi la marginea lumii 188
Columbi domestici 190
Fular de-azur 191
Hamlet în noua regie 192
Cafeneaua Nevermore 193
Alt cifru 194
Arhivele Golgotei (III) 195
Volatil 196
Retragerea în sâmburi 197
Adio! Nevermore! 198
Viziune cu mama 199
Pastel civil (II) 200
Ruina fostelor Veneţii 201
Meschina Moarte 202
Pumnal coclit 203
Miel pascal 204
Infernul 205
Cimitire vii 206
În mine, Judecata de Apoi 208
Ion a înviat! 210

Mortul din tâmple 212
Închiderea în cercuri 214
Înger printre găini 215
Ultima şansă 216

Eterna Danemarcă *1995* 217

Pisicile Apocalipsei 217
Maşina apocaliptică 218
Buldozerul 222
Ultima moară de vânt 223
Febra aurului 224
La curtea mărului de smarald 226
Apocalipsa trecea prin oglindă 228
Splina porcului de Crăciun 231
Calul-reptilă 232
Îngerul de circumstanţă 234
Cavalerul înzadar 236
Locomotiva Stephenson 238
Legea vaselor comunicante 240
Poemul hidrologic 242
Silogismele lui Înzadar 245
Peisaj cu o rotiţă dinţată 246
Robinson Crusoe 248
Corbii de la Waterloo 250
Poemul neîntrerupt 253
Viziuni la Cernăuţi 254
Înfruntarea lui Heraclit 256
Corabia lui Sebastian 258

Mărul îndrăgostit de vierme *1999* 261

Love story 261
Profesionist al Himerei 262
Manualul bătrânului Neofit 264
Cârtiţele 266
Noua Danemarcă 268

Îngerul de măcelărie 270
Personajele lui Erasm 271
Oriunde se poate muri glorios 272
Despre viaţa mea 274
Arcadiul, Teofiliul 276
Dispariţia lui Esop 278
Groapa 280
Întâmplări în bibliotecă 282
Anexă la istoria păduchelui de pat 284
Vremea leului portocaliu 286
Recurs la istoria ieroglifică 288
Grădina de fulgere 289
Cafeaua transcedentală 290
Chiar aşa 292
Cavalerul Dada 294
Şobolanul metafizic 296
Valetul de cupă 298
Aurul întunecat al nimicului 300
Noaptea ciclopului 302
Din istoria marilor naufragii 304
En attendant Godot 306
Frumoasa specie 308
Mortul de fericire 309
Sfârşit de capitol 310
Poezie, lux al deşertăciunii 312

Cavalerul Înzadar *2001* 314

Zepelin în văzduhul de seară 314
Discurs despre rotiţa dinţată 316

Zaruri pictate *2003* 317

Corabia de la mansardă (I) 317
Drumul spre iad 318
Et in Arcadia ego (I) 319
Viziune 320

Corabia de la mansardă (II) 321
Et in Arcadia ego (II) 322
Stampă 323
Lied 324
Et in Arcadia ego (III) 325
Casa cu zaruri 326
Et in Arcadia ego (IV) 327
Pisica lui Democrit 328
Et in Arcadia ego (V) 329
Lied 330
Et in Arcadia ego (VI) 331
Et in Arcadia ego (VII) 332
Poem vetust 333
Ziua primordială (serie nouă) 334
Strigoii poemelor moarte 335
Viaţa ce-am murit 336

Referinţe istorico-literare 337